

Verksamhetsberättelse med bokslut 2019

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	6
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	6
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	8
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i.....	14
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	23
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	29
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	49
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	55
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.....	57
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov.....	59
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	61
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	62
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	68
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	71
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	71
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	73
Uppföljning av ekonomi.....	78
Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget.....	78
Resultatenheter.....	88
Investeringar.....	89
Försäljningar av anläggningstillgångar.....	90
Verksamhetsprojekt (driftprojekt).....	90
Ombudgeteringar.....	90
Medel för lokaländamål.....	91
Analys av balansräkning.....	91

Övrigt.....	92
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	93
Kvalitetsarbete.....	93
Övrigt.....	97

Sammanfattande analys

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har under året arbetat med utgångspunkt från stadens långsiktiga mål om ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart samhälle samt med de fokusområden som nämnden lagt fast i verksamhetsplanen för 2019.

Nämnden har uppfyllt två av kommunfullmäktiges inriktningsmål helt och ett delvis. Det inriktningsmål som uppfylls delvis är "*En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla*" beroende på lägre uppfyllelse inom verksamhetsmålen "*Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i*", "*I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige*" och "*I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande*". Under året har insatser gjorts inom alla områden för att åstadkomma en högre uppfyllelse men ännu inte gett det resultat som krävs. Med utgångspunkt från analyser om vad detta beror på och vilka insatser som behöver vidtas kommer nämnden att arbeta vidare med dessa utmaningar för att under 2020 nå ökad uppfyllelse.

Nämnden har arbetat för kostnadseffektivitet och ett nyttjande av resurser på ett hållbart sätt och redovisar sammantaget en budget i balans efter resultatöverföring. Underskott finns dock inom några verksamhetsområden, främst inom individ- och familjeomsorg och äldreomsorg. Åtgärdsplaner har tagits fram under året och ligger till grund för det fortsatta arbetet. Dessa följs noga upp för att säkerställa en budget i balans under 2020.

Samverkan har fortsatt att utvecklas med för stadsdelsområdet andra viktiga nämnder och bolag samt andra aktörer i stadsdelsområdet som exempelvis polis, näringsliv och civilsamhälle.

Under hösten har ett inriktningsbeslut tagits i nämnd om ett nytt förvaltningshus i Tensta. Arbetet med genomförandet har påbörjats.

Insatser som har gjorts inom ramen för nämndens fem fokusområden;

Arbetsmarknad och sysselsättning

För att öka andelen invånare som är självförsörjande har nämnden gjort insatser inom ett flertal områden. Prioriterade målgrupper har varit långtidsarbetslösa kvinnor och barnfamiljer. För att ge unga en bra start i arbetslivet har feriejobb erbjudits för stadsdelsrådets 16-19 åringar och totalt har 807 ungdomar haft ett feriejobb i nämndens regi under året. Sverige Bygger Nytt är ett projekt som har genomförts i samverkan med bland annat arbetsförmedlingen med goda resultat, efter utbildning inom samhällsbyggnadssektorn har 37 procent av deltagarna gått vidare till arbete. För att korta vägen till arbete för nyanlända har medborgarkontoret erbjudit samhällsinformation. För att nå ut bredare har ett pilotprojekt genomförts där informationen har getts via sociala medier och andra digitala kanaler med ett gott resultat. Andelen som uppstår ekonomiskt bistånd har fortsatt att minska under året och nämnden har uppfyllt årets mål inom området.

Nämnden har under året arbetat med att stärka samarbetet med de lokala näringsidkarna och förenkla kontaktvägarna till förvaltningen och staden. Nämnden har samarbetat med Stockholm Business Region för att kartlägga möjligheter för ökad tillväxt genom lokala näringslivsanalyser samt genom att föra lokala näringslivsdialoger. Inom ramen för näringslivsrådet samverkar förvaltningen med företrädare för det lokala näringslivet vilket har intensifierats under året. Under ledning av nämndens ordförande genomfördes ett stormöte för

företagarna i Spånga och Lunda. Syftet var att diskutera näringslivs-, utvecklings- och företagarefrågor med bostads- och fastighetsborgarrådet och trafikborgarrådet. Särskilda insatser, i syfte att stimulera Tenstas företagare till att bilda en företagareförening har skett och kommer att fortsätta under 2020.

Trygghet

För att öka tryggheten i stadsdelsområdet har nämnden fortsatt arbetet på strategisk och operativ nivå. Platssamverkan med näringslivet och lokalsamhällets aktörer sker inom ramen för överenskommelsen med polisen. Nämnden har under hösten antagit en trygghetsstrategi. Strategin har tagits fram tillsammans med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning och med stöd av stadsledningskontoret. Strategin har två inriktningar, social respektive situationell prevention. Under hösten beslutade kommunfullmäktige om en samverkansöverenskommelse mellan Stockholm stad och Polisregion Stockholm. Utifrån denna överenskommelse ska alla stadsdelsnämnder ta fram lokala samverkansöverenskommelser. Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder kommer tillsammans med polisen att ta fram en gemensam lokal samverkansöverenskommelse som ligger i linje med trygghetsstrategin och andra relevanta nämnder och samverkanspartners kommer att inbjudas att delta i arbetet.

Arbetet med trygghetsinvesteringar har fortgått under året. En styrgrupp i arbetet med trafik hinder i Järva har tillsatts vilken arbetar tillsammans med räddningstjänsten för tillskapande och utplacering av trafik hinder. Nämndens sammantagna insatser inom området förväntas ge en för invånarna synligt ökad trygghet inom kort.

Barn och unga

För att tidigt upptäcka och ge barn i behov rätt stödinsatser har förskolan utvecklat samarbetet med vårdnadshavare, socialtjänst och skola. Nämnden har erbjudit föräldrastöd på förskolor och genom hembesöksprogram där nyblivna föräldrar tidigt får tillgång till föräldrastöd, även enskilda besök på öppna förskolan har erbjudits som ett led i att öka inskrivningsgraden i förskolan. För att tidigare upptäcka barn och unga som befinner sig i riskzonen för kriminalitet och droger har en särskild grupp inrättats för att hitta fungerande strukturer för samverkan, utforma informationsbroschyr på flera språk och få till ett tätare samarbete med fältassistenter och skolsocionomer. Ett arbetssätt har utvecklats för att inom 48 timmar, från det att det kommit socialtjänsten tillkänna att den unge begått brott eller misstänks ha begått brott, genomföra allvarssamtal med unga och deras vårdnadshavare. För barnärenden rörande våldsbejakande extremism har nya rutiner och arbetssätt tagit fram och utbildningar har skett.

Den sociala insatsgruppen (SIG) har haft 24 inskrivna. För att sprida kunskap och information om verksamheten och öka antalet deltagare, har verksamheten erbjudit öppet hus. En referensgrupp har skapats med externa och interna deltagare, såsom försörjningsstöd, beroendevård, preventionsenheten, jobbtorget, arbetsförmedling, polis, frivård samt enskilda individer från stadsdelsområdet. Syftet är att identifiera vilka behov som finns i området utifrån den kriminalitet som finns. Under året har verksamheten också vänt sig till ungdomar i slutskedet av en HVB-placering för att flytta hem dem under mer kontrollerade former och för att undvika återkommande placeringar.

Miljö och klimat

Nämnden har under året fortsatt arbetet med att bidra till en hållbar stad. Nivå 2 i kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola har uppnåtts och andelen inköpta ekologiska livsmedel har ökat. Arbete med att förbättra vattenkvaliteten i Bällstaån har

fortsatt genom det kommunövergripande fleråriga projektet. Ett flertal insatser har gjorts för att möjliggöra för mer miljövänliga transporter genom ökad användning av elcyklar i verksamheterna och installation av laddstolpar för de parkeringsplatser som förvaltningens medarbetare nyttjar.

Effektiv verksamhet

Nämnden redovisar en budget i balans för året, en god prognossäkerhet och måluppfyllelse. För att förbättra nämndens möjligheter till att bedriva en effektiv verksamhet har förvaltningen fortsatt att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet och de ekonomiska analyserna för att ge nämnden än bättre underlag för planering och utveckling av verksamhet och ekonomi. Ett flertal översyner av verksamheter har genomförts vilka lett till förslag till förändringar för ökad kvalitet och effektivitet. Innovationsarbete har bedrivits både inom ramen för ordinarie verksamhet och i särskilda projekt, varav ett deltog i det nyinstittade Framstegspriset.

För att bedriva en effektiv och innovativ verksamhet krävs att medarbetare har en god arbetsmiljö och upplever delaktighet i den verksamhet som bedrivs. Nämndens höga resultat i medarbetarenkäten och den låga sjukfrånvaron ger indikationer på att det har uppnåtts under året, resultat som behöver bibehållas och utvecklas för att bidra till en verksamhet med god kvalitet inom givna ramar.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Stadsdelsnämnden har under året arbetet för att öka andelen invånare som är etablerade och delaktiga i samhället med fokus på barnfamiljer och kvinnor med kort utbildning som är långtidsarbetslösa. Antalet bidragshushåll har minskat likaså andelen barn som lever i familjer i behov av ekonomiskt bistånd. Även andelen personer i befolkningen med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd har minskat samt andelen vuxna personer med ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen. Under året har 807 ungdomar haft ett feriearbete i nämndens regi, unga i kontakt med socialtjänsten, unga med funktionsnedsättning och nyanlända har varit prioriterade. Formerna för att nå fler nyanlända med samhällsinformation i ett tidigt stadium har utvecklats under året genom att bland annat använda nya digitala kanaler.

Trygghetsarbetet har varit högt prioriterat under året och under hösten har nämnden tagit beslut om en gemensam trygghetsstrategi med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd. Strategin har två inriktningar, social respektive situationell prevention. Under hösten beslutade kommunfullmäktige om en samverkansöverenskommelse mellan Stockholm stad och Polisregion Stockholm. Nämnden kommer tillsammans med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och polisen att ta fram en gemensam lokal samverkansöverenskommelse som ligger i linje med trygghetsstrategin. Arbete med att genomföra trygghetsinvesteringar i stadsdelsområdet har fortgått och ett program för trafik hinder har tagits fram. För att säkerställa att stadsdelsområdet upplevs attraktivt och tryggt har förvaltningen ökat uppföljningen av driftentreprenaden när det gäller renhållning och parkdrift.

Målet att öka andelen forskollärare är fortsatt en utmaning. För att säkra kompetensförsörjningen på längre sikt har nämnden satsat på att ta emot fler

högskolestudenter under deras verksamhetsförlagda utbildning. Arbetet med att implementera den nya läroplanen i förskolan har fortlöpt under året. I syfte att tidigt upptäcka och ge barn i behov av stöd rätt insatser har förskolan fortsatt att utveckla samverkan med vårdnadshavare, socialtjänst och skola. Förskolorna har genom förskolans stödenhet fått ett likvärdigt stöd i arbetet med barn i behov av särskilt stöd.

Socialtjänsten möter barn och unga med en allt mer komplex problematik och inflödet av anmälningar har fortsatt att öka under året. För att tidigt upptäcka och ge barn i behov rätt stödinsatser har förskolan utvecklat samarbetet med vårdnadshavare, socialtjänst och skola med bland annat föräldrastöd på förskolor och genom hembesök där nyblivna föräldrar får tillgång till föräldrastöd. För att tidigare upptäcka barn och unga som befinner sig i riskzonen för kriminalitet och droger har en särskild grupp inrättats för att hitta fungerande strukturer för samverkan. Ett arbetssätt har utvecklats för att inom 48 timmar, från det att det kommit socialtjänsten tillkänna att den unge begått brott eller misstänks ha begått brott, genomföra allvarssamtal med unga och deras vårdnadshavare. För barnärenden rörande våldsbejakande extremism har nya rutiner och arbetssätt tagit fram och utbildningar har skett. Den sociala insatsgruppen (SIG) har haft 24 inskrivna. För att sprida kunskap och information om verksamheten och öka antalet deltagare, har verksamheten erbjudit öppet hus. En referensgrupp har skapats med externa och interna deltagare, såsom försörjningsstöd, beroendevård, preventionsenheten, jobbtorget, arbetsförmedling, polis, frivård samt enskilda individer från stadsdelsområdet. Syftet är att identifiera vilka behov som finns i området utifrån den kriminalitet som finns. Socialtjänstens samverkan med polisen och utbildningsnämnden kommer att integreras i den struktur som ska tas fram inom ramen för den under året av nämnden antagna trygghetsstrategin och den centrala samverkansöverenskommelsen med polisen.

För vuxna med missbruk pågår arbete med att öka rättssäkerheten inom myndighetsutövningen och att öka användningen av samtalsmetoden motiverande samtal (MI) samt att utveckla öppenvården för målgruppen.

Tidiga och förebyggande insatser för personer med psykisk ohälsa har varit prioriterat under året och bidragit till att en ny enhet har inrättats. Enheten har arbetat uppsökande och med preventiva insatser samt erbjudit aktiviteter som efterfrågas av invånare. Metoden kollegial observation har introducerats för att kvalitetssäkra verksamheterna inom socialpsykiatri. Verksamheterna inom funktionshinderområdet har arbetat för att öka den enskilda brukarens delaktighet och inflytande. Användandet av olika digitala verktyg har ökat inom verksamheterna och bidragit till att öka brukarens delaktighet.

Inom äldreomsorgen har arbetet med att utveckla hemtjänsten för att öka kvalitet och kostnadseffektivitet fortsatt. Utveckling av specialiserade hemtjänstgrupper med inriktning på demens pågår, arbetet kring stjärnmärkt demensomsorg har påbörjats. Insatsen Tryggt mottagande i hemmet efter sjukhusvistelse, har ökat den upplevda tryggheten för brukare och anhöriga.

Bedömning av måluppfyllelse

Nämndens bedöms ha uppnått kommunfullmäktiges inriktningsmål delvis. Bedömningen baseras på att två av fem verksamhetsmål med underliggande indikatorer har uppnåtts helt medan tre uppnåtts delvis, se bild ovan för andel måluppfyllelse baserat på indikatorer. Samtliga aktiviteter har genomförts enligt plan under året.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

 Uppfylls helt

Analys

Invånarna är självförsörjande och vägen till arbete är kort

Nämnden har arbetat målinriktat för att öka delaktigheten och motivationen till eget arbete och självförsörjning. Fokus har varit barnfamiljer och kvinnor med kort utbildning som är långtidsarbetslösa.

Andelen barn som lever i familjer som uppbar ekonomiskt bistånd har fortsatt att minska, i snitt 455 barn (av 10130) levde i familjer som uppbar ekonomiskt bistånd, jämfört med 528 barn år 2018.

Andelen personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskade under året, i snitt uppbar 754 personer ekonomiskt per månad av totalt 24 018 vuxna invånare, något fler kvinnor (405) än män (349). Även andelen vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd fortsätter att minska jämfört med föregående år, i snitt 515 personer jämfört med 580 föregående år. Kvinnor har prioriterats till Stockholmsjobb då de i högre utsträckning har svårare att komma ut i egen försörjning på grund av kort utbildning och språksvårigheter.

Verksamhetsförlagd utbildning

Nämnden har under året fortsatt sitt arbete med att erbjuda verksamhetsförlagd utbildning samt underlättat för studenter att göra studiebesök. Nämnden har ett nära samarbete med Socialhögskolan, Södertörns högskola, Ersta Sköndal Bräcke, Stockholms universitet och Lunds universitet. Under året har nämnden tagit emot 58 studenter.

Feriejobb

Feriejobb är ofta ungdomars första möte med arbetslivet. Under året inkom 1802 ansökningar till feriejobb från ungdomar i 16-19 års ålder, varav 887 från pojkar och 907 från flickor. Flest ansökningar, 1298, inkom avseende jobb under sommarlovet. Sammanlagt 807 ungdomar har under året haft feriejobb i nämndes regi, främst inom park- och miljö, äldreomsorg och förskola. Platser har även erbjudits andra stadsdelsnämnder.

Samhällsvägledning för nyanlända

Nämnden har via medborgarkontorets samhällsvägledare erbjudit samhällsinformation. Frågorna har framförallt rört boende, förskola, socialtjänst och sysselsättning. Representanter från verksamheterna har funnits på medborgarkontoret varje vecka.

Nämnden har från länsstyrelsen beviljats utvecklingsmedel (även kallat § 37-medel), för att skapa beredskap och underlätta etableringen av nyanlända. Ansökan avser att utveckla det uppsökande arbetet och erbjuda riktade insatser till nyanlända lågutbildade kvinnor.

Ett pilotprojekt har genomförts under året i syfte att nyanlända i stadsdelsområdet snabbare ska få information genom att använda sociala medier eller digitala kanaler.

Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts. Bedömningen baseras på att åtta av åtta fullmäktigeindikatorer samt underliggande nämndmål har uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	4,5 %			5,2 %		5,2 %	2,8 %	VB 2019
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	3,14 %	2,82 %	3,48 %	3,29 %		3,29 %	1,6 %	VB 2019
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	2,15 %	1,7 %	2,63 %	2,44 %		2,44 %	1,1 %	VB 2019
   Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	38 st	7 st	31 st	19 st		35 st	1 050 st	VB 2019
Analys Fler kvinnor än män har erbjudits Stockholmsjobb. Kvinnorna prioriteras till Stockholmsjobb då de ofta har kortare utbildning, språksvårigheter och därmed i högre grad är långtidsarbetslösa.								
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	1 000			1 591		1 000 st	9 000 st	VB 2019
Analys De platser som inte utnyttjades av nämnden har erbjudits andra stadsdelar.								
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	38			41		35 st	1 050 st	VB 2019
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	58			44		40	Tas fram av nämnden	VB 2019
Analys Nämnden har under året erbjudit 58 antal praktikplatser. Inom socialtjänsten har 8 praktikplatser för högskolestuderande erbjudits. Inom förskolan har 50 platser för verksamhetsförlagd utbildning erbjudits.								
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	807 st	416 st	386 st	1 330 st		800 st	9 000 st	VB 2019
Analys								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
698 ungdomar erbjöds arbete under sommaren varav 361 pojkar, 332 flickor och fem där kön ej har kunnat utläsas. Detta kan bero exempelvis på skyddad identitet. Under höstlovet jobbade 81 ungdomar, varav 43 killar och 38 tjejer och på jullovet erbjöds 28 ungdomar feriejobb, varav 12 pojkar och 16 flickor.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla arbetet med samhällsvägledning för nyanlända, med särskilt fokus på att ge kunskaper om bostadssituationen.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna stärka samverkan kring personer med olika funktionsnedsättningar och förbättra målgruppens möjligheter att komma in på arbetsmarknaden.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsområdets invånare är etablerade i samhället

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden ska erbjuda etableringsinsatser i form av samhälls- och konsumentvägledning, i syfte att stärka förutsättningarna för integration och inkludering i samhället. Insatser ska utvecklas och erbjudas i samverkan med näringsliv och civilsamhälle. I arbetet är det angeläget att stärka nyanlända kvinnors möjligheter till etablering. Förvaltningen sprider samhällsinformation genom att jobba uppsökande och med utåtriktade aktiviteter.

Genom deltagande i projektet Sverige Bygger Nytt fortsätter arbetet med att nyanlända och kvinnor i stadsdelsområdet, i behov av stöd för att komma närmare arbetsmarknaden, erbjuds praktik och arbete inom byggsektorn. Samverkan sker med arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsförvaltningen.

Förväntat resultat

- Invånare får ändamålsenlig samhällsinformation.
- Fler tar del av samhällsvägledning tidigt i etableringsprocessen.
- God samverkan med näringsliv och civilsamhälle.

Analys

Nämnden ser till att samtliga nyanlända får ett personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att förvaltningen har fått underlag över inflyttade till stadsdelsområdet.

Under året har nämnden beviljats projektmedel från Länsstyrelsen (§ 37-medel). Ansökan avser att utveckla det uppsökande arbetet och erbjuda riktade insatser till nyanlända lågutbildade kvinnor i stadsdelsområdet. Ansökan har gjorts tillsammans med Rinkeby - Kista

stadsdelsförvaltning, Arbetsmarknadsförvaltningen och Studieförbundet. Projektet startar i januari 2020.

Nämnden utgår från det statistikunderlag som arbetsmarknadsförvaltningen tillhandahåller. Statistikunderlaget har cirka två månaders eftersläpning vilket betyder att förvaltningen har i dagsläget statistik på hur många nyanlända invånare som flyttade till stadsdelsområdet i oktober månad 2019. Under perioden har det skickats samhällsinformation till samtliga nyanlända invånarna i stadsdelsområdet.

Nämndens samhällsväglare bistår medborgarkontorets besökare, som till stor del utgörs av nyanlända personer, med samhällsinformation. Mest förekommande frågor handlar om boende, förskola, socialtjänst och sysselsättning.

För att utveckla det uppsökande arbetet har medborgarkontoret genomfört ett pilotprojekt. Syftet är att nyanlända i stadsdelsområdet snabbare får information genom att använda sociala medier eller digitala kanaler. Enheten har skapat ett videoinnehåll som riktats till målgruppen nyanlända. Projektet resulterade i att samhällsinformationen fått en gedigen spridning bland målgruppen.

Sverige Bygger Nytt är ett treårigt projekt som har genomförts i samverkan med bland annat arbetsförmedlingen, arbetsmarknadsförvaltningen och Solna Stad och som avslutades vid årsskiftet. Sammanlagt har 938 nyanlända och långtidsarbetslösa personer (114 kvinnor och 824 män) fått möjlighet till utbildning inom samhällsbyggnadssektorn. Projektet har varit uppdelat i tre steg; prova-på, utbildning eller validering samt matchning till arbete, praktik eller lärlingsplats. 37 procent av deltagarna har gått vidare till en arbetsplats genom projektet.

De förväntade resultaten och aktiviteterna har uppnåtts. Nämnden bedömning är att målet har uppfyllts. Utmaningar med att hitta former för samverkan med civilsamhället samt att nå ut med samhällsinformation till nyanlända kvarstår.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genom uppsökande arbete nå nyanlända med relevant samhällsinformation.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Informera om möjligheten till delaktighet genom medborgarförslag.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Utveckla arbetet med samhällsinformation till nyanlända.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsområdets invånare är självförsörjande och vägen till arbete är kort

 Uppfylls helt

Beskrivning

Andelen invånare med ekonomiskt bistånd i Spånga-Tensta stadsdelsområde ska fortsätta att minska. För att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten är unga, kvinnor och personer med funktionsnedsättning prioriterade grupper. För att fortsätta arbetet med att minska andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd prioriteras även barnfamiljer.

Metodutveckling, samverkan och mer effektiv användning av arbetsmarknadsinsatserna

arbetsträning, Stockholmsjobb, extratjänster och offentligt skyddad anställning (OSA) ska göra att vägen till självförsörjning bli kortare. Förvaltningens arbetsmarknadsinsatser för personer som står längre från arbetsmarknaden ska samordnas och utvecklas under året. Förvaltningen samverkar fortsatt med arbetsmarknadsförvaltningen och arbetsförmedlingen i syfte att effektivt använda de insatser som finns.

Det sociala förändringsarbetet med personer som är långvarigt sjukskrivna och personer med social och/eller medicinska problem fortsätter. Förvaltningen arbetar även vidare med projektet "Den praktiska utföraren (DPU)", en funktion som ska stötta individen till olika myndigheter, vårdkontakter etcetera. Under 2019 ska erfarenheter från projektet implementeras i verksamheten för att skapa effektiva och hållbara arbetssätt som ska minska behovet av ekonomiskt bistånd. Projektet drivs med medel från uppdrag psykisk hälsa.

Förvaltningen fortsätter samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen för att utveckla arbetssätt för att nå unga vuxna utan arbete och sysselsättning och motivera dem till studier och arbete. Under 2019 ska en gemensam riktning och aktiviteter utarbetas.

Att erbjuda unga i hela stadsdelsområdet feriejobb är en del i arbetet av ungas självständiggörande och väg till självförsörjande. Unga personer med funktionsnedsättning ska prioriteras. Unga nyanlända erbjuds anpassade insatser för språkstöd i samband med feriejobb. I samarbete med andra förvaltningar erbjuds unga att feriejobba i andra stadsdelsområden än där de bor.

Feriejobben och arbetsplatserna ska ha god kvalitet och därför ska handledarstödet till arbetsplatserna utvecklas. Vägledning för unga att starta företag ska erbjudas som feriejobb under året. I samarbete med civilsamhället ska unga vuxna erbjudas en ledarutbildning inom feriejobben. Syftet med ledarutbildningen är att öka de ungas attraktivitet på arbetsmarknaden.

Förvaltningen tillhandahåller praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning. Förvaltningen samverkar med Socialhögskolan, Södertörns Högskola, Ersta Sköndal Bräcke samt med Stockholms och Lunds Universitet. Förvaltningen arbetar även med att internt sprida information om verksamhetsförlagd utbildning, utbyta erfarenheter, utveckla uppdraget samt att underlätta för studenter att göra studiebesök inom förvaltningen.

Förväntat resultat

- Andelen invånare i stadsdelsområdet som får ekonomiskt bistånd minskar.
- Andelen barn som lever i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd minskar.
- Barns behov beaktas vid beslut som rör barn.
- Andelen unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) i stadsdelsområdet minskar.
- Fler invånare som står längre ifrån arbetsmarknaden kommer ut i insats som ska leda till självförsörjande.
- Ökad samverkan med universitet och högskolor i syfte att stärka kopplingen mellan praktik och utbildning.
- Unga erbjuds ett kvalitativt feriejobb.

Analys

Ett målinriktat arbete för att öka delaktigheten och motivationen med individanpassat stöd till invånare som uppbär ekonomiskt bistånd har gett resultat. Andelen hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd har minskat. Andelen barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd är det lägsta som har registrerats sedan mätningarna började år 2007. I snitt levde då 1259 barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd mot i snitt 455 barn 2019. Även när det gäller invånare som uppbär ekonomiskt bistånd på grund av försörjningshinder sjukskrivning eller socialmedicinska hinder, har sjunkit under året, 319 personer har under året varit aktuella att jämföra med 357 personer 2018. Dock är andelen i befolkningen som är i behov av ekonomiskt bistånd fortfarande och andelen barn i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd näst högst i staden.

I syfte att effektivisera och utnyttja synergieffekter samlades under våren nämndens arbetsmarknadsinsatser; Offentligt skyddade anställningar (OSA), Stockholmsjobb samt feriearbete, under enheten för förebyggande arbete. Omorganisationen har gett resultat i form av ett bättre nyttjandet av arbetsplatser, ideer och samverkan än när arbetsmarknadsinsatserna var organiserade under olika enheter. Arbetet med att utveckla förvaltningens arbetsmarknadsinsatser för att effektivisera användningen kommer fortgå under nästa år.

"Den praktiska utföraren" (DPU) är ett projekt där en specialistfunktion gett stöd till personer med komplexa och omfattande behov och som står långt från arbetsmarknaden. Projektet drevs med medel från Uppdrag psykisk hälsa och hade totalt 55 deltagare, varav 28 kvinnor och 27 män. Under året har delar av arbetssättet implementerats i arbetet med personer med långvarigt bistånd. Projektet genomfördes i samverkan med arbetsmarknadsnämnden, arbetsförmedlingen och Finsam samordningsförbund för att kunna ge målgruppen ett riktat och samordnat stöd.

Under året inledde nämnden ett samarbete med Jobbtorg Kista som öppnade filialen "Jobbtorg unga på plats i Tensta". Målgruppen var unga 16-29 år som varken arbetar eller studerar (UVAS), en grupp som nämnden har haft svårt att nå. På "Jobbtorg unga på plats i Tensta" har målgruppen bland annat fått hjälp med att skriva CV och att skriva in sig på Jobbtorg Kista. Personalen har därutöver slussat vidare de ungdomar som fortfarande är i gymnasieåldern men inte inskrivna i någon gymnasieskola. 83 ungdomar har under hösten besökt filialen, flera i målgruppen har efter besöket kunnat gå vidare till studier på folkhögskola och praktik. Samarbetet har resulterat i att nämnden har nått fler i gruppen UVAS och att gruppen har minskat genom de aktiviteter som nämnden har erbjudit.

Utbildningen Unga ledare genomfördes vid sju tillfällen under våren. Under perioden ändrades också arbetsgruppens namn från Järva ledare till Unga ledare. Av 40 unga vuxna som sökte till utbildningen blev 22 antagna, 70 procent av deltagarna slutförde utbildningen och erhöll diplom och ett utvärderingsintyg på insatsen. Utbildningen genomfördes med en variation av föreläsningar, workshops, hemläxor och praktiska övningar. Exempel på innehållet på kursen har varit hur ser jag på ledarskap och mig själv som ledare, kommunikationsövningar, hur testas man som ledare, idrottsledarskap, kvinna, invandrare och ledare, samt Stockholms stads värdegrund och personalpolicy.

Under året anställdes 807 ungdomar i åldern 16 -19 år till feriejobb i nämndens regi. Nämnden har träffat ungdomarna som erbjudits feriejobb i smågrupper i samband med att avtal skulle skrivas för att försäkra att ungdomarna har delgetts information om sina

rättigheter samt skyldigheter och förväntningar på arbetsplatsen. Under året har projektet "kvalitet och statistik" genomförts i syfte att säkerställa att kvaliteten på arbetsplatserna varit bra. Oanmälda besök gjordes för att särskilt titta på arbetsplatsernas fysiska och psykosociala arbetsmiljö och utformandet av arbetsuppgifterna. Resultaten av besöken och en genomförd enkätundersökning visade att ferieungdomarna generellt varit nöjda med arbetsuppgifterna.

För att barns behov på ett strukturerat och rättssäkert sätt ska belysas och beaktas i beslut som rör barn, har exempelvis beroendevården tagit fram en ärendemall där barnkonsekvensanalys ska göras. Mallen används bland annat när en vuxen omhändertagits enligt lagen om berusade personer (LOB) för att säkerställa att barnperspektivet synliggörs i dessa ärenden.

De förväntade resultaten och aktiviteterna har uppnåtts. Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts. Utmaningar med att öka graden av självförsörjning för de som står långt ifrån arbetsmarknaden, särskilt gruppen lågutbildade kvinnor, kvarstår.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra ledarskapsutbildning Järva ledare i samarbete med näringsliv och civilsamhälle.	2019-01-01	2019-04-01	
✓ Utveckla förvaltningens arbetsmarknadsinsatser i syfte att effektivisera användningen.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

🟡 Uppfylls delvis

Analys

En trygghetsstrategi för Järva har tagits fram under året. Strategin ska säkerställa att det brottsförebyggande- och trygghetsskapande arbetet sker strukturerat, utifrån ett långsiktigt perspektiv och i enlighet med stadens viljeinriktning. Strategin tar sin utgångspunkt i både social och situationell prevention och betonar vikten av samverkan med relevanta aktörer.

Social prevention

Våldsbejakande extremism (VBE)

Under våren 2019 mottog nämnden flera orosanmälningar som gällde barn och vuxna med koppling till islamistisk extremism. De inkomna anmälningarna var en ny företeelse för nämnden och ledde till att de interna rutinerna sågs över. Alla anmälningar har hanterats enligt gällande riktlinjer. Under året har nämnden reviderat arbetat med att implementera den lokala rutinen för hantering av våldsbejakande extremism (VBE) samt utföra och följa upp aktiviteter i lokala handlingsplanen. Den reviderade handlingsplanen har ett tydligare fokus på förebyggande och förhindrande arbete och omfattar kompetenshöjande, förhindrande och förebyggande aktiviteter som ska genomföras. Handlingsplanen innehåller en tydligare ansvarsfördelning och beskriver hur medarbetare ska agera vid oro kring en individ eller om det har inträffat något som kan vara kopplat till den våldsbejakande extremismen. Under året har stadens utbildningsmaterial visats för nämndens verksamheter. Information om arbetet mot våldsbejakande extremism har spridits till externa samverkansaktörer som arbetsförmedlingen, psykiatrin och kriminalvården. Arbetet har fortsatt med hantering av barn och unga som tros ha bevittnat eller utsatts för våld eller andra risksituationer utifrån

vårdnadshavares samröre med våldsbejakande extremism. Den stadsövergripande vägledningen har implementerats. Inkomna anmälningar från polisen avseende barnärenden med koppling till våldsbejakande extremism har hanterats. Spridningen av den lokala handlingsplanen behöver i större omfattning spridas och göras känd bland medarbetarna. Under året hade drygt 200 medarbetare genomfört den webbaserade utbildningen för våldsbejakande extremism. Under 2020 kommer arbetet fortgå för att fler ska genomföra utbildningen. Nämndens arbetsätt i VBE-ärenden har uppmärksammats och spridits som gott exempel i staden.

Revisionskontoret genomförde under året en granskning av nämndens rutiner och arbetsätt gällande arbetet mot våldsbejakande extremism. Revisorernas återkoppling av granskningen var att nämnden behöver

- Säkerställa att berörda medarbetare fullföljer stadens webbaserade utbildning om våldsbejakande extremism.
- Utveckla rapporteringen till nämnden kring uppföljningen av aktiviteter i handlingsplanerna och en samlad analys av arbetet.
- Förtydliga hur samverkan med civilsamhället i arbetet mot våldsbejakande extremism ska utvecklas.

Arbetet med detta kommer att fortgå under nästa år. En preventionssamordnare har under hösten anställts och ska fokusera på att utveckla strukturerade arbetsätt och samverkan med civilsamhället under 2020.

Situationell prevention

Nämnden har utvecklat arbetet med uppföljning av driftentreprenad när det gäller renhållning och parkdrift. Trygghetsinventeringar har genomförts tillsammans med polisen i syfte att identifiera otrygga platser. Ett program för trafik hinder är framtaget och implementering pågår.

Nämnden har beviljats medel för trygghetsskapande insatser med fokus på proaktiva vegetationsåtgärder på platser där det förekommer illegala bosättningar. Medel har även beviljats för smart belysning och säkerhetsskyltar till lekplatser i stadsdelsområdet.

Nämnden bedömer att målet har uppfyllts delvis. Bedömningen baseras på att en av fem fullmäktigeindikatorer har uppnåtts helt, två har uppnåtts delvis och två inte alls.

Underliggande nämndmål har uppfyllts helt. Situationell och preventiv trygghet är en fortsatt utmaning för nämnden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %					100 %	100 %	2019
   Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	51 %	58 %	43 %	50 %		70 %	77 %	2019
Analys								
Resultatet baseras på medborgarundersökningen och visar att målet uppnås inte. Det kan konstateras att flickorna har								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
<p>uppgett att de i större utsträckning upplever otrygghet. Tidigare mätningar visar också att otryggheten i stadsdelområdet är hög. Nämnden har beslutat om en trygghetsstrategi, strategin har två inriktningar, social- och situationell prevention. Arbetet fortsätter under 2020 utifrån inriktningen i strategin. De investeringar som påbörjats under året kommer att fortsätta och effekten av de satsningar som har gjorts förväntas på längre sikt.</p>								
  	Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	52 %	52 %	50 %	59 %	70 %	71 %	2019
<p>Analys</p> <p>Resultatet för periodens utfall omfattar såväl stadsdelsförvaltningen samt trafikkontorets olika ansvarsområden. Stadsdelsförvaltningen har under året genomfört extra städinsatser med fokus på plockstäd i parkområden. Genom utplaceringen av större sopkärl i Tensta- samt Spångadalen under 2018 har resultatet visat på minskad nedskräpning på dessa platser. Under perioden 2019 har därför fokus flyttats till insatser i bostadsnära naturområden samt centrala Tensta och Spånga.</p>								
  	Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	59 %	61 %	56 %	64 %	70 %	71 %	2019
<p>Analys</p> <p>Stadsdelsförvaltningen fortsätter arbetet med att upprätta en parkplan för hela stadsdelområdet. Målsättningen med parkplanen är bland annat att särskilt skyddsvärda natur- och kulturområden ska identifieras samt framtagande av åtgärdsförslag för park- och grönområden. Förvaltningen har under året genomfört extra städinsatser i stadsdelområdet samt fokuserat på uppföljning av driftentreprenaden gällande plockstäd och utförandekontroll.</p>								
  	Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	72 %	77 %	68 %		85 %	88 %	2019
<p>Analys</p> <p>Resultatet för periodens utfall omfattar såväl stadsdelsförvaltningens parker, naturområden, gång- och cykelvägar samt trafikkontorets gator, trottoarer, torgytor och belysning.</p> <p>Under året har stora investeringar gjorts i framför allt lekplatser vilket kommer att fortsätta under nästa år. Utifrån medborgarförslag har byggts en hundrastgård byggts. Den är välbesökt och belysning har setts över. Många av insatserna har blivit klara sent på året och kommer förhoppningsvis att få ett genomslag nästa år. En form av nyhetsbrev till medborgarna planeras för att delge vilka insatser som genomförs i deras område.</p>								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Kommunstyrelsen ska i samarbete med bostadsbolagen och stadsdelsnämnderna utveckla samverkan mot våldbejakande extremism.	2019-01-01	2019-08-31
 	Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna inventera behovet och lämplig geografisk placering av nya parklekar.	2019-01-01	2019-12-31
 	Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna och de ekonomiska konsekvenserna för fler parklekar med djur i staden.	2019-01-01	2019-12-31
 	Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna verka för att utreda vilka områden som kan läggas till - och utöka redan godkända områden – som platser där stadens ordningsvakter verkar för att skapa trygghet för medborgarna.	2019-01-01	2019-12-31
 	Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och i samverkan med polis och fritidsverksamhet inrätta och bidra till lokala operativa samverkansforum för barn i behov av samlade insatser från skola och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna till utveckling av Stockholms stadsmiljöer genom exempelvis brukaravtal för skötsel av parklekar eller stadsodling.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsområdet är tryggt

 Uppfylls delvis

Beskrivning

I stadens trygghetsundersökningar påvisar Spånga-Tensta stadsdelsområde en lägre grad av upplevd trygghet i jämförelse med andra stadsdelar. För att öka tryggheten i stadsdelsområdet kommer nämnden att ta fram en trygghetsstrategi.

En viktig del i att skapa trygghet är samverkan med andra aktörer. Nämnden prioriterar ett långsiktigt trygghetsåtagande genom bland annat platssamverkan mellan staden, fastighetsägare, handlare och andra aktörer som exempelvis polis. Fysisk närvaro och ett rent och snyggt offentligt rum med upplevelser och aktiviteter ökar såväl trivsel som människors vilja att vistas på platsen.

Genom platssamverkan kan nämnden skapa positiva identiteter kring platser som i dag är utsatta. Detta behöver mätas och följas upp varför kontinuerliga trygghetsmätningar är en nyckelfaktor i arbetet. Alla invånare ska ha möjlighet till att mötas och få rekreation samt känna sig trygga i stadsdelsområdets offentliga rum. I stadsdelsområdet kan exempelvis Tensta centrum bli föremål för en sådan platssamverkan.

Förvaltningen bedriver ett aktivt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete genom samverkan med bostadsbolag, polis, nattvandring och civilsamhälle. Den lokala samverkansöverenskommelsen uppdateras och samverkan följs kontinuerligt upp. Förvaltningen arbetar systematiskt med trygghetsfrågor och genomför tillsyn av alkohol- och tobaksförsäljning samt e-cigaretter. Preventiva insatser i olika former genomförs för att förhindra att unga rekryteras till en kriminell livsstil och våldsbejakande extremism.

Trygghetsinventeringar genomförs kontinuerligt inom stadsdelsområdet tillsammans med polisen i syfte att identifiera otrygga platser. En plan för konkreta insatser och åtgärder kommer upprättas för ökad trivsel och bättre överblick i parker när det är mörkt. Förvaltningen arbetar med trygghetsskapande investeringar i stadsmiljön utifrån identifierade områden.

Missbruk bland unga ska minska. Förvaltningen ska arbeta för att nå ungdomar med missbruks- och beroendeproblematik och erbjuda dem stöd. ANDT-strategin ska vara vägledande i det drogförebyggande arbetet. Förvaltningen arbetar uppsökande med fältförlagt socialt arbete med fokus på de mötesplatser där ungdomar vistas. Samverkan mellan socialtjänst, skola, fritidsverksamhet och förebyggande socialt arbete ska ske systematiskt för att tidigt upptäcka och ge stöd till barn och ungdomar i riskzon.

Den olovliga trafiken på gång- och cykelvägar är ett trygghetsproblem både i stadsdelsområdet och på Järvafältet. För att förhindra denna typ av olovlig trafik planerar förvaltningen att utarbeta ett program för trafik hinder och ett digitalt låssystem. Arbetet kommer ske i samverkan med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, fastighetsägare i Järva, lokalpolis, räddningstjänst och trafikkontoret. Trafikhindren omfattar bland annat inkörningsskydd, fartgupp och trafikbommar.

Under 2019 kommer förvaltningen att bidra till ett ökat samarbete mellan stadens mobila ordningsvakter och lokalpolisen genom att stadens säkerhetsavdelning träffar förvaltningen och lokalpolisen inom ramen för stadens trygghetsråds arbete. Förvaltningen fortsätter utveckla det interna arbetet med att öka medvetenheten och höja beredskapen inför oväntade händelser. Förvaltningen ska samverka med andra förvaltningar för att stärka beredskapen och förmågan att hantera kriser.

Förväntat resultat

- Ökad trygghet
- Samverkan med polis, Region Stockholm, näringsliv och civilsamhälle i trygghets- och säkerhetsarbetet.
- Ökad vuxennärvaro i stadsdelsområdet.
- Förtroende och tillit för stadsdelsförvaltningen ska öka.
- Utifrån lägesbilder och trygghetsinventeringar tillsammans med polisen och civilsamhället genomföra brottspreventiva och trygghetsskapande investeringar i den fysiska miljön.

Analys

Under året har en gemensam trygghetsstrategi för Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta tagits fram och beslutats i båda stadsdelsnämnderna. Strategin har två inriktningar, social respektive situationell prevention. Under hösten beslutade kommunfullmäktige om en samverkansöverenskommelse mellan Stockholm stad och Polisregion Stockholm. Utifrån denna överenskommelse ska alla stadsdelsnämnder ta fram lokala samverkansöverenskommelser. Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta stadsdelsnämnder kommer tillsammans med polisen att ta fram en gemensam lokal samverkansöverenskommelse som ligger i linje med trygghetsstrategin. Andra relevanta nämnder och samverkanspartners kommer att inbjudas att delta i arbetet.

Situationell prevention

Nämnden har under året genomfört insatser för att röja växtligheten på platser som identifieras som otrygga för invånarna bland annat vid Rissneskogen, Föllingegången, Elingsborgsbacken, Tenstavägen/Tenstadalen, Stinsbacken, Spångadalen, Solhöjden och Midgränd samt andra trygghetsåtgärder i lekplatser, parker och naturområden.

Trygghetsarbete i form av uppsättning av informationsskyltar vid samtliga lekplatser har genomförts. Skyltar med information om lekplatsens läge och namn underlättar för utryckningsfordon och bidrar till en ökad lekplats säkerhet. Under året har orsaksanalyser genomförts utifrån narkotikaförekomst i anslutning till två förskolegårdar. Genom samverkan mellan olika aktörer har trygghetsskapande åtgärder vidtagits och genomförts med positiva resultat. Exempel på åtgärder är ökad belysning, beskärning av buskar, tätare rondering av fältare och polis.

Projektet Trafikhinder Järva är komplicerat dels på grund av att det finns många intressenter och dels på grund av den trafikseparering som präglar framförallt Tensta och Hjulsta stadsdelsområde. Under 2019 tillsattes en styrgrupp för projektet med representanter från Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, Fastighetsägare i Järva, Polisen och Räddningstjänsten. Eftersom det är första gången staden implementerar ett gränsöverskridande digitalt låssystem har det krävts omfattande samverkansmöten för att se över vilka aktörer som ska ha behörigheter samt fastställa blåljusverksamheternas framkomlighet i Järva. Under året har 13 nya bommar placerats i Solhem och Tensta för att minimera den olovliga fordonstrafiken på gång- och cykelvägar. Styrgruppen har under 2019 beslutat att dela upp projektet i två moment som ska fortsätta under 2020. Fas 1 omfattar implementering av låssystemet i ett begränsat urval av befintliga bommar, totalt cirka 30 stycken i hela Järvaområdet. Under fas 2 kommer stadens resterande och kompletterande bommars låscylindrar att bytas ut.

Beställning av synkstationer för nycklar samt nycklar till blåljusverksamhet och stadsdelsförvaltningarna har genomförts under november och december 2019. Montering, installation samt kvittering av nycklar till samtliga brand- och polisstationer och ambulansvårdgivare kommer pågå under början av 2020.

Ett trygghetsprojekt i Pilparken har påbörjats i samarbete med SISAB och Smart och uppkopplad belysning. Under projekteringen framkom att problem finns i parkens markunderlag och arbetet därför gör ett uppehåll tills detta problem åtgärdats.

Nämnden har i samverkan med fastighetsägare Einar Mattson och Hjulstaskolan genomfört ett projekt där belysning utformats av elever och nu projiceras på husvägg vid Hjulsta torg.

Social prevention

En förebyggande åtgärd och ett sätt att öka tryggheten är att det finns en hög vuxennärvaro. Under året har fältassistenter arbetat uppsökande på helger och kvällstid för att nå ungdomar. Fältassistenter har arbetat uppsökande i skolor, på fritidsgårdar och vistats på gator och torg samt på nätet. Därutöver har träffar arrangerats med vårdnadshavare för att öka deras kännedom om fältassistenter och deras arbete. Träffarna har haft olika teman. Fältassistenter medverkade på ungdomsfestivalen We are Stockholm i Kungsträdgården och som riktade sig till ungdomar i 13 till 19 års ålder med mottot "*We Are Sthlm ska genom glädje och möten göra Stockholm till en bättre plats att vara ung på*". I samverkan med övriga stadsdelsnämnder ansvarade fältassistenter för att bemanna fälttält samt arbeta uppsökande och trygghetsskapande för ungdomarna som besökte festivalen. Fältassistenter påträffade många ungdomar från stadsdelsområdet och genomförde kurativa samtal på plats.

I samband med skolstart och i samverkan med naturskolan, fritidsledare och polis hade fältassistenter uppstarts dagar för elever i årskurs 7 i kommunala skolor. Syftet varit att ungdomarna har fått ta del av vilka som arbetar som fältassistenter, hur fältassistenter i området arbetar samt när och hur de kan kontakta en fältassistent. Detta i syfte att öka kännedomen hos målgruppen om det förebyggande och uppsökande arbetet som finns i stadsdelsområdet. Utöver detta fick ungdomarna även diskutera våldsförebyggande frågor för att nå en gemensam syn på våld och dess konsekvenser.

För andra året i rad arrangerades "En vecka fri från våld". Målet med veckan var att uppmärksamma och stärka det förebyggande arbetet mot psykiskt, fysiskt och sexuellt våld. Arrangemanget vände sig både till yrkesverksamma och till invånare. Program riktat till

yrkesverksamma innehöll bland annat föreläsningar om relationsvåld, machonormer och föräldrastöd. Järva ungdomsmottagning informerade om den nya samtyckeslagen till samtlig personal vid stadsdelsområdets fritidsgårdar. För barn och unga erbjöd biblioteket bokprat i samverkan med Kultur- och Fritidsförvaltningen. I Tensta centrum hölls vid två tillfällen öppna dialoger där nämndens medarbetare deltog. Under dessa dialoger informerades invånarna om nämndens våldsförebyggande arbete.

I syfte öka förståelsen mellan ungdomar och uniformsbärande personal, genomfördes konceptet "Människan bakom uniformen" (MBU Järva) av fältassistenter från Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista. Samverkan skedde med polis, brandkår, räddningstjänst, Arriva bussbolag samt Kultur och fritid Spånga-Tensta. Deltagarna träffades en gång i veckan där deltagarna och ungdomarna fick möjlighet att prova på ovan nämnda yrkeskategorier. Syftet var att öka deras förståelse för hur och varför uniformerade aktörer agerar i olika situationer. 30 ungdomar sökte till MBU, varav 16 erbjöds en plats, åtta från Spånga-Tensta och åtta från Rinkeby-Kista. Tidigare deltagare som genomgått utbildningen erbjöds vara ambassadörer för MBU och fick möjlighet att gå en ledarskapsutbildning samt få utbildning i grundläggande juridiska kunskaper.

Flera trygghetsinventeringar har under året genomförts, bland annat i Spånga, Bromsten, Tensta och Hjulsta. Information om trygghetsinventeringarna publicerades på stadens sociala kanaler och affischer sattes upp. Deltagare i trygghetsinventeringarna var preventionssamordnare, fältassistenter, parkingenjörer, polis, invånare samt andra viktiga aktörer. Deltagarna promenerade efter en framtagna karta över områden och dokumenterade brister genom att föra protokoll och ta bilder. Protokollen skickades till ansvarig aktör för åtgärd och återkoppling. Deltagandet på trygghetsinventeringarna har varit högt och det finns ett stort intresse bland invånarna att delta.

De förväntade resultaten har delvis uppnåtts och aktiviteterna har genomförts. Nämnden bedömning är att målet delvis har uppnåtts. Utmaningar med öka tryggheten i stadsdelsområdet kvarstår.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Arrangerar en "vecka fri från våld".	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Deltar i "We are Stockholm".	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Genomför Människan bakom uniformen (MBU) i samarbete med polis och räddningstjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Genomföra trygghetsinventeringar tillsammans med näringsliv, civilsamhälle, polis och trafikkontor.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Medarrangör på Eggebydagarna, för att möta alla årskurs 7 i stadsdelsområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Revidera samverkansöverenskommelse med polisen.	2019-01-14	2019-12-31	
Analys				
Antas av nämnden under 2020.				
✓	Undersöka möjligheten att genomföra informationskampanj med medarbetare inom socialtjänsten i syfte att skapa tillit och förtroende för förvaltningen samt att attrahera personal.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Utforma en trygghetsstrategi för stadsdelsområdet i samverkan med polis, Region Stockholm, näringsliv och civilsamhälle.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Stadsmiljön är välskött och tillgänglig

 Uppfylls helt

Beskrivning

När Stockholms befolkning växer, ökar nyttjandet av stadens offentliga rum. Förvaltningen utvecklar kontinuerligt fler funktioner i parkerna och arbetar för att möta allmänhetens olika behov och önskemål. Stadsdelsområdets parker blir därmed allt mer betydelsefulla för rekreation och livskvalitet. Samtidigt tas hänsyn till parkernas kulturhistoriska och ekologiska värden.

Stadsdelsnämndernas parkplaner anger strategier och mål för utveckling av parker och gröna gaturum och är ett styrdokument för de insatser som görs. Parkerna ska skötas och utvecklas så de blir långsiktigt hållbara. Det ökade besöksstrycket ställer krav på att förvaltningen arbetar med slitstarka material som även är miljömässigt hållbara. Konsekvenserna av den varma sommaren 2018 kommer under året visa sig och eventuellt behövs renovering av gräsmattor och planteringar.

Arbetet med tillgänglighetsanpassningar i flertalet parker fortsätter. Det kan avse exempelvis nya kontrastmarkeringar i trappor, renoverade trapp- och ledräcken, samt tillägg med viloplattor med armstöd längs gångstråk. Förvaltningen genomför även en inventering av enkelt avhjälpna hinder inom stadsdelsområdets offentliga miljöer i nära samarbete med nämndens råd för funktionshinderfrågor samt pensionärsråd, för att säkerställa en god tillgänglighet. Förvaltningen kommer att arbeta med trygghetsskapande investeringar inom stadsdelsområdets gång- och cykelstråk.

För att effektivisera skräphanteringen ska placeringen av skräpkorgar i parkerna utredas och eventuellt justeras. Inom ramen för arbetet kommer förvaltningen undersöka möjligheten att nyttja digitala, miljösmarta skräpkorgar samt skräpkorgar med källsorteringsfunktionalitet. Förvaltningen ska stärka samarbetet med trafikkontoret vid skräphantering och plantering på gatumark. Förvaltningen kommer att genomföra en informationskampanj med syfte att minska nedskräpningen i stadsdelsområdet. Informationsinsatser kommer att genomföras om stadens städgaranti och anmälnings- och synpunktsfunktionaliteten i ”tyck-till appen”. Tömning av offentliga papperskorgar sker inom 24h efter anmälan. Förvaltningen kommer att följa upp ingångna avtal avseende parkskötsel och renhållning för att säkerställa att skötsel och renhållning i stadsdelsområdet håller en god kvalitet.

Samarbetet mellan trafikkontoret och stadsdelsförvaltningen är viktigt för att utveckla gröna stråk, stärka sambanden mellan parkerna, minska barriärer och göra nätet av trädplanterade gator mer finmaskigt. Förvaltningen kommer förbättra snöröjningen i samarbete med berörda nämnder.

Förvaltningen kommer att se över formerna för nyttjandet av koloniområden och odlingslotter, för att fler i stadsdelsområdet ska kunna odla och för bättre nyttjande av marken.

Förvaltningen fortsätter arbetet att genom medborgardialog öka invånarnas delaktighet. I arbetet med att utforma en ny parkplan är medborgardialogen ett viktigt verktyg. I övrigt kan medborgardialog ske i form av parkvandringar, parksamråd på plats inför upprustningar och på plats i parker samt trygghetsvandringar med olika målgrupper samt genom medborgarförslag.

Förväntat resultat

- Grönområden, parker, gångstråk och andra offentliga rum har bra belysning och är välskötta och tillgängliga.
- Erbjuder fler möjligheter till att odla genom till exempel stadsodlingar.

Analys

Resultatet för periodens utfall i medborgarundersökningen omfattar såväl stadsdelsförvaltningen parker, naturområden, gång- och cykelvägar samt Trafikkontorets gator, trottoarer, torgytor och stora delar av belysningsprogrammet.

Nämnden har under året genomfört insatser för en välskött och tillgänglig stadsmiljö. Ny lekutrustning har placerats på lekplatser i Spånga och Tensta, ny hundrastplats har anlagts i Spånga och en djurhållningshage i anslutning till 4H-gården i Tensta. Dessa projekt har sina ursprung från medborgarförslag. Inventeringar har genomförts gällande tillgänglighetsanpassning i stadsdelsområdet. Lätt avhjälpna hinder har inventerats som en del i arbetet med trafiksäkra parkvägar. Nämnden har även deltagit i workshops initierade av Trafikkontoret gällande utformning av trafik hinder på cykelvägar för att öka framkomligheten för cyklister. Inventeringar tillsammans med funktionshinder- och pensionärsrådet kommer fortsätta under 2020.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att sprida information om hur medborgare kan lämna synpunkter till staden genom Tyck till- appen. Vid externa insatser som trygghetsvandringar och samverkansforum lämnas bland annat informationskort om Tyck till- appen ut.

Stadsmiljön i stadsdelsområdet har påverkats av de många stora bygginsatser som sker i stadsdelsområdet så som Förbifarten, ombyggnation Mälardalensbanan, Bromstensstaden samt diverse hus- och vägbyggen. Det har i sin tur påverkat många invånare som hör av sig till förvaltningen via bland annat Tyck till- appen.

Nya möjliga platser för utökad stadsodling har utsetts. Nya odlingslådor har beställts till Spånga by varav en kommer att vara anpassad för funktionsnedsatta.

Nämndens upphandlade entreprenör för markskötsel har under året blivit uppköpt och genomgått organisationsförändringar. De har delvis på grund av detta inte tillfullo uppfyllt det nuvarande avtalet. Avvikelserna har exempelvis gällt underlåtelse att meddela organisationsförändringar och nya kontakter, misskött gräsklippning och missade hålltider för sandsopningen efter vintern. Nämnden har därmed i enlighet med avtalet hållit inne betalningen som vite. Nya former för uppföljning och samarbete har överenskommit med entreprenören och förväntas ge bättre resultat nästa år.

De förväntade resultaten har uppnåtts. Fyra aktiviteter har genomförts helt och två har påbörjats. Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts. Utmaningar med att följa upp

entreprenörens efterlevnad av avtal kvarstår.

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Genomföra en inventering av lätt avhjälpna hinder i stadsdelsområdets parkmiljö, gångstråk och cykelvägar tillsammans med trafikkontoret, funktionshinderrådet och pensionärsrådet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Genomföra informationsinsatser om stadens städgaranti och möjligheter till synpunktsinlämning i Tyck till appen.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Utforma en ny parkplan.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Utforma och implementera ett program för trafik hinder.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Utreda möjligheten att införa fler former för användandet av odlingsbar mark.	2019-01-01	2019-12-31	
✓	Utreda möjligheten till att använda ny teknik i renhållningen av stadsdelens offentliga miljöer.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

◆ Uppfylls delvis

Analys

Det är komplext att följa upp förskolans kvalitet vilket gör att flera kvalitetsaspekter så som resultat-, process-, struktur- och servicekvalitet behöver beaktas. Förskolan har inga uppnående mål för det individuella barnet utan genom analys av olika kvalitetsaspekter ges en samlad bild av förskolans måluppfyllelse. Nämndens bedömning av förskolans resultat kvalitet är att den har utvecklats, dock finns variationer och fortsatta utmaningar. Nämnden redovisar ett lägre resultat i förskoleundersökningen jämfört med föregående år och ett något ökat resultat i kvalitetsindikatorn jämfört med föregående år. Andelen förskollärare har minskat från 35,9 procent till 32,3 procent jämfört med verksamhetsberättelsen 2018. Bristen på förskollärare har påverkat rekrytering samt att det funnits en svårighet att återanställa förskollärare vid pensionsavgångar då barnantalet minskar. Statsbidrag för minskade barngrupper har bidragit till att nämnden når målet för indikatorn antalet barn per anställd. Resultaten för de olika kvalitetsaspekterna visar på en viss variation mellan förskolorna och det finns utvecklingsområden.

Under året har en översyn gjorts av introduktions- och temaår för medarbetare inom förskolan. Tematräffarna för nyanställda medarbetare omfattar nu både förskollärare och barnskötare mot tidigare endast förskollärare. Syftet är att skapa förståelse för hur stadsdelsområdets förskolor arbetar med förskolans utbildning och undervisning gällande språk, barn i behov av särskilt stöd, natur och teknik för alla samt matematik. För att säkra kompetensförsörjningen på längre sikt har nämnden under året utbildat sju förskollärare till handledare i syfte att ta emot fler högskolestudenter under deras verksamhetsförlagda utbildning. Under året har femtio förskollärarstudenter genomfört verksamhetsförlagd utbildning i nämndens förskolor.

Med stöd av facklitteratur, webbseminarier samt deltagande i förskolesummit har implementeringen av nya läroplansuppdraget pågått under året. Förskolan har sett över

organisation för kollegial reflektion utifrån förskollärares och barnskötarens roll och uppdrag. Enheter med avdelningar som saknar förskollärare har gjort en handlingsplan för att säkerställa undervisningen i barngruppen. Utifrån den reviderade läroplanen samt program för ett jämställt Stockholm 2018-2022 har arbetet med jämställdhetsintegrering fortlöpt under året. Nämnden har genom att systematisera arbetet med jämställdhet ökat medveten och uppmärksammat skillnader mellan flickors och pojkars lärstrategier, val av material och rörelsemönster. Vidare har arbetet under året lett till att förskolorna exempelvis gör mer normkritiska val gällande iordningställande av miljöer och val av material.

I syfte att tidigt upptäcka och ge barn i behov rätt stödinsatser har förskolan under året utvecklat samverkan med vårdnadshavare, socialtjänst och skola. Utbildade pedagoger inom generellt föräldrastöd, exempelvis studiecirkeln Alla Barn i Centrum har bidragit till förbättrad samverkan mellan förskola och vårdnadshavare. Vårdnadshavare har på några av nämndens förskolor erbjudits konsultation av familjerådgivningen. Förskolorna har fortsatt samverkan med skolorna i syfte att underlätta för barn och vårdnadshavare i övergången mellan förskola och skola. Pedagogiska caféer med förskola och skola har bidragit till ökad kunskap om skolformernas utbildningsinnehåll.

Nämnden fick inför sommaren återkoppling på utbildningsförvaltningens Handlingsplan för förbättrad arbetsituation för förskollärare och barnskötare. Under hösten identifierades följande områden som övergripande utvecklingsområden: närvarande ledarskap, planeringstid samt tydliga roller och ansvar. En styrgrupp har tillsatts och en revidering av riktlinjer för medarbetarnas planeringstid inom förskolorna i Spånga-Tensta har genomförts.

Nämnden bedömer att målet har uppnåtts delvis. Bedömningen baseras på att två fullmäktigeindikatorer har uppnåtts helt, två uppnåtts delvis och en inte alls. Underliggande nämndmål har uppfyllts delvis. Att öka andelen förskollärare och vårdnadshavares nöjdhet är fortsatta utmaningar för nämnden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Perio dens utfall VB 2018	Progno s helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	32,3 %	0 %	32 %	35,9 %	41 %	41 %	41 %	VB 2019
Analys Andelen förskollärare har minskat från 35,9 procent till 32,3 procent jämfört med verksamhetsberättelsen 2018. En orsak är pensionsavgångar för förskollärare samtidigt som antalet barn minskar. En annan orsak är att stadsbidrag för mindre barngrupper bidrar till att öka det totala antalet anställda i förskolan. Fler barnskötare anställs, vilket påverkar andelen förskollärare.								
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	83 %	82 %	84 %	85 %		90 %	90 %	2019
Analys Nämnden når inte målet på 90 procent. Resultatet har sjunkit med två procentenheter sedan föregående år. Det råder variation mellan enheterna. Fyra av sju enheter når stadsdelsområdets resultat eller högre, tre enheter ligger under stadsdelsområdets resultat. Orsaker till lägre resultat kan delvis bero på sjukfrånvaro, organisationsförändringar, personalomsättning och ombyggnation. Resultatet visar inga större skillnader i svaren från vårdnadshavare till flickor eller pojkar. Nämnden fortsätter under kommande år utveckla kvaliteten och kommunikationen kring förskolans uppdrag, för att bättre svara upp på vårdnadshavarnas förväntningar på service och kvalitet.								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal barn per grupp	13,5 barn/avd.			15,2 barn/avd.		16	16	VB 2019
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9 st			5 st	4,9 st	4,9	4,9	VB 2019
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,68			3,6		3,8	3,8	2019
Analys								
Resultatet är en sammanräkning av de sju enheternas resultat i de olika områdena. Det finns en viss variation mellan enheterna. Resultatet visar en ökning inom områdena naturvetenskap, skapande och språk.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda sommarkolloverksamhetens avgiftsmodell, både gällande dygnsavgiften per barn och de inkomstspann som ligger till grund för de olika avgiftsnivåerna	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utveckla arbetssätt och rutiner för att säkerställa att utbildningsnämndens samordningsansvar för elever med upprepad och längre frånvaro är väl fungerande oavsett huvudman	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Barn utmanas och utvecklar förmågor och kunskaper i en förskola av god kvalitet

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Arbetet med att öka andelen förskollärare är fortsatt prioriterat för att nå kommunfullmäktiges mål och en likvärdig förskola. Förskollärare utbildas till handledare i syfte att kunna ta emot fler studenter. Arbetet fortsätter med att utveckla introduktions- och mentorsår för nyutbildade förskollärare. För att behålla och rekrytera förskollärare och barnskötare ska förskolorna erbjuda kompetensutveckling. Deltagande i förvaltningens temaår är en del av introduktionen för nyrekryterade förskollärare. Förskolan påbörjar arbetet med att implementera den reviderade läroplanen. Förvaltningen ser under året över förskollärarnas planeringstid utifrån förskollärarnas undervisningsuppdrag och medarbetarna ges kompetensutveckling utifrån begreppen undervisning och utbildning.

Förskolorna ska hålla en hög pedagogisk kvalitet och ge trygghet och omsorg i en för barnen stimulerande miljö. Stadsdelsområdets förskolor fortsätter det gemensamma temat, Vad kan barns möte med konst tillsammans med naturvetenskap bli? Det är ett led i att fördjupa förskolornas arbete med de nationella målen i läroplanen samt bredda och utveckla förskolornas arbetssätt. Analog och digital programmering främjar barns logiska tänkande.

Språk och kommunikation, naturvetenskap, teknik, matematik och digitalisering är prioriterade områden som ska fördjupas för att lägga en god grund för framtida skolresultat. Förskolan har ett kompensatoriskt uppdrag och förvaltningen arbetar med att öka andelen inskrivna barn i socioekonomiskt utsatta områden. Öppna förskolorna och introduktionsförskolan ska vara en väg in i förskolorna. Förvaltningens stödteam ger alla förskolor tillgång till specialpedagogisk kompetens, stärker tidigt förebyggande arbete och tillgodoser barn i behov av särskilt stöd så att de kan nå sin fulla potential.

Det systematiska kvalitetsarbetet inom förskolan utvecklas utifrån de nationella målen i läroplanen och digitaliseras i skolplattformen. Förskoleenheterna kommer under året utveckla arbetet med barns individuella dokumentationer för att synliggöra barns förändrande kunnande. För att säkerställa likvärdighet kommer arbetet med likvärdiga bedömningar i självskattningsverktyget kvalitetsindikatorn fortsätta. Förvaltningens satsning kring digitalisering fortsätter genom kompetensutveckling, i syfte att effektivisera arbetssätt och stärka den digitala kompetensen hos medarbetarna.

Förväntat resultat

- Barn utvecklar förmågor i språk, matematik, naturvetenskap och teknik.
- Barn utmanas i pedagogiska inne- och utemiljöer.
- Barn i behov av särskilt stöd uppmärksammas tidigt.
- Barns lärande och utveckling synliggörs i det systematiska kvalitetsarbetet.

Analys

Förskolornas rapporter och utvärderingar från året visar på ökade och likvärdiga kunskaper kring att barnen utvecklat nya förmågor framförallt inom språk, digitalisering, skapande och naturvetenskap. Inom dessa områden syns också den största utvecklingen av utbildningen. En bidragande orsak har varit arbete med det gemensamma temat; Vad kan barns möte med konst tillsammans med naturvetenskap bli, samt utbildningsinsatser i form av deltagande i skolverkets kompetensutveckling läslyftet. Resultat i förskoleundersökningen visar inte en ökning inom dessa områden dock finns en variation mellan förskolorna. Analyser som gjorts av process- och servicekvalitet visar på fortsatt behov av kompetensutveckling för pedagoger i språkutvecklande arbetssätt och kunskaper i det svenska språket. Nämnden har under hösten fördjupat arbetet med lek i utbildningen. Fortbildningsinsatser har genomförts och leken används för att utveckla barns inflytande och delaktighet i undervisningen.

Förskolan har enligt skollagen uppdraget att främja likabehandling och motverka kränkningar och diskriminering. Alla förskolor har arbetat med aktiva åtgärder mot trakasserier och sexuella trakasserier. Under året har sex anmälningar om kränkande behandling inkommit. Dessa har berört händelser mellan barn-barn och mellan barn-vuxen. Utredning och åtgärder har genomförts utifrån gällande rutiner. Utifrån stadens program för jämställdhet och för barnets rättigheter och inflytande har nämnden under året genomfört en workshop med förskolors rektorer kopplat till jämställdhet. Förskolan har fortsatt utveckla det systematiska kvalitetsarbetet kopplat till jämställdhet och barns rättigheter, exempelvis utifrån barnkonventionen samt Sjuan, en metod för jämställdhetsanalys.

Nämndens satsning på ökad andel digitala verktyg har gett effekt i form av ökad digital kompetens hos medarbetare och fler andel digitaliserade processer. Under året har digitala

verktyg integreras i större utsträckning i undervisningen exempelvis via programmering, teknik, matematik och för att skapa utmanande pedagogiska lärmiljöer. Resultat i förskoleundersökningen visar på högre nöjdhet än staden på frågan *Jag upplever att mitt barn använder digitala verktyg/hjälpmedel i sitt lärande*. Analyser visar att det finns fortsatta utmaningar i att utveckla undervisningen med stöd av digitala verktyg samt en oro hos vårdnadshavare kopplat till skärmtid. Nämnden har till viss del kunnat effektivisera personalresurserna utifrån från- och närvarorapporteringen i skolplattformen. Fortbildning av förskolans medarbetare inom fler moduler i skolplattformen har pågått under året i förberedande syfte i väntan på lansering av nya moduler för vårdnadshavare.

Förskolans stödenhet har under året fortsatt ge förskolorna konsultation och handledning kring barn i behov av särskilt stöd. 90 procent av förskolans arbetslag har fått konsultation och 45 procent av arbetslagen har haft handledning. En folder med kompetenshöjningsinsatser som stödteamet erbjuder har tagits fram. Förskolorna har tagit del av exempelvis kurser i det svåra samtalet, lågaffektivt bemötande och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Förskolorna fått ett likvärdigt stöd i arbetet med barn i behov av särskilt stöd och att de nya rutinerna kring systematiskt arbetet med barn i behov av särskilt stöd är implementerade. Från att ha ökat de senaste två åren har antalet individuella ansökningar för verksamhetsstöd för barn i behov av särskilt stöd stabiliserats.

Under året har nämnden sett över underlag för att följa upp barns förändrade kunnande kopplat till den undervisning som bedrivits utifrån de nationella målen. Arbetet fortsätter under 2020. Vårdnadshavare har bjudits in till olika samverkansformer exempelvis föräldraråd, morgonmöten med rektorer, drop-in och föräldramöten. Fokusfrågor utifrån förskoleundersökningen har diskuterats, barnen har involverats i presentationer av förskolans utbildning och vårdnadshavare har erbjudits att prova på.

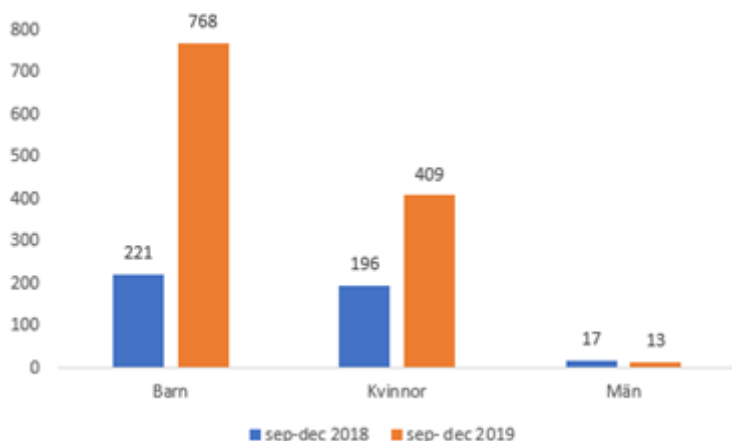
Utifrån ökad service till medborgare finns personal från förskolan på medborgarkontoret varje vecka. För att nå fler familjer med barn och öka inskrivningsgraden sprids information om förskolan på mödra- och barnavårdscentralen. Öppet Hus har anordnats på olika förskolor och förskolans utbildning har visats upp på stadsdelsområdets torg i samband med förskolans dag.

Introduktionsförskola

Introduktionsförskolan Opalen startades 2017 i förskolan Lilla Tenstas lokaler. Tidigare enkätundersökning visade ett missnöje med förskolans placering.

Under året anställdes en samordnare vars uppdrag har varit att arbeta mer djupgående med att söka upp rätt målgrupp, kartlägga målgruppens behov och utveckla verksamhetens innehåll. I september öppnade introduktionsförskolan i nya lokaler, samlokaliserade med en förskola, i Tensta centrum. Antalet besökare ökade jämfört med 2018 och verksamheten omfattar nu även språkstöd och samhällsinformation i samverkan med externa aktörer.

Besöksstatistik introduktionsförskolan för perioden september-december, 2018 jämfört med 2019

De förväntade resultaten och aktiviteterna har uppnåtts. Fem av fem indikatorer har uppnåtts delvis. Nämndens bedömning är därför att målet har uppfyllts delvis. Inskrivningsgraden är en fortsatt utmaning i delar av stadsdelsområdet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Vårdnadshavare upplever att flickor och pojkar uppmuntras till att utveckla sitt språk	78 %			81 %		84 %		2019
Analys								
Resultatet visar inga större skillnader i svaren från vårdnadshavare till flickor (79 procent) eller pojkar (77 procent) dock varierar resultatet mellan förvaltningens förskolor. Insatser utifrån handlingsplanen för språkutvecklande insatser i Spångstensta förskolor 2020-2022 påbörjas under kommande år vilket förväntas ge ökade resultat på servicekvaliteten.								
 ♀ Vårdnadshavarna upplever att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar pojkar och flickor till lek, utveckling och lärande	81 %			82 %		85 %		2019
Analys								
Resultatet visar inga större skillnader i svaren från vårdnadshavare till flickor (82 procent) eller pojkar (80 procent) dock varierar resultatet mellan förvaltningens förskolor. I syfte att nå ökad servicekvalitet utarbetar enheterna åtgärder utifrån resultatet i förskoleundersökningen.								
 ♀ Vårdnadshavarna upplever att flickor och pojkar använder digitala verktyg/hjälpmiddel i sitt lärande på förskolan	70 %			68 %		71 %		2019
Analys								
Resultatet har höjts men når ej årsmålet. Resultatet visar inga större skillnader i svaren från vårdnadshavare till flickor (68) eller pojkar (72) dock varierar resultatet mellan förvaltningens förskolor. I syfte att nå ökad servicekvalitet utarbetar enheterna åtgärder utifrån resultatet i förskoleundersökningen.								
 ♀ Vårdnadshavarna upplever att flickor och pojkar uppmuntras att utveckla sin förståelse för naturvetenskapliga fenomen på förskolan	79 %			80 %		84 %		2019
Analys								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Resultatet visar inga större skillnader i svaren från vårdnadshavare till flickor (80) eller pojkar (78) dock varierar resultatet mellan förvaltningens förskolor. I syfte att nå ökad servicekvalitet utarbetar enheterna åtgärder utifrån resultatet i förskoleundersökningen.								
 ♀ Vårdnadshavarna upplever att flickor och pojkar uppmuntras utveckla sitt matematiska tänkande	75 %			76 %		84 %		2019
Analys Resultatet visar inga större skillnader i svaren från vårdnadshavare till flickor eller pojkar dock varierar resultatet mellan förvaltningens förskolor. I syfte att nå ökad servicekvalitet utarbetar enheterna åtgärder utifrån resultatet i förskoleundersökningen.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbeta med olika insatser för att öka inskrivningsgraden i förskolan	2019-01-01	2019-12-31	
 Förskolan arbetar med stadens program för jämställdhet och för barnets rättigheter och inflytande	2019-01-01	2019-12-31	
 Förskolan ska vidareutveckla sina samverkansformer, utifrån resultatet i förskoleundersökningen, för att öka vårdnadshavares engagemang, ansvar och delaktighet	2019-01-01	2019-12-31	
 Förskolan utvecklar arbetet med föräldrastöd och samarbetar med socialtjänsten för att främja barns livsvillkor i Spånga-Tensta	2019-01-01	2019-12-31	
 Samarbetet med skolan stärks i syfte att underlätta övergångar och stärka det livslånga lärandet	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Stockholmsenkäten genomförs vartannat år vilket innebär att det inte finns resultat att redovisa för 2019, något som kan påverka analysunderlaget och därmed också måluppfyllelsen.

Nämnden möter barn och unga med en allt mer komplex problematik. Inflödet av anmälningar till myndighetsutövningen för barn och unga, framförallt i pågående ärenden, har varit fortsatt högt. Under året inkom 978 anmälningar och ansökningar till socialtjänsten avseende barn och unga. Beslut om att inleda utredning gjordes i 117 nya ärenden. I ärenden som redan var pågående med utredning eller insats inkom totalt 683 anmälningar, där beslut om att inleda ny utredning gjordes i 363 av dessa ärenden. Under samma period har det beslutats om omedelbart omhändertagande enligt 6 § LVU i 29 ärenden, varav 13 avsåg flickor och 16 pojkar. Ansökan om LVU enligt §1-3 har gjorts 18 ärenden, varav 9 flickor och

9 pojkar. Sammanlagt 34 barn och unga har under året varit föremål för utredning enligt LVU under året.

Under året har en del omplaceringar skett av ungdomar som är placerade på Hem för vård och boende (HVB). Orsaker till omplaceringarna har varit flera, oftast har det berott på att vården har påverkat ungdomen negativt på grund av sammansättningen av ungdomar på institutionen eller att institutionen i vissa fall inte haft kompetens eller kapacitet att klara ungdomarnas problematik. Nämnden har därför utvecklat samarbeten med stödboenden som med utökade resurser kunnat motsvara ungdomarnas behov där HVB-placeringar inte har fungerat. Behovet av placeringar av ungdomar har varit högt under året.

Bedömningen är att barn och unga som bedöms ha skyddsbehov har placerats under trygga förhållanden.

När nämnden fått information om att ett hushåll riskerar att avhysas från sin bostad kontaktas personerna via brev, dörrknackning tillsammans med hyresvärd eller i form av gemensamt möte på hyresvärdens lokalkontor. I de fall där det inte går att avstyra avhysning är nämnden behjälpliga i att förbereda personerna som ska avhysas inför kommande flytt.

Det vråkningsförebyggande arbetet har processkartlagts och förbättringsområden identifierats, bland annat utveckla samverkan med hyresvärdar för att undvika upprepade hyresmeddelanden, uppkomst av hyresskulder och avhysningar.

Andelen vuxna med missbruk som avslutats enligt plan har försämrats något till 42 procent jämfört med verksamhetsberättelsen 2018 då andelen var 52 procent. Trots försämring har årsmålet uppnåtts. Arbetet pågår med att öka rättssäkerheten inom myndighetsutövningen, öka användningen av samtalsmetoden motiverande samtal (MI) samt att utveckla öppenvården för vuxna med missbruk.

Uppföljning av utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst

Arbetet med att revidera den lokala överenskommelsen mellan för och utbildningsförvaltningen har fortgått. Under året har socialtjänsten, förskolan, polisen och utbildningsförvaltningen träffats månatligen i samverkansträffar. En inventering av befintlig samverkan med berörda aktörer har genomförts i syfte att synliggöra befintliga forum och nivåer för samverkan samt tydliggöra syftet med dessa. Samverkan med skolan prioriteras och ett samarbete pågår kring elever med hög skolfrånvaro. Arbetet utgår från modellen med skolsociala team.

Uppföljning av arbetssätt och riktlinjer för att säkerställa att allvarssamtal hålls inom 48 timmar

Under året har nämnden ingått i en försöksverksamhet för snabbare förfarande i brottsmål för unga lagöverträdare under 18 år. Verksamheten bygger på ökad samverkan mellan socialtjänsten och polisen genom att hålla allvarssamtal med unga som begått brott för första gången eller misstänks ha begått brott, dennes vårdnadshavare och polis inom 48 timmar från det att det kommit socialtjänsten tillkänna. En rutin har tagits fram där det vid mindre allvarliga brott är fältassistenter som närvarar vid förhören. Sammanlagt har 61 ungdomar kallats till allvarssamtal varav 43 har genomförts. Fältassistenter har medverkat vid 40 av samtalen. Cirka 75 procent som kallades till allvarssamtal var pojkar.

Ett resultat av rutinen är att allvarssamtal i större utsträckning genomförs och att och närmare i tid. Den långsiktiga effekten av arbetssättet är dock ännu oviss. Ett utvecklingsområde är att

nämnden i ett tidigare skede ska få information om att polisförhör ska hållas och få ta del av hela polisanmälan som föreligger förhöret.

Barns rättigheter

Inom socialtjänsten har det under året genomförts kompetensutveckling och kunskapsöverföring, både internt och externt, för att höja kompetensen inom barnrätt. Internt finns samverkansgrupper där work shop och föreläsningar har hållits för att lära sig om enskilda arbetsmetoder, såsom barnkonsekvenssamtal och barnkonsekvensanalys. Socialtjänsten har haft en arbetsgrupp för barnrättsperspektiv samt ingått i ett metodnätverk inom staden vilket bland annat har resulterat i ett nytt arbetsdokument att använda sig av vid utredningar och beslut där barn är berörda, framförallt för att främja ett helhetsperspektiv där barns behov ska beaktas i beslut som rör dem.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Programmet för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning har varit vägledande i nämndens verksamhetsutveckling. Nämnden har arbetat för att brukares delaktighet ska öka genom olika nya arbetssätt så som användning av digital teknik, individuellt anpassade arbetssätt kring genomförandeplan och metoder för att öka brukares delaktighet. För att kvalitetssäkra verksamheterna inom funktionshinderområdet och socialpsykiatri har kollegial granskning fortsatt att utvecklas som metod inom myndighetsutövningen. Metoden innebär att handläggare granskar varandras utredningar och beslut för att säkerställa god kvalitet. Kollegial observation har introducerats som metod inom socialpsykiatrins utförarverksamheter. Metoden innebär att medarbetare granskar varandra i det dagliga arbetet för att utveckla de egna arbetssätten med fokus på brukares delaktighet och självbestämmande.

I syfte att säkerställa en god tillgänglighet har arbetet med tillgänglighetsanpassningar i stadsdelsområdet fortsatt under året. Nämnden har genomfört en inventering av enkelt avhjälpna hinder i samarbete med nämndens råd för funktionshinderfrågor. Rådet förmedlar synpunkter om tillgänglighet och har möjlighet att inkomma med förslag till de remisser och motioner som nämnden svarar på.

Nämndens verksamheter inom funktionshinderområdet och socialpsykiatrin har under året fortsatt att arbeta för att fler enskilda får stöd att hitta praktikplats eller arbete. Verksamheterna har identifierat ett behov av att stärka arbetsinriktningen, särskilt för den yngre målgruppen och har därför utbildat medarbetare och chefer i metoden Supported Employment. Det arbetslivsinriktade arbetet kommer att fortsätta under det kommande året.

Socialtjänsten har påbörjat ett internt samarbete i syfte att skapa enhetliga rutiner för samordnad individuell plan (SIP). Inom socialpsykiatrins myndighetsutövning har antalet SIP har ökat jämfört med föregående år. Socialtjänsten har vidtagit förberedelser inför att den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS) börjar gälla den 1 januari 2020. Nämnden fortsätter att bevaka och följa upp effekterna av den nya lagstiftningen.

I november deltog medarbetare inom avdelning för äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa på en heldagskonferens på temat det mänskliga mötet.

Nationella minoriteter

Inom ramen för det finska förvaltningsområdet har nämnden anordnat aktiviteter och information på finska för att möta efterfrågan hos de finstalande invånarna.

Redovisning av statsbidrag

Motverka akut hemlöshet

Nämnden erhöll medel för att motverka akut hemlöshet. 135 personer i stadsdelen räknades som hemlösa. Medlen har använts till boende för att undvika akut hemlöshet samt till motivationsarbete för att personer som levit i akut hemlöshet under en längre tid och som har en omfattande psykisk ohälsa ska hitta långsiktiga boendelösningar och livsförändring. Hemlösa som tidigare har bott på härbärgen har motiverats till placeringar på HVB eller stödboenden där de får ett mer omfattande stöd för att bryta sitt missbruk, stöd att upprätthålla kontakt med psykiatrin samt motivering att gå vidare till andra insatser och komma närmare en egen bostad. Nämnden har därutöver arbetat aktivt med hjälpa hemlösa till andra stödsatser såsom budget- och skuldsanering.

Förstärkning av den sociala barn- och ungdomsvården

Nämnden erhöll medel till förstärkning av den sociala barn- och ungdomsvården. Förstärkning av socialsekreterare har använts för att kunna följa upp pågående placeringar, minska arbetsbelastningen hos befintlig personal att därigenom öka kvalitén och rättssäkerheten på utredningar och insatser. Medlen har även gått till förstärkning av två biträdande chefer. Nämnden har därutöver haft ambition att förstärka med hjälp av administrativ personal.

Stärka insatserna för barn och unga med psykisk ohälsa

Nämnden erhöll medel för att stärka insatserna för barn och unga med psykisk ohälsa. Medlen har använts för att delfinansiera en deltidstjänst som SIP-samordnare i syfte att öka antalet SIP-möten. Samordnaren har därutöver utbildat och fungerat som stöd till socialsekreterare i SIP-möten.

Kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relation

Nämnden erhöll medel för att kvalitetsutveckla arbetet mot våld i nära relation. Medlen har använts till utbildning i kvinnlig könsstympning, broschyrer samt framtagande av ett filmmanus där ett filmteam ska spela in video med tema våld i nära relation. Filmen ska spelas in under 2020.

Nämnden bedömer att målet har uppnåtts. Bedömningen baseras på att sju fullmaktigeindikatorer har uppnåtts helt, fyra uppnåtts delvis och två inte alls. Underliggande nämndsmål har uppnåtts. Utmaningar med att öka nöjdheten inom socialpsykiatrin, att minska antalet vräkningar som berör barn samt att upprätta en vräkningsförebyggande samverkan med hyresvärdar och kronofogdemyndigheten kvarstår.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och unga som bedöms ha skyddsbehov som har kunnat placeras under trygga förhållanden	100	100 %	100 %			100 %	100 %	VB 2019
   Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen och som inte är aktuella 12	81,7 %	80,6 %	83,1 %	72,3 %		80 %	84 %	VB 2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
månader efter avslutad insats.								
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	100 %			91 %		86 %	Öka	2019
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	92 %	87 %	96 %	91 %		92 %	Öka	2019
   Andel brukare som trivs - funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	79 %	78 %	83 %			80 %	80 %	2019
Analys								
Resultatet grundar sig i stadens brukarundersökning och omfattar flera insatser inom LSS; gruppboende, serviceboende, daglig verksamhet och korttidstillsyn. Föregående år deltog gruppboende inom funktionshinderområdet i brukarundersökningarna genom pictogram för första gången och i år utökades metoden till att även omfatta daglig verksamhet. En förändring mot tidigare år är att det är brukarna själva som har besvarat enkäten, till skillnad mot tidigare då anhöriga eller gode män ofta svarade åt brukarna. Detta medför att tillförlitligheten i resultaten har ökat. Indikatorn är ny från och med 2019 varför underlag för jämförelser saknas. Nämndens årsmål uppnås inte och utfallet är något lägre än stadens snitt på 82 procent.								
   Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	28,57	21,05 %	33,33 %	14,42	25	25 %	25 %	2019
   Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	48,1 %	44,2 %	63,6 %	52,2 %		38 %	42 %	VB 2019
  Andel meddelanden om avhysning som inkommit till förvaltningen från Kronofogdemyndigheten som kunnat avvärjas	0 %					50 %	tas fram av nämnd	VB 2019
Analys								
Under 2019 har elva hushåll avhysts från sina bostäder. Nämnden har informerats om avhysning via meddelanden från Kronofogden. När hyresvärderna gått till Kronofogdemyndigheten med verkställande om avhysning får nämnden information två veckor innan datum för avhysning. Nämnden har i dessa ärenden kontaktat respektive hyresvärd för att få till stånd en skriftlig överenskommelse om att hushållen ska få bo kvar genom att exempelvis betala hyresskulden. Ingen överenskommelse har kunnat göras med hyresvärdarna och avhysning har därför ej kunnat avvärjas.								
   Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	84 %	78 %	88 %	96 %		96 %	90 %	2019
Analys								
Indikatorn baseras på stadens brukarundersökning inom området funktionsnedsättning och omfattar insatserna korttidshem och hemtjänst till personer under 65 år. Nämndens utfall visar att 84 procent upplever att de blir väl bemötta vilket är ett lägre resultat än föregående år då utfallet var 96 procent. Både män och kvinnor upplever i minskad utsträckning att de blir väl bemötta men männen är mindre nöjda med bemötandet än kvinnorna. Nämnden kommer att analysera resultatet vidare och vidta åtgärder för att förbättra nöjdheten med bemötande i nämndens verksamheter.								
   Andel personer med funktionsnedsättning som	82 %	76 %	90 %	76 %		78 %	78 %	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)								
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	69 %	64 %	72 %	84 %		85 %	80 %	2019
Analys Resultatet grundar sig på brukarundersökningen inom socialpsykiatri för insatserna stödboende, boendestöd och sysselsättning. Utfallet är ett sammanslaget värde för indikatorn och ger en bild av hur nöjdheten med socialtjänstens utredning ser ut bland personer som har beslut via beställarenheten i Spånga-Tensta oavsett regiform. Utfallet har minskat med 15 procent sedan föregående år och årsmålet uppnås inte. Minskningen gäller båda könen och inom samtliga insatsformer; stödboende, boendestöd och sysselsättning. En motsvarande utveckling kan ses i det sammanslagna resultatet för staden där en liknande negativ utveckling skett. Vid en nedbrytning av resultatet per kön framgår det att det är männen inom stödboende som står för den största minskningen i nöjdhet med utredningens genomförande. Hög kontinuitet bland ansvariga handläggare är en viktig faktor för att nöjdheten ska vara god. Inom beställarenheten har tre handläggare varit föräldralediga vilket tros vara en anledning till den minskade nöjdheten.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten skattar sin hälsa som god				76 %			-	2019
Analys Indikatorn mäts genom Stockholmsenkäten som görs vartannat år. Nästa mätning genomförs år 2020 vilket innebär att resultat för 2019 uteblir.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol				67 %			-	2019
Analys Indikatorn mäts genom Stockholmsenkäten som görs vartannat år. Nästa mätning genomförs år 2020 vilket innebär att resultat för 2019 uteblir.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika				90 %			-	2019
Analys Indikatorn mäts genom Stockholmsenkäten som görs vartannat år. Nästa mätning genomförs år 2020 vilket innebär att resultat för 2019 uteblir.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder tobak				91 %			-	2019
Analys Indikatorn mäts genom Stockholmsenkäten som görs vartannat år. Nästa mätning genomförs år 2020 vilket innebär att resultat för 2019 uteblir.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld							-	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Indikatorn mäts genom Stockholmenkäten som görs vartannat år. Nästa mätning genomförs år 2020 vilket innebär att resultat för 2019 uteblir.								
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte burit vapen							-	2019
Analys								
Indikatorn mäts genom Stockholmenkäten som görs vartannat år. Nästa mätning genomförs år 2020 vilket innebär att resultat för 2019 uteblir.								
  Antal vräkningar som berör barn	3					0	tas fram av nämnd	VB 2019
Analys								
Under 2019 har tre barnfamiljer avhysts från sina bostäder varav två av familjerna flyttade till annat boende innan utsatt avhysningsdatum. I samtliga ärenden var det hyresskulder som föranledde vräkningarna och i ett ärende en olovlig andrahandsuthyrning som bidrog till beslutet om vräkning. Nämnden har varit inkopplat i alla tre ärenden för att försöka lösa situationen och förhindra vräkningarna. En avhysning genomfördes av Kronofogden efter dom från Högsta domstolen, ett beslut nämnden inte kan påverka. Denna barnfamilj har fortsatt stöd från socialtjänsten.								
   Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	82 %	85 %	83 %	100 %		90 %	92 %	2019
Analys								
Resultatet omfattar insatserna gruppboende och serviceboende i egen och privat regi. Brukarundersökningen har för andra gången genomförts med pict-o-stat, ett visuellt verktyg utvecklat för personer som saknar eller har begränsad förmåga att tala, läsa och skriva. Verktöget gör det möjligt för brukarna att själv besvara frågorna, till skillnad mot tidigare då anhöriga eller gode män ofta svarade i deras ställe. Detta medför att tillförlitligheten i resultaten har ökat. Utfallet har minskat från 100 procent föregående år till 82 procent i årets mätning. Män och kvinnor upplever sig ungefär lika trygga. Nämndens utfall är något högre än stadens snitt som är 78 procent. Trygghet är ett av nämndens prioriterade områden och verksamheterna arbetar kontinuerligt för att öka den upplevda tryggheten hos de boende. En handlingsplan för trygghetsarbete inom grupp- och serviceboende kommer att upprättas.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta att utveckla stödet till elever med funktionsnedsättning som går ut ungdomsgymnasiet och gymnasiesärskolan.	2019-01-01	2019-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ansvara för att barnskötare, socialsekreterare och medarbetare inom äldreomsorgen erbjuds vidareutbildning och kompetensutveckling.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden, stadsdelsnämnderna och civilsamhällets aktörer utveckla hälsofrämjande insatser för personer med funktionsnedsättningar.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp konsekvenser av nya utskrivningsregler för brukare som kommer från slutenvård.	2019-01-01	2019-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en översyn av gällande riktlinjer med inriktning att alla	2019-01-01	2019-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
stadsdelsnämnder ska inrätta lokala operativa samverkansforum för samverkan mellan skola, socialtjänst och polis.			
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med landstinget utveckla en stadsövergripande handlingsplan för att förebygga självmord.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda en komplettering av stadens relationsvårdcentrums verksamhet så att den även inkluderar stöd till barn som upplevt våld.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om det är möjligt att utveckla boendestöd inom missbruksområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka möjligheter det finns och vilka insatser som skulle krävas, i fall av våld i nära relationer, att se till att det är den våldsutsatta parten och inte våldsutövaren som bor kvar i det gemensamma boendet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av riktlinjerna för hur socialtjänsten agerar när ett barn eller en ungdom stängs av från skolan med sikte på snabbare insatser.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn avseende stadens ungdomsmottagningar gällande bland annat organisation och huvudmannaskap.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna att införa kompetenshöjande insatser om könsstymning genom att införa en särskild utbildning som riktas till personal inom skola, vård och socialtjänst.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetssätt för att säkerställa att allvarssamtal med ungdomar och deras föräldrar samt polis ska hållas inom 48 timmar efter det att det kom socialtjänsten till kännedom att den unge för första gången begått eller misstänks ha begått brott.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Barn och unga har goda förutsättningar att göra fria livsval

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen bidrar till att ge barn och unga goda förutsättningar att göra fria livsval genom förebyggande, tidiga och främjande insatser samt att ge stöd och insatser till barn och unga i behov.

Det förebyggande arbetet mot ungas användning av alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT) genomförs systematiskt. Förvaltningen tillhandahåller rådgivning på Järva ungdomsmottagning. Fältassistenter arbetar uppsökande där ungdomar vistas och ska under året ha en del av sin verksamhet förlagd på ungdomsmottagningen, avsikten är att lotsa fler målgrupper till ungdomsmottagningen, främst unga pojkar.

Genom strukturerad samverkan mellan socialtjänst, fältverksamhet, förskola, skola, fritidsverksamhet och polis identifieras barn i riskzon tidigt och att orosanmälningar görs. Samarbetet mellan de uppsökande verksamheterna och myndighetsutövningen för barn och

unga ska utvecklas i syfte att oro för barn och unga uppmärksammas tidigare.

Fortsatt utveckling av föräldrastödsprogram, föräldrarådgivning och familjebehandling ger föräldrar stöd i föräldrarollen. Arbeta med att informera om och motivera till frivilliga insatser fortsätter bland annat genom att föräldrarådgivarna är tillgängliga för samtal med föräldrar på förskolan. Inom projektet stärkt tidigt stöd i samverkan (STIS) startar det så kallade hembesöksprogrammet för nyblivna föräldrar i samverkan med Region Stockholm.

Barn och unga får individuellt, kvalitativt, rättssäkert och samordnat stöd och insatser. Stöd och insatser prövas jämställt och fritt från diskriminering. Myndighetsutövningen för barn och unga planerar för en utbildningssatsning inom hbtq. Genom metoden Signs of Safety görs barn och vårdnadshavare delaktiga i utredningen, planeringen och uppföljningen.

Socialtjänsten samverkar fortsatt med skola och förskola gällande barn i behov av stöd. Stadsdelsområdets skolor har en utsedd kontaktperson inom myndighetsutövningen för barn och unga. Arbetet fortsätter med skolsociala team, där socialtjänsten finns på plats på skolorna, för elever från årskurs fyra med hög skolfrånvaro och låg måluppfyllelse. Samverkan sker med elevhälsoteamen på Sundbyskolan, Hjulsta skolan, Enbacksskolan och Spånga grundskola.

För att stödja unga att lämna en kriminell livsstil ska den sociala insatsgruppen för unga, 13-18 år, fortsätta att utvecklas. Metoder ska utvecklas för att hålla allvarssamtal med unga som för första gången begått brott eller misstänks ha begått brott, dennes vårdnadshavare och polis inom 48 timmar från det att det kommit socialtjänsten tillkänna. Förvaltningen ingår under år 2019-2020 i en försöksverksamhet gällande snabbare förfarande i brottmål för unga lagöverträdare under 18 år. Försöksverksamheten ska bland annat bygga på en ökad samverkan mellan socialtjänsten och polisen.

Förvaltningen fortsätter även arbetet med att utveckla utredning och uppföljning av familjehem och jourhem i enlighet med de utvecklingsområden som identifierats vid revisionskontorets granskning.

Samverkan mellan förvaltningen, Region Stockholm och skolan fortsätter inom ramen för barn i behov av särskilt stöd (BUS) och samordnad individuell planering (SIP). Förvaltningen fortsätter arbetet med att utveckla uppföljningen av barn och unga som placerats med fokus på hälsa och skolgång. Arbetet med att samordna insatser och utveckla arbetssätt för ensamkommande unga samt unga som beviljats tillfälligt uppehållstillstånd enligt lagen om ny möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande fortsätter.

Barn och unga som utsatts för våld eller har upplevt våld i nära relation upptäcks och erbjuds stöd och insatser. Förvaltningen prioriterar arbetet med föräldrastöd avseende hedersrelaterat våld och förtryck. Vidare ska öppenvården för barn och unga utvecklas utifrån socialförvaltningens översyn av öppenvården. Förvaltningens öppenvård har ansökt om medel från sociala investeringsfonden för att tillsammans med Röda korset genomföra en förstudie för att kartlägga öppenvårdens organisering och insatser.

Förväntat resultat

- Barn och unga möter vuxna i de miljöer de vistas i.
- Unga hbtq-personer har lika rättigheter och möjligheter som andra unga.
- Barn är delaktiga vid beslut som rör dem.
- Barn och unga får individuella, kvalitativa, rättssäkra och samordnade insatser.
- Barn och unga får tidigare insatser genom ökad samverkan med förskola, skola, Region Stockholm, polis och civilsamhälle.
- Fler barn och unga får bättre livsvillkor genom öppenvårdsinsatser och föräldrastödjande insatser.
- Fler unga tar del av skolsociala team.
- Fler unga tar del av insatsen social insatsgrupp (SIG).
- Barn och unga som utsatts för våld eller upplevt våld och hedersrelaterat våld får stöd och insatser.
- Barn och unga i riskzon för kriminalitet och droger upptäcks tidigt och erbjuds insatser.
- Barn och unga tar del av våld- och drogförebyggande insatser.

Analys

Under året har arbetet för att öka barns delaktighet och höja kvaliteten på utredning och insats fortgått. En utredningsmall har tagits fram för att lyfta in barnkonsekvens och säkerställa att barns behov beaktas i beslut och insatser som rör dem. Kunskapen och användningen av verktyg som ord- och bildberättelser och mobilisering av nätverk har ökat genom intern utbildning och en gemensam coachgrupp. För att öka delaktigheten för föräldrar med kognitiva svårigheter har metoden Parenting Young Children (PYC) införts. Inom uppdraget "Brukarmedverkan" har undersökning genomförts till föräldrar och vårdnadshavare om hur de upplever arbetssättet Signs of Safety som ett led i att känna delaktighet. Resultaten av enkäten visar att de känner sig delaktiga, hjälpta och respektfullt bemötta i kontakten med nämnden.

Nämnden har arbetat förebyggande och uppsökande bland annat genom att erbjuda föräldrastöd på förskolor och genom hembesöksprogram där nyblivna föräldrar tidigt får tillgång till föräldrastöd. Inom programmet har även enskilda besök på öppna förskolan erbjudits som ett led i att öka inskrivningsgraden i förskolan. Hembesöksprogrammet har pågått inom projektet "tidigt stöd i samverkan" (STIS) i samverkan med Region Stockholm och barnvårdscentralen. Antalet föräldrastödsgrupper har ökat under året, likaså antalet föräldrastödjande samtal och användningen av nya föräldrastödsprogrammen "Föräldraskap i Sverige" och "Va med". Nämnden har arbetat med att marknadsföra utbudet av öppenvårdsinsatser som för att ytterligare öka inflödet till dessa insatser. Beskrivande kortfilmer om föräldrarådgivningen och ungdomsmottagning har visats på nämndens informationskanaler; sociala medier, på tv-skärmar i förvaltningshuset samt på medborgarkontoret.

Verksamhet sociala insatsgruppen (SIG) har haft 24 inskrivna varav 5 är vilande på grund av bristande motivation hos den enskilde. Analysen som görs kring bristen på motivation är att mycket av motivationen är kopplad till möjligheten till att få ekonomiskt bistånd samt ökade krav och förväntningar på delaktighet på bland annat sysselsättning eller behandling kan upplevas som höga av klienten. För att sprida kunskap och information om verksamheten och öka antalet deltagare, har verksamheten erbjudit öppet hus. En referensgrupp har skapats med externa och interna deltagare, såsom försörjningsstöd, beroendevård, preventionsenheten,

jobbtorget, arbetsförmedling, polis, frivård samt enskilda individer från stadsdelsområde. Syftet är att identifiera vilka behov som finns i området utifrån den kriminalitet som finns. Under året har verksamheten också vänt sig till ungdomar i slutskedet av en HVB-placering för att flytta hem dem under mer kontrollerade former, och för att undvika återkommande placeringar. Coacher har funnits tillgängliga för att få till stånd ett mer strukturerat arbetssätt. Fyra ungdomar fick insatsen SIG.

Barn och unga som har utsatts för våld eller har upplevt våld i nära relation har erbjudits stöd och insats. Utredning inleds alltid vid dessa ärenden. Nämnden har prioriterat arbetet med föräldrastöd avseende hedersrelaterat våld och förtryck. Barn och unga har erbjuds krisbearbetande samtal i form av Trappan-samtal, en metod som hjälper barn och ungdomar att bearbeta upplevelser av att ha bevittnat våld i hemmet. Föräldrar har erbjudits insatsen Tryggare barn, en metod för föräldrar där den ena eller bägge föräldrarna utövat våld mot sina barn. Under 2019 deltog 30 föräldrar till 26 barn. Metoden Signs of safety har för skydds och säkerhetsplaneringar och vid samtal och uppföljningar. Familjebehandling med fokus på våldsproblematik och föräldraskap har erbjudits till föräldrar där man konstaterat eller misstänkt att våld förekommit inom familjen, antingen mot barnen eller mot sin partner. Samtal har fokus på våldsproblematik och föräldraskap. En identifierad viktig del i det tidiga arbetet för att motverka våld, är att sammankalla och hålla nätverksmöten.

För att tidigare upptäcka barn och unga som befinner sig i riskzonen för kriminalitet och droger har en särskild grupp inrättats för att hitta fungerande strukturer för samverkan, utforma informationsbroschyr på flera språk och en få till ett tätare samarbete med fältassistenter och skolsocionomer. Nämnden har även arbetat uppsökande och använt metoden motiverande samtal (MI) för att motivera fler unga till att ta del av kurativa och förebyggande insatser såsom ungdomsmottagningen och skolsociala team.

Under året har nämndens plan för att minska förekomsten och användningen av alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT) implementerats. Planens utgångspunkt är stadens centrala ANDT-program och bland annat har nämndens medarbetare och medlemmar i lokala föreningar fått utbildning i metoden Koll på cannabis. Syftet har varit att öka kunskapen hos unga och deras vårdnadshavare om drogerna och dess skadeverkan. Nämnden har tillsammans med Sluta-röka-linjen, Stockholmsmoskén och föreningen VISIR (vi som inte röker) genomfört informationskampanjen Rökfri Ramadan där broschyrer med information om rökavvänjning, länkar till stödsidor samt en bönekalender delades ut hos bland annat medborgarkontoret, biblioteket, i Tensta centrum samt i moskéer. Under kampanjen efterfrågade flera invånare sluta-röka-kurser.

De förväntade resultaten och aktiviteterna har uppnåtts. Nämndens bedömning är därför att målet har uppfyllts helt. En fortsatt utmaning är att motivera ungdomar till deltagande i SIG.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomför "Koll på Cannabis" och "Rökfri Ramadan".	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Implementerar ANDT-programmet.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsinvånare med funktionsnedsättning i behov av stöd och insatser möter en rättssäker socialtjänst av god kvalitet som präglas av självbestämmande och trygghet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens verksamheter ska bidra till att barn, unga och vuxna personer med funktionsnedsättning får individuella, kvalitativa, rättssäkra och samordnade insatser. Verksamheterna ska vara jämställda, fria från diskriminering och barnrättsperspektivet ska vara en naturlig del av arbetet.

Personer med funktionsnedsättning är särskilt sårbar grupp. Genom att utbilda och ge verktyg för medarbetare att upptäcka våld i nära relationer kan stöd ges tidigt och i nära samverkan med relationsvårdsteamet. Invånare med funktionsnedsättning ges information om vart de ska vända sig vid våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck.

Förvaltningen fortsätter implementera stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning i syfte att öka invånarnas trygghet och självbestämmande. Förvaltningen samarbetar med organisationer och föreningar som arbetar med funktionsnedsättnings- och tillgänglighetsfrågor för att öka invånarnas delaktighet och inflytande.

Bedömningen av insatserna är rättssäkra och likvärdiga utifrån individuella behov, oavsett kön. Beställarenheten arbetar systematiskt med aidentifierad kollegiegranskning för ökad jämställdhet i biståndsbedömningen.

Förväntat resultat

- Invånare med funktionsnedsättning får insatser av god kvalitet anpassade efter deras behov.
- Insatserna är likvärdiga och tillgängliga.
- Fler medarbetare har kompetens att förebygga, uppmärksamma och motverka målgruppens utsatthet för våld.
- Ökat samarbete med organisationer och föreningar som arbetar med funktionsnedsättnings- och tillgänglighetsfrågor.
- Programmet för delaktighet är förankrat i verksamheterna
- Barns bästa beaktas vid beslut som rör barn.
- Invånare är nöjda och trygga med utförandet av insatser

Analys

Nämnden har fortsatt att säkerställa att personer med funktionsnedsättning är delaktiga och får likvärdiga insatser av god kvalitet. Verksamheterna inom funktionshinderområdet har fortsatt att implementera stadens program för tillgänglighet och delaktighet. Programmets fokusområden har varit vägledande i verksamhetsutveckling så som tillgång till wifi, aktiviteter kring måltider, social samvaro och hälsa. Arbetet med att öka brukarnas delaktighet i utförandet av insatser, utredning och beslut har fortsatt under året. Utförarverksamheterna

har infört nya arbetssätt kring genomförandeplanen där individuellt anpassat stödmaterial används för att den öka delaktigheten hos den enskilde. Digital teknik så som Smartboard har använts tillsammans med brukarna, till exempel i samband med information, brukarråd och för att öka självständigheten i kommunikationen. Nämndens beställarenhet för funktionsnedsättning och psykisk ohälsa har fortsatt att utveckla kollegial granskning som arbetsmetod. Syftet är att kvalitetssäkra insatserna och säkerställa brukares delaktighet genom granskning av utredning och beslut. Inom beställarenheten används alternativ kompletterande kommunikation (AKK) för att möjliggöra att brukaren kommer till tals i utredningsprocessen. Delaktigheten har följts upp inom ramen för kollegial granskning. Delaktighetsombudet inom beställarenheten har fortsatt sitt uppdrag att driva utvecklingen kring delaktighet.

Beställarenheten för funktionsnedsättning och psykisk ohälsa har utvecklat arbetet med uppföljning och kvalitetssäkring av genomförandeplaner. Arbetet följer upp om genomförandeplanen inkommer i tid, motsvarar beställning samt om brukaren har gjorts delaktig. Uppföljningen återrapporteras till utföraren. Beställarenhetens Case Manager har fortsatt uppdraget att ge stöd till brukare med stora hjälpbehov genom ett mer sammanhållet stöd.

Samtliga verksamheter inom funktionshinderområdet är hbtq-diplomerade. Under året har verksamheterna fortsatt att utveckla ett hbtq-perspektiv genom implementering av handlingsplan för området. Könneutrala och aidentifierade ärendedragningar som även är neutrala utifrån ett etniskt perspektiv säkerställer att insatserna bedöms utan skillnad mellan kön eller etnisk härkomst. Hbtq-perspektivet följs upp i kollegial granskning.

Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning har barnperspektivet varit i fokus under året. Medarbetare och chefer har deltagit i olika utbildningar som ökat kunskapen inom området. Nya arbetssätt och metoder för uppföljning har införts i syfte att säkerställa att barnperspektivet beaktas i utredning och beställning. En så kallad barnchecklista används för att få information om barnets upplevelser och synpunkter under utredningsprocessen och en utveckling av metoden barnkonsekvensanalys är påbörjad. Arbetssätten följs upp regelbundet inom ramen för kollegial granskning. De nya arbetssätten har resulterat i att andelen ärenden där barnperspektivet beaktas har ökat stadigt under året, från 33 procent i juni till 77 procent i december 2019. Alternativ kompletterande kommunikation, AKK, har använts som metod för att öka barns delaktighet i utredning och beslut genom användandet av digitala hjälpmedel så som surfplatta, appar och filmer. En arbetsgrupp har skapats för handläggare inom Stockholms stad där Spånga-Tenstas myndighetsutövning för funktionsnedsatta ingår. Arbetsgruppen skapar ett gemensamt metodstöd för att öka barn och ungas delaktighet i utredning och beslut.

Verksamheterna inom funktionshinderområdet har under året fortsatt att öka chefers och medarbetares kompetens kring våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck genom deltagande i utbildningar och samarbete med regionens relationsvåldsteam. Brukare har tagit del av lättläst information om våld i nära relation inom ramen för verksamheternas brukarråd och andra mötesforum. Samarbetet med externa aktörer så som Järva psykiatri, habiliteringscenter, Lärvox Stockholm och idrottsföreningar har fortsatt under året. Inom daglig verksamhet har nya samarbeten med företag initierats i syfte att nya praktikplatser matchas med verksamhetens deltagare.

Genomförandet av brukarundersökningen inom daglig verksamhet har för första gången

genomförts med det digitala verktyget Pict-O-stat som möjliggör för brukare att svara självständigt på frågorna i enkäten. Jämförelser med föregående års resultat är därför inte möjliga att göra. Jämfört med stadens snitt är brukare som har beslut om daglig verksamhet från Spånga-Tensta ungefär lika nöjda.

Medarbetare inom funktionshinderområdet har deltagit i stadens utbildningar som är anpassade till verksamheternas uppdrag. Samtliga medarbetare inom gruppboheter LSS har utbildats i tecken som alternativ och kompletterande kommunikation, TAKK. Medarbetare har även deltagit i utbildningar om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, mat och måltider samt bemötande. Medarbetare inom daglig verksamhet har deltagit i temaveckan En vecka fri från våld.

Andelen brukare som trivs är 79 procent och utfallet ligger strax under årsmålet på 80 procent. Utfallet för brukarens upplevelse av trygghet inom LSS-boheter har minskat jämfört med föregående och årsmålet uppnås inte. Nämnden kommer att analysera resultatet vidare och upprätta en handlingsplan för ökad trygghet.

De förväntade resultaten och aktiviteterna har uppnåtts. Nämndens bedömning är därför att målet har uppfyllts. Nämnden bedömer att det finns utmaningar med att genomföra kommande brukarundersökningar med verktyget Pict-O-stat. I syfte att tydliggöra innebörden i undersökningens frågor om exempelvis bemötande och trygghet kommer nämnden att ta fram ett eget material som komplement till brukarundersökningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra kollegial granskning.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Medarbetare deltar i stadens utbildningar samt temavecka med aktiviteter riktade mot målgruppen.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Vuxna i behov av stöd och insatser möter en rättssäker och högkvalitativ socialtjänst

 Uppfylls helt

Beskrivning

Myndighetsutövningen och öppenvården för vuxna bidrar till att vuxna i behov av stöd får individuella, kvalitativa, rättssäkra och samordnade insatser. Verksamheterna ska vara jämställda och fria från diskriminering. Arbetet med att implementera barnrättsperspektivet i vuxenutredningar samt att samordna insatser mellan barn- och vuxenutredningarna fortsätter.

Vuxna personer får stöd och insatser för att komma ifrån sitt missbruk. Fokus är rättssäker handläggning samt att fortsätta arbetet med att utveckla öppenvården, arbetsträning och offentligt skyddad anställning (OSA) så fler tar del av insatsen och att vägen till egen försörjning blir kortare. Stödet inom öppenvården för vuxna med missbruk samt i försöks- och träningslägenheter ska utvecklas i syfte att fler lägenheter ska övergå från insats till eget kontrakt.

Pågående arbete med att utveckla arbetssätt inom sociala insatsgruppen (SIG), ålder 19-29 år,

fortsätter. Utvecklingen sker tillsammans med socialförvaltningen och övriga SIG verksamheter i staden. Samverkan sker med polis, kriminal- och frivård, Jobbtorg och Region Stockholms beroendevård och psykiatri.

Kollegial observation används som en metod för att arbeta med kvalitetsarbete inom träffpunkterna. Invånarnas tillvaro ska präglas av delaktighet och självbestämmande. De öppna träffpunkterna kommer att ha öppet några kvällar i veckan. Detta för att motverka psykisk ohälsa och ensamhet för äldre och personer med funktionsnedsättning. Träffpunkterna är hbtq-diplomerade. Brukarorganisationer deltar på träffpunkterna för stöd och kontakt med invånare. Arbetssättet Peer support kommer att fortsätta. Peer support bygger på att personer med egen erfarenhet av psykisk ohälsa blir professionellt verksamma inom vård och omsorg för att stötta invånare i deras återhämtningsprocesser.

Samverkan med Hjärnkoll, projekt inom hjärnfonden finansierat av allmänna arvsfonden avseende migration och psykisk ohälsa kommer också att fortsätta. Det hälsofrämjande arbetet inom träffpunkterna fortsätter att utvecklas. Träffpunkterna har tillgång till en kostekonom i syfte att ge rådgivning till invånare och medarbetare.

Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård kräver att samverkan med primärvården utvecklas. Samverkan ska säkerställa att personer får stöd vid utskrivning. Användandet av individuell samordnad plan (SIP) underlättar samarbetet och sammanställer brukarens behov av vård och omsorg.

Arbetet mot hemlöshet i stadsdelsområdet fortsätter. Förvaltningen förebygger hemlöshet genom att informera, stödja och motivera medborgare till att söka bostad på egen hand. Förvaltningen erbjuder bland annat stöd i att registrera sig i bostadsköer och söka bostäder runt om i landet och hur man söker och besvarar bostadsannonser. Det vräkningsförebyggande arbetet och arbetet med barnfamiljer i osäkra boenden är fortsatt prioriterat. Invånare som är i behov av budget- och skuldrådgivning får stöd. Barnfamiljer prioriteras till insatsen. Samverkan sker mellan förvaltningen och hyresvärdar i stadsdelsområdet vilket möjliggör ett vräkningsförebyggande arbete i ett tidigt skede.

Implementeringen fortsätter av Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020. Förvaltningen arbetar förebyggande genom att utbilda och ge verktyg för medarbetare att upptäcka och hantera i våld i nära relationer. Relationsvåldscentrum Väst (RVC) erbjuder biståndsbedömda och icke- biståndsbedömda insatser för våldsutsatta och våldsutövare samt stöd i rättsprocessen. Arbetet med att nå fler våldsutsatta män och fler våldsutövare fortsätter. Förvaltningen planerar att utveckla metod för att mäta personers upplevelse av insatsen och effekten av insatsen från RVC. Att ge stöd gällande bostadssituationen till våldsutsatta ska utvecklas.

Förväntat resultat

- Invånare får individuella, kvalitativa och rättssäkra insatser.
- Invånare som utsätts eller utövar våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck får stöd och insatser.
- Fler invånare, tar del av öppenvårdsinsatser och föräldrastödjande insatser.

- Fler invånare tar del av insatsen social insatsgrupp (SIG).
- Fler öppna insatser som bidrar till att motverka ohälsa och ensamhet eller social utsatthet.
- Invånare får stöd med, att utifrån sina förutsättningar, delta i samhällets gemenskap.
- Mötesplatser för personer med psykisk ohälsa är hbtq-diplomerade.
- Peer Support är implementerat.
- Brukare får snabbare insatser vid utskrivning från slutenvård.
- Antalet hemlösa i stadsdelsområdet sjunker.
- Antalet barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden minskar.
- Inga barnfamiljer vräks.
- Invånare som är i behov av budget- och skuldrådgivning får stöd.
- Barnfamiljer som söker budget- och skuldrådgivning får stöd utan väntetid.
- Barnets bästa beaktas vid beslut som rör barn.

Analys

Nämnden har under året fortsatt att säkerställa att vuxna ges stöd och insatser av god kvalitet. Arbetet kring personer med behov av ett samordnat stöd genom användandet av samordnad individuell plan (SIP) har utvecklats under året. En gemensam satsning mellan individ- och familjeomsorgen samt myndighetsutövningen inom socialpsykiatri har påbörjats i syfte att skapa enhetliga rutiner och öka kunskapen hos samtliga handläggare om SIP.

Beställarenhetens Case Manager/SIP-samordnare är en resurs för handläggarna i samordningen av insatserna. Enheten har utökats med en samordnare som möjliggjort för handläggare att närvara vid SIP-möten med kortare varsel. Ett resultat av detta är att antalet SIP inom socialpsykiatri har ökat jämfört med föregående år, från 60 SIP under 2018 till 72 under 2019.

Beställarenheten för funktionsnedsättning och psykisk ohälsa har fortsatt att utveckla kollegial granskning som metod för att kvalitetssäkra enhetens utredningar och beslut inom socialpsykiatri. Inom sysselsättningsverksamheten har två medarbetare utbildats i arbetsmetoden kollegial observation som syftar till verksamhetsutveckling med fokus på brukares delaktighet och självständighet. Arbetet med att använda metoden kollegial observation inom sysselsättning, stödboende och boendestöd kommer att fortsätta under det kommande året.

Stadens funktionshinderinspektörer har under året genomfört en granskning av beställarenheten för funktionsnedsättning och psykisk ohälsa. Samtliga aktuella akter tillhörande klienter mellan 18-30 år med psykisk ohälsa granskades. Resultatet av granskningen visade bland annat att det behövs ökad samverkan mellan beställarenheten, Region Stockholm, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. I samverkan behöver till exempel även Alfa och Jobbtorg involveras. Granskningsrapporten visade även att enheten behöver säkerställa att det finns ett rehabiliterande synsätt och arbetsmetoder för målgruppen 18-30 år. Som en konsekvens av funktionshinderinspektörernas rapport har sysselsättningsverksamheten inom socialpsykiatri påbörjat ett arbete med att säkerställa att arbetslivsinriktning med fokus på den yngre målgruppen finns tillgänglig. Medarbetare och chefer har utbildats i metoden Supported Employment och enhetens två arbetskonsulenter har erbjudit vägledning och stöd till praktik och arbete. Åtgärder för att öka samarbetet kring målgruppen har vidtagits där parter har bjudits in för kunskapsutbyte. Ett förbättringsarbete har påbörjats för att säkerställa att samarbete med viktiga aktörer genomförs och

dokumenteras.

Under hösten har förberedelser vidtagits inför att den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS) börjar gälla den 1 januari 2020. Den nya lagen innebär att antalet frist dagar som kommunen har på sig för att kunna ta emot enskilda i samband med utskrivning från hälso- och sjukvård minskar. Ännu har inga stora konsekvenser av den nya lagstiftningen märkts av och inga effektiviseringar eller förändrade arbetssätt har ännu behövt genomföras. Nämnden kommer att fortsätta att bevaka och följa upp effekterna av LUS och utveckla arbetssätten där så behövs.

Brukarundersökningen inom socialpsykiatri visar på en negativ utveckling jämfört med föregående år och den negativa förändringen gäller framförallt stödboende. Jämfört med stadens sammanslagna resultat är dock brukare inom sysselsättning och boendestöd mer nöjda eller ungefär lika nöjda. Några av indikatorerna visar på ett förbättrat resultat jämfört med föregående år, det gäller andelen personer som är nöjda med boendestödjare, som är trygga på sitt stödboende och som inte upplever diskriminering. Brukare på nämndens stödboende i egen regi har under året informerats om att de kommer behöva genomgå en flytt till annan fastighet på grund av inrättandet av ett nytt förvaltningshus i det befintliga boendet. Detta har sannolikt påverkat upplevelsen av nöjdhet negativt hos de svarande i brukarundersökningen. Nämnden kommer att analysera resultatet vidare och vidta åtgärder för att personer inom socialpsykiatrin ska vara nöjda med sina insatser och att skillnader mellan könen utjämnas.

En ny enhet, Innovation och prevention, med fokus på förebyggande stöd har under året bildats inom avdelningen för äldre, funktionsnedsatta och psykisk ohälsa. Enhetens uppdrag är att motverka ensamhet, otrygghet och social isolering genom att öka den sociala gemenskapen och att bedriva uppsökande arbete. Inom enheten ryms öppna insatser så som öppna träffpunkter för personer med psykisk ohälsa och seniorer, anhörigkonsulent, personliga ombud, kostekonom, aktivitetsledare samt färdtjänsthandläggare. Genom att samla de förebyggande verksamheterna, som tidigare var organiserade under fyra enheter, har nämnden kunnat utveckla det preventiva arbetet. Arbetet med att säkerställa att enheten erbjuder rätt stöd för att förebygga ohälsa och bryta upplevelsen av isolering och ofrivillig ensamhet kommer att fortsätta.

Under perioden september till december har 26 nya deltagare kommit till den öppna träffpunkten för psykisk ohälsa. Brukardelaktighet är viktigt för att kunna utveckla verksamheterna, ta tillvara önskemål och för att skapa tillgängliga verksamheter med högt deltagarantal. Träffpunkten är hbtq-diplomerad och har ett brukarråd "Vid gott mod". Rådet leds av en deltagare i verksamheten och medarbetare och enhetschef deltar i rådsmötena. Vid mötena planeras och utvärderas gemensamt verksamhetens aktiviteter. Verksamheten har under hösten kunnat erbjuda utökade öppettider för att fler besökare ska kunna delta. De nya besökarna har vanligtvis hittat verksamheten genom rekommendationer från de personliga ombuden, psykiatrin i Järva eller från nämndens stödboendeverksamhet. Planering för att utöka det uppsökande arbetet och på så sätt nå nya besökare till träffpunkten har påbörjats under året. Arbetet med att implementera PEER support, en metod för att stötta personer med psykisk ohälsa i deras återhämtningsprocesser, är påbörjat och kommer att fortsätta under det kommande året.

Nämndens två personliga ombud har fortsatt att erbjuda stöd och vägledning till personer med psykisk ohälsa. De vanligaste orsakerna till att enskilda uppsöker de personliga ombuden är

stöd i kontakten med myndigheter, hjälp med privatekonomin och att bryta social isolering. Under året har en ökning av målgruppen vuxna med hemmavarande barn och vuxna med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar märkts. Det är ungefär lika många män som kvinnor som söker stöd hos de personliga ombuden.

Samverkan med Hjärnkoll, projekt inom hjärnfonden finansierat av allmänna arvsfonden avseende migration och psykisk ohälsa, har fortsatt under året. Enheten Innovation och prevention har anordnat föreläsningar med Hjärnkolls ambassadörer i syfte att sprida kunskap om psykisk ohälsa till deltagare och medarbetare i verksamheten. De öppna träffpunkterna för äldre och personer med psykisk ohälsa har under året samarbetat med bland annat föreningen Trygghetsringarna, den ideella föreningen Lär Olika, Livstycket samt riksförbundet Hjärnkoll. Syftet med samarbetena har varit att utveckla innehållet i den egna verksamheten samt att sprida information och kunskap till målgrupperna.

Anhörigstödet har fortsatt att erbjuda stöd och vägledning genom enskilda samtal och anhörigrupper. Cirka 230 unika vägledande samtal har genomförts och kontakttillfällena har varierat mellan 1-5 samtal per individ. Majoriteten av de som kommer i kontakt med anhörigstödet är kvinnor (70 procent). Ungefär 40 procent av de vägledande samtalen ges till anhöriga till personer med psykisk ohälsa och/eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Resterande andel vägledande samtal kommer från anhöriga till äldre personer.

Invånare som söker stöd för sitt missbruk har ökat. Andelen som söker stöd med psykiska problem har ökat och ett arbete för att öka motivationen och remittera till rätt instans har pågått under året. Inom myndighetsutövningen för vuxna med missbruk har arbetet med att öka rättssäkerheten och skapa likställighet fortsatt. Bland annat har rutiner och genomgångar för hantering enligt lagen om vård av missbrukare vid vissa fall (LVM) utvecklats och införts. Under året har det inkommit 38 anmälningar enligt LVM som rörde 17 personer. Fem personer har vårdats enligt LVM jämfört med noll personer förra året. Egenkontroll visar att rutiner och arbetssätt kring utredningar, genomförandeplaner och dokumentation har förbättrats.

Inom ramen för det finska förvaltningsområdet har finsktalande personal anstälts på de öppna träffpunkterna för att kunna möta efterfrågan på aktiviteter och information på finska. Aktiviteterna är efterfrågade och deltagandet i de aktiviteter som har anordnats har varit högt. Nämnden tilldelades stimulansmedel från staden som samordnar arbetet med nationella minoriteter. Cirka 75 procent av tilldelade medel har används till att finansiera lön för finsktalande personal och ungefär 25 procent har använts till kostnader för aktiviteter som har genomförts.

Budget- och skuldrådgivning

I dagsläget lever nämnden delvis upp till stadens och konsumentverkets riktlinjer. Budget- och skuldrådgivning har erbjudits medborgare enligt riktlinjerna. Under 2019 har enheten haft 170 ärenden inom budget- och skuldrådgivning och 92 konsumentvägledningsärenden.

Väntetiderna inom enheten har ökat under årets sista tertiäl vilket orsakats av att en erfaren handläggare avslutat sin tjänst. Barnfamiljer har dock prioriterats och fått stöd utan väntetid.

Utöver rådgivningsarbetet har enheten genomfört utbildningar inom områden som är relevanta för verksamheten, exempelvis spelberoende och utbildningar via Konsumentverket. Enheten har samverkat internt inom förvaltningen med enheten för ekonomiskt bistånd samt

BUS-nätverk.

Hemlöshet

Under året har nämndens hemlöshets- och vräkningsförebyggandeteam (HVT) arbetat aktivt med familjer med osäkra boendeförhållanden för att förebygga och eliminera eventuella sårbarheter och öka familjers möjlighet till långvariga boendeförhållanden både genom att ge individanpassad insats och stöd, genom exempelvis individanpassat stöd som hjälp att skriva brev till uthyrare och information om bostadsköer samt upparbeta samverkan med nya hyresvärdar. Två gånger under året har nämnden haft samverkansmöte med hyresvärdar i stadsdelsområdet samt fasta telefontider med hyresvärdarna för att motverka avhysningar. De främsta orsakerna till avhysningar under året var störningar, sanitär olägenhet, hyresskulder samt olovlig andrahandsuthyrning. Vid hyresskulder var det under året en ökning av spelmissbruk som en orsak till uppkommen hyresskuld. Under 2019 har nämnden tillsammans med Skärholmen stadsdelsnämnd haft ett projekt för att synliggöra antal hushåll som hyr lägenheter olovligt i andra hand utifrån ny lag från oktober då uthyrningen av lägenheter i andra hand måste godkännas av hyresvärd för att detta ska vara lagligt. Nämnden har arbetat aktivt för att informera om vikten av att hyra lägenhet i andra hand med godkännande av hyresvärd för att inte riskera bostadslöshet.

Våld i nära relationer:

Samverkan och samarbete intern och externt är viktiga delar i arbetet för att upptäcka våld i nära relationer. Under året har nya rutiner för samarbete har utformats och implementerats mellan myndighetsutövning barn och ungdom och familjestödsenheten. Nämndens relationsvåldscentrum har under året haft ett högt inflöde av ärenden och har haft pågående grupper för våldsutsatta och våldsutövare. Medarbetare med särskild kompetens har medverkat vid barnärenden där oro funnits för våld i nära relation, biståndsbedömda och icke-biståndsbedömda insatser för våldsutsatta och våldsutövare samt stöd i rättsprocessen har gett under året. Nämnden har arbetat aktivt med att nå våldsutövare och motivera dem till att söka stöd och hjälp samt utifrån säkerhetsbedömning motiverat dem till boende på hotell eller vandrarhem. Under "En vecka fri från våld" samt Järvaveckan har nämnden informerat invånarna om vilket stöd som kan fås. Våldsutsatta med barn informeras om att ansöka om kvarsittning vid äktenskapsskillnader. Om säkerhetsbedömning görs att bostaden ej går att använda ges den våldsutsatta ett praktiskt stöd i att byta bostaden mot annan bostad.

De förväntade resultaten och aktiviteterna har uppnåtts. Tre av sex indikatorer har uppnåtts helt och tre delvis. Nämndens bedömning är därför att målet har uppfyllts helt. Fortsatta utmaningar är säkra boendeförhållanden för barnfamiljer och att personer inom socialpsykiatri är nöjda och trygga med sitt stödboende.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel personer med insatser inom socialpsykiatri känner sig trygga på sitt stödboende	82 %	82 %	83 %	80 %		81 %		2019
 ♀ Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som	89 %	83 %	91 %	93 %		95 %		2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
känner sig trygga med sina boendestödjare								
Analys	Indikatorn baseras på stadens brukarundersökning inom socialpsykiatri. Resultatet omfattar svar från personer som har insats från Spånga-Tensta stadsdelsnämnd. Årets utfall på 89 procent visar en något minskad upplevelse av trygghet med boendestödjarna jämfört med föregående år (93 procent). Den minskade upplevelsen av trygghet gäller framförallt hos de privata utförarna där upplevelsen av trygghet med boendestödjare har minskat från 90 procent till 67 procent. Boendestöd i egen regi redovisar ett något förbättrat resultat jämfört med 2018. Resultatet visar också att det finns skillnader mellan könen; män upplever i minskad utsträckning trygghet med boendestödjarna och kvinnor ligger kvar på ungefär samma nivå som föregående år. En handlingsplan för att öka tryggheten inom boendestödet kommer att tas fram.							
 ♀ Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med sitt stödboende	82 %	82 %	83 %	91 %		92 %		2019
Analys	Resultatet grundar sig i stadens brukarundersökning inom socialpsykiatri och omfattar personer som har beslut om insats stödboende från Spånga-Tensta stadsdelsnämnd. Majoriteten av de svarande i undersökningen, 98 procent, bor i stödboende i egen regi. Utfallet för 2019 uppvisar en minskad nöjdhet med stödboende jämfört med föregående år. Det är männen som står för den minskade nöjdheten, kvinnors nöjdhet är ungefär den samma som föregående år. Under året har några medarbetare som varit anställda under lång tid på nämndens stödboende slutat i verksamheten vilket tros vara anledningen till den minskade nöjdheten i årets brukarundersökning. Ytterligare en förklaring kan vara att de boende på stödboendet meddelats att de kommer att behöva flytta till nya lokaler då det nya förvaltningshuset kommer att inrymmas i den fastighet där boendet är beläget.							
 ♀ Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med stadsdelsnämndens boendestödjare	93 %	90 %	94 %	91 %		92 %		2019
 Antal barnfamiljer som flyttar från tillfälligt boende till boende med eget kontrakt.	15 st			26 st		20 st		VB 2019
Analys	Under 2019 har 15 barnfamiljer gått från tillfälligt boende till boende med eget kontrakt. Nämnden har under året arbetat med att få barnfamiljer i självförsörjning för att bland annat förbättra deras chanser i bostadsmarknaden genom bland annat att hjälpa individer att ställa sig i bostadsköer i länet och i närområden samt genom att eliminera sårbarheter genom information och utbildning av grundläggande samhällskunskaper och kunskaper om bostadssökandet. Bedömningen är att bostadsmarknaden i Stockholmsregionen är fortsatt svår, både gällande att köpa bostad samt att teckna hyreskontrakt. Medelkötid för hyreskontrakt i Stockholm stad ca 12,5 år för det befintliga boståndet och 9,5 år för nyproduktion år 2018. I länet var medelkötiderna år 2018 ca 11,3 år för det befintliga boståndet och 8,2 år för nyproduktion. Fasta inkomster är hos många hyresvärdar ett krav för att få teckna hyreskontrakt.							
 Antal besök vid öppna träffpunkter	317 st			319 st		250 st		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kollegial granskning som arbetsmetod införs inom socialpsykiatri.	2019-01-01	2019-12-31	
 Utveckla samarbetet inom socialtjänsten i syfte att förbättra barnrättsperspektivet.	2019-01-01	2019-12-31	
 Utveckla samarbetet med brukar- och intresseorganisationer på mötesplatserna.	2019-01-01	2019-12-31	

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Utvärdera och revidera samverkansrutinen för avdelningarna individ och familj och äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys kommentar				

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

🟡 Uppfylls delvis

Analys

Under året har medarbetarna höjt sin kompetens inom demens och geriatriska sjukdomar genom utbildningsinsatser.

Äldre som önskar äldreomsorg på sitt modersmål får information om att denna möjlighet finns genom att kunna välja utförare som erbjuder detta inom ramen för valfrihet.

Nämnden har inte använt sig av ungdomsbesök inom äldreomsorgen under året.

De satta årsmålen för resultaten inom brukarundersökningen för äldreomsorgen är genomgående högre än KF-målen och sattes utifrån 2018-års resultat. Flera av indikatorerna som avser utförandet av insatser gäller verksamheter i privat regi eller på entreprenad. Under nästa år kommer nämnden att fortsätta arbeta med avtals- och individuppföljningar för att säkerställa att äldre får insatser efter sina behov och önskemål., bland att utifrån att nämnden inte har vård- och omsorgboende i egen regi. Samtliga verksamheter har i uppdrag att analysera vad resultatet och skillnaden mellan män och kvinnor beror på.

Under året har verksamheterna arbetat med avvikelser för att identifiera utvecklingsbehov samt sett över rutiner för att tydliggöra kommunikationen med brukare i samband med behovsbedömning.

Nämnden når endast målet för en av kommunfullmäktiges indikatorer, men ligger nära målvärdet för ytterligare tre. Indikatorerna baseras i huvudsak på resultat från socialstyrelsens brukarundersökning (hemtjänst och vård- och omsorgsboende) och stadens brukarundersökning (dagverksamhet). Det är svårt att dra säkra slutsatser utifrån brukarundersökningarnas resultat, delvis beroende på svarsfrekvensen och delvis på vem som har svarat på frågorna i undersökningen. Resultaten varierar mellan de olika stadsdelsnämnderna.

Nämnden bedömer att målet har uppnåtts delvis. Bedömningen baseras på att en fullmäktigeindikator har uppnåtts helt och nio har uppnåtts delvis. Underliggande nämndmål har uppnåtts delvis. Kvarstående utmaningar är att höja upplevelsen av måltidssituationen och möjligheten att få komma utomhus.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	67 %	74 %	59 %	78 %		78 %	70 %	2019
Analys Indikatoren avser resultat i Socialstyrelsens brukarundersökning. Stadsdelen har inget eget vård- och omsorgsboende men för att säkerställa att äldre får insatser efter behov och önskemål kommer nämndens arbete med avtals- och individuppföljningar att fortsätta. Det är 15 % fler män än kvinnor som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen.								
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	55 %	45 %	59 %	62 %		63 %	57 %	2019
Analys Indikatoren avser resultat i Socialstyrelsens brukarundersökning. Stadsdelen har inget eget vård- och omsorgsboende men för att säkerställa att äldre får insatser efter behov och önskemål kommer nämndens arbete med avtals- och individuppföljningar att fortsätta. Det är 14 % fler kvinnor än män som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra.								
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	83 %	86 %	82 %			87 %	85 %	2019
Analys Indikatoren avser resultat i Socialstyrelsens brukarundersökning. Under året har nämnden aktivt arbetat med "ramtid" för att den enskilde ska få en större möjlighet att påverka hur hjälpen ska utföras. Arbetet fortsätter under nästa år. Fyra procent fler män än kvinnor upplevde att de kunde påverka hur hjälpen utfördes. Samtliga verksamheter har i uppdrag att analysera vad resultatet och skillnaden mellan män och kvinnor beror på.								
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	77 %	65 %	69 %			88 %	76 %	2019
Analys Indikatoren avser resultat i Socialstyrelsens brukarundersökning. Stadsdelen har inget eget vård- och omsorgsboende men för att säkerställa att äldre får insatser efter behov och önskemål kommer nämndens arbete med avtals- och individuppföljningar att fortsätta. Resultatet är jämnt fördelat mellan könen, fyra procent fler kvinnor än män upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs.								
  Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	82 %	77 %	81 %			87 %	81 %	2019
Analys Indikatoren avser resultat från Socialstyrelsens brukarundersökning. Under året har Fristad servicehus återgått i kommunal regi och beslut om avveckling har fattats. Troligtvis påverkar detta resultatet men detta kommer att analyseras under nästa år. Något fler kvinnor än män, fyra procent, uppger att de är trygga. Samtliga verksamheter har i uppdrag att analysera vad resultatet och skillnaden mellan män och kvinnor beror på.								
  Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	89 %	87 %	82 %			90 %	87 %	2019
Analys Indikatoren avser resultat i Socialstyrelsens brukarundersökning. Stadsdelen har inget eget vård- och omsorgsboende men för att säkerställa att äldre får insatser efter behov och önskemål kommer nämndens arbete med avtals- och individuppföljningar att fortsätta. Resultatet är jämnt fördelat mellan könen, fem procent fler män än kvinnor upplever att de är trygga.								
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	93 %	100 %	89 %			94 %	92 %	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Indikatorn avser resultat från stadens egna brukarundersökning. Resultatet ligger över stadens årsmål men en procent under nämndens årsmål. 100 procent av männen uppger att de är nöjda mot 89 procent av kvinnorna. Samtliga verksamheter har i uppdrag att analysera vad resultatet och skillnaden mellan män och kvinnor beror på.								
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	86 %	84 %	87 %			85 %	84 %	2019
Analys								
Indikatorn avser resultat i Socialstyrelsens brukarundersökning.								
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	86 %	85 %	86 %			91 %	81 %	2019
Analys								
Indikatorn avser resultat i Socialstyrelsens brukarundersökning. Stadsdelen har inget eget vård- och omsorgsboende men för att säkerställa att äldre får insatser efter behov och önskemål kommer nämndens arbete med avtals- och individuppföljningar att fortsätta. Resultatet är jämnt fördelat mellan könen, en procent fler kvinnor än män uppger att de är nöjda.								
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	8,6			8,6		8,5	10	2019
Analys								
Staden tar fram resultatet antal personal som en hemtjänsttagare i ordinärt boende med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod, mellan kl 07.00-22.00. Nämndens resultat ligger under KF:s årsmål och är satt utifrån förra årets resultat. Resultatet kommer att analyseras under nästa år.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Stockholms läns landsting utreda hur biståndsbedömarrollen kan utvecklas mot en renodling av å ena sidan myndighetsutövning, å andra sidan rådgivning och vägledning. Detta ska säkerställa en sammanhållen planering och tillgänglig uppföljning av samhällets insatser som utgår från den enskilda äldres behov och perspektiv.	2019-01-01	2019-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att få äldreomsorg på sitt modersmål.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelens invånare i behov av stöd och insatser möter en rättssäker och högkvalitativ äldreomsorg som präglas av självbestämmande och trygghet

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Biståndsbedömningen inom äldreomsorgen är likvärdig och rättssäker. Alla, oavsett kön, ges en likvärdig bedömning utifrån sina individuella behov, är delaktiga och självbestämmande. Genomförandeplaner upprättas tillsammans med den äldre och insatserna följs upp. Arbetsmetoden kollegial granskning fortsätter inom äldreomsorgen för kvalitetshöjande

åtgärder. Demenskompetensen ska säkerställas genom att alla medarbetare ska genomgå Svenskt Demenscentrums nätbaserade utbildning Demens ABC. Avvikelser, synpunkter och klagomål ska användas i kvalitets- och förbättringsarbete.

Arbetet inom hemtjänsten fortsätter att utvecklas genom arbetet med ramtid. Det innebär att de äldre ska kunna vara delaktiga i planeringen av utförandet utifrån dagsaktuella behov och önskemål. På dagverksamhet och vård- och omsorgsboende erbjuds äldre dagsutflykter och delaktighet vid måltidssituationen. Måltiderna ska vara goda, ha bra näringsinnehåll och upplevas som en trevlig stund. Verksamheterna ska i möjligaste mån erbjuda ekologisk mathållning och alternativ kost som till exempel vegetarisk, laktosfri och glutenfri kost.

Arbets sättet tryggt mottagande i hemmet är ett individanpassat stöd i hemmet som medför att den äldre upplever trygghet vid utskrivning från vården. Träffpunkter för äldre ska utvecklas i syfte att möjliggöra social gemenskap och mänskliga möten för att minska känslan av ensamhet.

Äldreförvaltningen har i uppdrag att tillsammans med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att införa en så kallad äldreboendegaranti. Förvaltningen kommer att följa arbetet som ska bli klart under 2019.

Förvaltningen för löpande dialoger med fastighetsägare om planerade renoveringar och stambyte på fastigheterna Elinsborgsbacken och Fristad. Renovering av fastigheten i Tensta kommer att påbörjas under senare delen av 2019.

Förväntat resultat

- Biståndsbedömningen är likvärdig.
- Den upplevda känslan av ensamhet minskar.
- Invånare har inflytande över insatsernas utformande och påverkar när hjälpen utförs.
- Invånare vet vart de ska vända sig med synpunkter och klagomål.
- Invånare är nöjda och trygga med utförandet av insatser.
- Öka medarbetares kompetens inom demens och geriatriska sjukdomar.

Analys

Delaktighet/ramtid

Äldre ska vara delaktiga i planeringen av utförandet av insatser utifrån sina behov och önskemål och arbetet med ramtid inom hemtjänsten har pågått under året. Ett exempel är ett nytt arbets sätt införts inom hemtjänsten för att säkerställa den äldres delaktighet. I alla nya ärenden går den äldre tillsammans med personal igenom de beviljade insatserna och kommer överens om hur och när de ska genomföras. Den äldre får också material med information om vem man ska kontakta om frågor uppstår. Äldrenämnden genomförde under året en inspektion på beställarenheten med fokus på ramtid. Resultatet av inspektionen visade behov av fortsatt arbete med implementeringen av ramtid och av kompetensutveckling i bland annat avgiftsfrågor, arbetet kommer att fortgå även under nästa år.

Hemtjänstuppfoljningarna på individnivå har visat att utförarna som utför uppdrag på beställning av nämnden, ligger under stadens genomsnitt vad gäller den enskildes deltagande i

planeringen av den beviljade hjälpen. Det är därför ett utvecklingsområde att fortsätta förbättra arbetet och kontrollen av utförarnas genomförandeplaner. Äldreförvaltningens inspektörers granskning som genomfördes under året visar en hög andel genomförandeplaner men att den äldres upplevelse av delaktighet i processen behöver tydliggöras.

Brukardelaktighet är viktigt för att kunna utveckla verksamheterna, ta tillvara önskemål och för att skapa tillgängliga verksamheter med högt deltagarantal. På träffpunkterna har äldre varit delaktiga genom dialogmöten i syfte att planera kommande aktiviteter. Två finsktalande seniorer medverkade i rekryteringen av en finsktalande aktivitetsledare och på Fristad servicehus har aktiviteter planerats och utvärderats kontinuerligt i samverkan med de boende.

Utbildning Demens ABC Demens ABC+

Medarbetarnas demenskompetensen har säkerställts genom Svenskt Demenscentrums nätbaserade utbildning Demens ABC och Demens ABC+. Medel erhöles för en fortsatt satsning på utbildning och under året hölls en utbildning för alla handläggare om psykisk ohälsa bland äldre i syfte att höja kunskapen om samsjuklighet med psykisk ohälsa som ofta följer när en person diagnostiserats med demens. Nyanställda biståndshandläggare genomför Demens ABC och Demens ABC+ som en del av sin introduktionsplan.

Likvärdig biståndsbedömning

Äldre, oavsett kön, har getts en likvärdig bedömning utifrån individuella behovsbedömningar. Aidentifierade ärendedragningar och kollegial granskning har använts som arbetsätt för att säkerställa rättssäkra bedömningar och hög kvalitet i handlägningsprocessen. Ett resultat av de genomförda kollegiala granskningarna är ett utvecklings- och förbättringsarbete som lett till att bland annat andelen muntliga ansökningar har minskat, samtycken har blivit mer preciserade och tydliga och den enskildes behov har styrkts i större utsträckning jämfört med tidigare granskningar. Beslut om beviljade insatser har kommunicerats tydligt och enligt gällande lagstiftning för att den äldre och anhöriga ska ha förväntningar på beviljat bistånd som överensstämmer med behovsbedömningen och insatsens utformning. Den senaste kollegiala granskningen visade att i samtliga granskade ärenden med hemtjänst som insats hade kommunikering utförts och dokumenterats på ett korrekt sätt.

Tryggt mottagande i hemmet

Nämnden erhöles medel från staden för att utveckla arbetssättet Tryggt mottagande i syfte att öka tryggheten för äldre och deras anhöriga vid utskrivning från vården. Nämnden ansvarar numera också för insatsen i Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd. Under året har 32 personer beviljats insatsen varav 28 från Spånga-Tensta och fyra från Rinkeby-Kista. Resultaten har visat att i de fall insatsen har erbjudits, har oron som uttalats från den äldre, och ofta även från anhöriga, vid utskrivning från slutenvården minskat högst väsentligt. Efter utskrivning från vården och i samband med återgång till hemmet har ett team med undersköterskor funnits tillgängligt i hemmet för ett samordnat och utökat intensivt stöd under en kort period för att den äldre skulle känna sig trygg i bostaden och kunna återgå till hemtjänst i vanlig omfattning.

Träffpunkter

För att minska känslan av ofrivillig ensamhet och möjliggöra social gemenskap samt öka tillgängligheten har träffpunkterna under året utökat sina öppettider. Träffpunkten i Spånga har under året flyttat till nya lokaler i Spånga Center och träffpunkten i Tensta flyttade in i

samma lokal som träffpunkten för psykisk ohälsa. I Tensta träffpunkts lokal finns ett gym som är gemensamt att nyttja för alla besökare oavsett målgrupp. Färdtjänsthandläggare flyttade under året in i samma lokaler som träffpunkten, där även personligt ombud kan nås. Genom att samla flera funktioner på samma adress har tillgängligheten till verksamheter ökat. Träffpunkten i Spånga leds av en aktivitetsledare som är utbildad arbetsterapeut.

Projekt matlyftet har inneburit utökade sociala aktiviteter och insatser inom mat, måltider och nutrition. Syftet har att öka kunskapen kring mat och nutrition samt att bryta isoleringen i samband med mat och måltider. På Fristad servicehus har matsällskap erbjudits de som önskar. Den enskilde har fått ledsagning till en avskild lokal där personal har suttit tillsammans med de äldre och ätit i gemenskap. På träffpunkterna har studiecirkel erbjudits äldre som velat lära sig mer om nutrition och lättlagade måltider. Enklare rätter har tillagats och ätits tillsammans. Varje torsdag har det varit soppluncher med maximalt antal besökare vid varje tillfälle. Soppluncherna har bidragit till att bryta isoleringen och flera besökare stannade kvar i träffpunktens lokaler efter lunchen och deltog i andra aktiviteter som träffpunkten anordnade. Projektet har under året även finansierat tematräffar, kulturkvällar och festligheter kring högtider.

Synpunkter/ klagomål

I samband med ansökan om insatser och vid nyprövning ges information om hur och var de äldre kan lämna synpunkter och klagomål. Resultat från brukarundersökningar visar en ökning av andelen personer som uppgett att de vet var man ska vända sig med synpunkter och klagomål inom hemtjänsten, jämfört med föregående år. Även inom vård och omsorgsboenden har en ökning skett jämfört med föregående år, dock nås inte årsmålet. Nämnden fortsätter att jobba med att följa upp arbetet med synpunkter och klagomål som kommer in och åtgärder kring dessa. På vård- och omsorgsboende (VoB) har individuppföljningar genomförts utifrån en metod som äldrenämnden har tagit fram. En biståndshandläggare har under året arbetat särskilt med dessa ärenden, vilket resulterat i att andelen personer med en aktuell uppföljning har ökat väsentligt under året och förvaltningen har lättare kunnat fånga upp synpunkter och klagomål från äldre som bor på VoB.

De förväntade resultaten och aktiviteterna har uppnåtts. Två av indikatorerna har uppfyllts helt, två delvis och tre inte alls. Nämndens bedömning är därför att målet har uppfyllts delvis. Det finns fortsatta utmaningar med att höja andelen nöjda omsorgstagare inom äldreomsorgen, särskilt i relation till nämndens myndighetsutövning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som upplever att de kan påverka vid vilka tider hemtjänstpersonalen kommer	59 %	64 %	57 %	54 %		76 %		2019
  Andel personer som vet vart man ska vända sig för att framföra synpunkter eller klagomål på vård- och omsorgsboende.	52 %	50 %	53 %	47 %		60 %		2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andelen personer inom hemtjänsten som anser att de blir bemötta på ett bra sätt av hemtjänstpersonalen.	95 %	94 %	96 %	96 %		97 %		2019
 ♀ Andelen personer med hemtjänstinsatser som anser att deras beslut är anpassat efter deras behov	63 %	69 %	61 %	63 %		64 %		2019
 ♀ Andelen personer som upplever att det är lätt att få kontakt med hemtjänstpersonalen	72 %	73 %	71 %	75 %		76 %		2019
 ♀ Andelen personer som upplever att det är lätt att få kontakt med personalen på äldreboendet	85 %	84 %	86 %	84 %		85 %		2019
 ♀ Andelen som vet vart man ska vända sig för att framföra synpunkter eller klagomål på hemtjänsten	67 %	65 %	67 %	66 %		67 %		2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla medarbetare ska genomgå Svensk Demenscentrums nätbaserade utbildning Demens ABC	2019-01-01	2019-12-31	
 Kollegial granskning införs inom äldreomsorgen.	2019-01-01	2019-12-31	
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldregruppen utreda hur samarbetet med hälso- och sjukvården kan stärkas för att stödja en sammanhållen vård för äldre.	2019-01-01	2019-12-31	
 Äldregruppen ska i samarbete med kommunstyrelsen och Micasa fastigheter AB samt i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur staden kan möjliggöra för fler kollektiva boendeformer för äldre, till exempel inom boendeformen seniorboende.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Samarbetet med lokala företagareföreningar, fastighetsägare, näringsidkare, civilsamhälle och andra aktörer i området har varit prioriterat under året. Det lokala näringslivet är en viktig aktör i utvecklingen av stadsdelsområdet genom att bidra till fler arbetstillfällen och för trygghetsarbetet i området. Inom ramen för näringslivsrådet har nämnden samverkat med företrädare för det lokala näringslivet. Nämnden har också samarbetat med Stockholm Business Region för att kartlägga möjligheter för ökad tillväxt genom lokala näringslivsanalyser samt genom att föra lokala näringslivsdialoger.

Nämnden hade planerat att färdigställa tre bostäder med särskild service under året. Samverkan har fortsatt med fastighetsägare, byggherrar, exploateringskontoret och

fastighetskontoret. Planprocessen har förlängts på grund av olika överklagande som handlar om nyetableringar. En äldreboendeplanering för perioden 2020-2040 har tagits fram tillsammans med de övriga tre stadsdelsförvaltningarna i västerort. Planen visar en viss överetablering av boendeplatser de närmaste åren inom stadsdelsnämndsområdet. Under hösten har nämnden tagit beslut om avveckling av Fristad servicehus till år 2021. Samarbete med SISAB har bedrivits gällande projektering för nya förskolebyggnader. Under året har arbetet främst berört adresserna Winqvists väg och Gullingeplan.

Nämnden har under året miljöanpassat verksamheternas bilar, tre nya miljöbilar har införskaffats under året och ersatt fordon som drivs av fossila bränslen.

Under året har nämnden, i samverkan med lokala kulturaktörer och civilsamhället erbjudit ett varierat kulturutbud på olika platser i stadsdelsområdet exempelvis dans, cirkus, barnteater, musikkonserter samt festivaler. Utifrån Stockholm stads idrottspolitiska program 2018-2022 har barn och unga också erbjudits fysiska aktiviteter i sporthallar och parklekar exempelvis fotboll och ledarledda lekar. Under året har Blå Huset återinvigts efter renovering och trygghetsåtgärder vilket gett god respons från besökare. Nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med förslag på driftsform, mål och inriktning för samtliga fritidsverksamheter, inklusive House of Tensta. En utredning har påbörjats och förväntas bli klar under tertial 1 2020.

Vid nämndens sammanträde i december 2019 beviljades 18 föreningar föreningsbidrag på sammanlagt 1,4 mkr. Förvaltningen fick därutöver i uppdrag att tillsammans med Verdandi utreda möjligheten att stärka nämndens samarbete med Verdandi i form utav ett ideellt idéburet partnerskap (IOP).

Den lokala Prideveckan i augusti innehöll tolv programpunkter med aktiviteter för olika typer av målgrupper. Seminariet ”Att vara ung hbtq-person i Järva, lockade cirka 30 deltagare och de som anmält sig via mail kunde följas upp med en utvärdering.

Årets Järvavecka där nämnden deltog uppvisade dagliga publikrekord och efter fem dagar summerades antalet besökare till cirka 53 000 personer (ej unika). Nämndens tält var välbesökt under samtliga dagar med fler ungdomar än förra året. En förklaring kan vara veckans fokus på rekrytering. Detta innebar att många ungdomar sökte feriejobb och extrajobb under veckan. Veckan visade också den betydelse det haft att ha medarbetare från medborgarkontoret på plats för att informera i samhällsfrågor i allmänhet och om förvaltningens verksamheter

Förväntat resultat och aktiviteter har uppnåtts. Nämnden bedömer därför att målet är uppfyllt. Utmaningar med att hitta former för samverkan med och inom civilsamhället kvarstår.

Bedömning av måluppfyllelse

Nämnden bedöms ha uppfyllt kommunfullmäktiges inriktningsmål helt. Bedömningen baseras på att fyra av fem verksamhetsmål med underliggande indikatorer har uppnås helt, se bild ovan för andel måluppfyllelse baserat på indikatorer. Samtliga aktiviteter har genomförts enligt plan under året.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden har arbetat systematiskt och kontinuerligt med att stärka samarbetet med och göra det enklare för de lokala näringsidkarna att hitta rätt inom nämnden och hela Stockholms stad. Inom ramen för näringslivsrådet samverkar nämnden med företrädare för det lokala näringslivet. Särskilda insatser, i syfte att stimulera Tenstas företagare till att bilda en företagarförening, pågår. Plattsamverkan med näringslivet och lokalsamhällets aktörer sker inom ramen för överenskommelsen med Polisen.

Stadsledningskontoret har under året arbetat fram ett förslag till en stadsövergripande näringslivspolicy som förväntas beslutas av kommunfullmäktige i början av år 2020. I dialog med det lokala näringslivet planerar nämnden att ta fram en lokal näringslivsstrategi.

Nämnden samarbetar med Stockholm Business Region för att kartlägga möjligheter för ökad tillväxt genom lokala näringslivsanalyser samt genom att föra lokala näringslivsdialoger.

Nämnden bedömer att målet har uppnåtts. Bedömningen baseras på att fullmäktigeindikatorn och underliggande nämndmål har uppfyllts. Det finns fortsatta utmaningar med den strategiska samverkan med det lokala näringslivet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel upphandlad verksamhet i konkurrens	35 %					35 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2019
Analys Periodens utfall motsvarar det planerade årsmålet.								

Nämndmål:

Det är attraktivt och tryggt för företag att verka och växa i stadsdelsområdet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen kommer att utveckla samverkans- och informationsmöten med företagarföreningarna i Spånga-Tensta i syfte att underlätta för det lokala näringslivet. Det

lokala näringslivet är en viktig aktör i utvecklingen av stadsdelsområdet. Genom att bidra till fler arbetstillfällen är det lokala näringslivet dessutom centralt i trygghetsarbetet i stadsdelsområdet.

Inom ramen för näringslivsrådet samverkar förvaltningen med företrädare för det lokala näringslivet. Förvaltningen har en kontinuerlig dialog och uppföljning av de företag som bedriver verksamhet på entreprenad inom nämndens ansvarsområden. Förvaltningen samarbetar med Stockholm Business Region för att kartlägga möjligheter för ökad tillväxt genom lokala näringslivsanalyser samt genom att föra lokala näringslivsdialoger. I dialog med nämnden och det lokala näringslivet ämnar förvaltningen utforma en lokal näringslivsstrategi för att utveckla och stärka stadsdelens näringslivsarbete.

Förväntat resultat

- Ökad samverkan med näringslivet.
- Fler företag etablerar sig och stannar kvar i stadsdelsområdet.
- Lokala näringsidkare upplever stadsdelsområdet som företagsvänligt och att samarbetet med stadsdelsförvaltningen är gott.

Analys

Nämnden arbetar systematiskt och kontinuerligt med att stärka förtroendet och samarbetet till/med de lokala näringsidkarna. Med syftet att göra det enklare och tydligare för företagarna strävar nämnden efter att ha ”rätt väg in” till förvaltningen och hela Stockholms stad. Inom ramen för näringslivsrådet samverkar förvaltningen med företrädare för det lokala näringslivet. Samarbetet har intensifierats under året vilket resulterat i ett flertal aktiviteter. Rådet har i enlighet med planeringen haft två ordinarie sammanträden under 2019.

Under ledning av nämndens ordförande genomfördes ett stormöte för företagarna i Spånga och Lunda. Syftet var att diskutera näringslivs-, utvecklings- och företagargrängor med bostads- och fastighetsborgarrådet och trafikborgarrådet. Tillsammans med Lunda företagargrupp har ett antal träffar med fokus på säkerhetsfrågor genomförts.

Särskilda insatser, i syfte att stimulera Tenstas företagare till att bilda en företagarförening, pågår. Förvaltningen har bland annat besökt de lokala företagarna i Tensta och en företagartreff planeras till februari 2020. Även ett stormöte med företrädare från stadens politiska ledning planeras till mars 2020. Platssamverkan med näringslivet och lokalsamhällets aktörer sker inom ramen för överenskommelsen med Polisen

Stadsledningskontoret har under året arbetat fram ett förslag till en stadsövergripande näringslivspolicy som förväntas beslutas av kommunfullmäktige i början av år 2020. I dialog med det lokala näringslivet planerar nämnden att ta fram en lokal näringslivsstrategi.

Nämnden samarbetar med Stockholm Business Region för att kartlägga möjligheter för ökad tillväxt genom lokala näringslivsanalyser samt genom att föra lokala näringslivsdialoger.

De förväntade resultaten och en aktivitet har uppnåtts. Nämndens bedömning är därför att målet har uppnåtts helt. Det finns fortsatta utmaningar med den strategiska samverkan med det lokala näringslivet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen skapar forum för samverkan mellan polis, näringsliv och civilsamhället.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Platssamverkan med näringslivet och lokalsamhällets aktörer sker inom ramen för överenskommelsen med Polisen.			
ⓘ Utforma en näringslivsstrategi i samverkan med Stockholm Business Region och det lokala näringslivet.	2019-01-01	2019-12-31	
Analys Stadsledningskontoret har under året arbetat fram ett förslag till stadsövergripande näringslivspolicy som förväntas beslutas av kommunfullmäktige i början av år 2020. Mot denna bakgrund avvaktar stadsdelen med framtagandet av en lokal näringslivspolicy. Arbetet är planerat att starta upp under första kvartalet 2020.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

◆ Uppfylls delvis

Analys

Nämnden har samarbetat med Rinkeby-Kista, Bromma och Hässelby-Vällingby kring regionens boendeplan för särskilt boende enligt LSS och SoL 2019-2023. Regionens gemensamma arbete med framtagandet av boendeplan för 2020-2030 är påbörjat och kommer att färdigställas under det första tertialet år 2020.

Nämnden bedömer att målet har uppnåtts delvis. Bedömningen baseras på att fullmäktiges indikator inte har uppnåtts. Dock har underliggande nämndmål uppfyllts. Utmaningar med att färdigställa nya LSS-bostäder kvarstår.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			0		3	tas fram av nämnden	2019
Analys Inga gruppboende har färdigställts under 2019. Flera projekt har försenats, delvis på grund av en svagare bostadsmarknad och på grund av att de aktuella fastigheterna fått nya ägare. Planering fortgår dock för ett antal projekt inom LSS.								

Nämndmål:

Spånga-Tensta stadsdelsområde är attraktivt och byggs hållbart

● Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen samverkar med fackförvaltningar och privata entreprenörer för upprättande av bostäder inom stadsdelsområdet avseende personer med funktionsnedsättning, psykisk ohälsa

och äldre. Arbetet fortsätter med de pågående projekten kring bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättning och psykisk ohälsa. Även projekt för äldreboende planeras. Förvaltningen samarbetar med andra stadsdelar inom region västerort för att upprätta boendeplaner.

Förvaltningen samverkar med utbildningsnämnden vid nybyggnationer av förskola och skola. Vid renovering och nybyggnation av förskolegårdar och kök samverkar förskolan med SISAB i syfte att ge barnen möjlighet till en aktiv utevistelse samt för att tillföra tillagningskök.

Vid nybyggnation av förskolor projekteras utifrån krav på att certifiera förskolor med motsvarande Miljöbyggnad, lägst silver. Enligt stadens kemikalieplan är barn och unga är särskilt viktiga grupper att skydda från farliga kemiska ämnen, och utfasning av farliga ämnen är därför prioriterat.

Vid om- och nybyggnationer undersöks möjligheten att få till kostnadseffektiva lösningar för produktion av solenergi, för att bidra till stadens klimatmål och minska stadens totala kostnad för energi.

Förväntat resultat

- Invånares behov av nämndens verksamheter kommer med tidigt i stadsplaneringen.
- Barn och unga exponeras i mindre omfattning för farliga kemikalier.
- Förvaltningens klimatbelastning och behov av köpt energi minskar.

Analys

Nämnden har samverkat med SISAB för att bygga en ny förskola vid Gullingeplan, projektet planeras gå till genomförandebeslut under våren 2020. Arbetet har samtidigt fortgått med planering för nya förskolor på Bifrostvägen och Åvingegränd. Båda ska först fungera som utbytesförskolor under tiden som närliggande förskolor renoveras.

Nya förskolor planeras också vid Winqvists väg och Skogängsvägen, Etapp 1 och 2 av Bromstensstaden.

Förväntade resultat och aktiviteter uppnås helt. Nämnden bedömer därför att målet har uppfyllt helt. Utmaningar med fortsatta påverka nybyggnationen i stadsdelsområdet kvarstår.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Fortsätta de tre pågående projekten avseende bostäder för målgruppen LSS och socialpsykiatri	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Fortsätta pågående projekt med planering för äldreboende.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Förvaltningen samverkar med övriga stadsdelar i regionen i framtagandet av den årliga boendeplan för LSS och socialpsykiatri.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Förvaltningen samverkar med näringslivet och privata entreprenörer i ett tidigt skede vid markanvisningar för att tillgodose behovet av särskilda boenden inom äldreomsorgen, LSS och socialpsykiatri.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Förvaltningen samverkar med övriga stadsdelar i regionen i framtagandet av den årliga boendeplanen för äldreomsorgen	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden har fortsatt att miljöanpassa verksamheternas bilar. Årets utfall visar på en markant förbättring jämfört med 2018. Anledningen är att tre nya miljöbilar har införskaffats under året och ersatt fordon som drivs av fossila bränslen.

Nämnden bedömer att målet har uppnåtts. Bedömningen baseras på att fullmäktigeindikator och underliggande nämndmål har uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel miljöbränsle i stadens etanol- och biogasfordon	94,5 %			87,2 %		86 %	86 %	VB 2019

Nämndmål:

Nämndens verksamheter har effektiva och hållbara transporter och stadsdelsområdet har god framkomlighet.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsområdets gång- och cykelvägar är väl underhållna och tillgängliga. Förvaltningen följer stadens policy för klimatsmarta resor och transporter. Verksamheterna genomför sina resor och transporter på ett hållbart sätt såsom genom att gå, cykla eller åka kollektivt.

Förväntat resultat

- Ökad andel av miljöanpassade transporter i stadsdelsområdet.
- Det är enkelt att sig fram oavsett funktionsförmåga.
- I samband med upphandlingar ställs krav på miljövänliga transporter.
- Medarbetarna går, cyklar eller reser kollektivt i möjligaste mån när de reser i tjänsten.

Analys

Tre nya miljöbilar har införskaffats under året och ersatt fordon som drivs av fossila bränslen. Laddstolpar har beställts till förvaltningshuset på Fagerstagatan och monterats i förvaltningsgaraget i centrala Tensta. Elcyklar och elscooters har införskaffats och används i det dagliga arbetet.

Personalförändringar har medfört att arbetet med utbildning i ECO-driving har försenats. Förarbete och planering har gjorts men genomförandet kommer att utföras under 2020.

Förväntat resultat har uppnåtts. Två av fyra aktiviteter har genomförts och två har genomförts delvis. Nämnden bedömer därför att målet är uppfyllt. Utmaningar med att arbeta strategiskt och samordna inom nämnden samt med berörda fackförvaltningar kvarstår.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra informationsinsats om möjlighet att använda cykel i arbetet för att öka användningen av förvaltningens cykelpool.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Genomföra informationsinsatser om sparsam och miljöanpassad körning för medarbetare som använder bil i tjänst.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Personalförändringar har medfört att arbetet försenats. Förarbete och planering har gjorts men genomförandet kommer att utföras under 2020.			
✓ Se över belysning vid gång- och cykelvägar i samverkan med trafikkontoret.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Utforma en plan för miljö- och klimatanpassning av nämndens fordonsflotta.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Personalförändringar har medfört att arbetet försenats. Förarbete och planering har gjorts men genomförandet kommer att utföras under 2020.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden har samverkat och gett stöd till civilsamhället i stadsdelsområdet inom olika områden i syfte att skapa engagemang och stärka invånarnas delaktighet i samhället. Samverkan inom kulturområdet har till exempel handlat om att skapa förutsättningar för enskilda att ta del av kulturupplevelser och fritidsaktiviteter. Nämnden har också haft verksamheter närvarande vid prioriterade evenemang i stadsdelsområdet.

Genom föreningsstöd har nämnden skapat förutsättningar till ett brett och levande föreningsliv i stadsdelsområdet.

Nämnden har under året, i samverkan med lokala kulturaktörer och civilsamhället erbjudit ett varierat kulturutbud på olika platser i stadsdelsområdet exempelvis dans, cirkus, barnteater, musikkonserter samt festivaler.

Utifrån Stockholm stads idrottspolitiska program 2018-2022 har förvaltningen varje vecka erbjudit barn och unga fysiska aktiviteter i sporthallar och parklekar exempelvis fotboll och ledarledda lekar.

Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts. Bedömningen baseras på att två av två fullmäktigeindikatorer samt underliggande nämndmål har uppnåtts.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognoss helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv							-	2019
Analys								
Nästa Stockholmsenkät genomförs år 2020 och därför lämnas inget uttall för år 2019.								
  Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	82,6 %	82,9 %	82,2 %			74 %	74 %	2019
  Andelen ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter	77,8 %	72,9 %	75 %			75 %	75 %	2019

Nämndmål:

Nämnden stödjer och tillvaratar engagemanget i civilsamhälle.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Nämnden samverkar och stödjer civilsamhället i stadsdelsområdet inom olika områden i syfte att skapa engagemang och stärka invånarnas delaktighet i samhället. Samverkan inom kulturområdet handlar exempelvis om att skapa förutsättningar för enskilda att ta del av kulturupplevelser och fritidsaktiviteter. Förvaltningen är också närvarande vid prioriterade evenemang i stadsdelsområdet.

Genom föreningsstöd skapar nämnden goda förutsättningar till ett brett och levande föreningsliv i stadsdelsområdet. Nämndens föreningsstöd ska enbart gå till föreningar med demokratiska värderingar och hanteringen ska präglas av god kontroll.

Nämnden ska under året undersöka möjligheten att hitta former för att kunna stödja aktörer från civilsamhället till att driva ett antal publika evenemang såsom Tensta marknad och Nationaldagsfirandet. Därutöver ska nämndens verksamheter finnas väl representerade på Spånga IP under Järvaveckan.

Genom föreningsstöd skapar nämnden goda förutsättningar för ett brett och levande föreningsliv i stadsdelsområdet. Nämndens processer kring föreningsstöd ska präglas av transparens och tydlighet. Information om hur ansökningsprocessen går till, och vad som krävs av ansökande föreningar, ska tillgängliggöras föreningslivet i god tid innan sista ansökningsdatum. Nämndens processer kring kontroll, återredovisning och återkrav säkerställer att föreningsstöd enbart utbetalas till föreningar med väl grundade demokratiska värderingar som bedriver verksamhet som skapar ett mervärde för stadsdelen.

Förväntat resultat

- Förbättrad samverkan med civilsamhället i syfte att ge föreningar goda förutsättningar att utöva sin verksamhet.

- Invånare tar del av evenemang i stadsdelsområdet.
- Föreningsbidragsprocessen är tydlig och transparent med återkommande uppföljning och kvalitetskontroll.

Analys

Under året har styrgruppsmöten genomförts med de föreningar som nämnden har partnerskap med enligt modellen idéburet offentligt partnerskap (IOP). Vid mötena har förvaltningen och de aktuella föreningarna tillsammans följt upp samverkansöverenskommelsen utifrån måluppfyllelse och budget. Förvaltningen presenterade i samband med nämndsammanträdet i november en redovisning av resultatet av de genomförda uppföljningarna.

Under året har en beredningsgrupp med tjänstemän från olika verksamheter i förvaltningen behandlat de inkomna föreningsbidragsansökningarna. Vidare har förvaltningen tagit fram ett förslag till fördelning av föreningsbidrag. Målet för gruppen har varit att säkerställa att alla föreningar som beviljas bidrag uppfyller gällande kriterier, beviljade bidrag kompletterar nämndens verksamheter och att bidragen fördelas så rättvist som möjligt mellan de föreningar som uppfyller kraven. Förvaltningen har därutöver anordnat två informationsträffar om stadsdelområdets föreningsbidrag på medborgarkontoret. Träffarna var välbesökta med och uppskattade av föreningslivet.

Totalt lämnade 31 föreningar in ansökningar om föreningsbidrag. Vid nämndens sammanträde i december 2019 beviljades 18 föreningar föreningsbidrag på sammanlagt 1,4 mkr. Förvaltningen fick därutöver i uppdrag att tillsammans med Verdandi utreda möjligheten att stärka nämndens samarbete med Verdandi i form utav ett ideellt idéburet partnerskap (IOP).

Den lokala Prideveckan i augusti innehöll tolv programpunkter med aktiviteter för olika typer av målgrupper. Seminariet ”Att vara ung hbtq-person i Järva, lockade cirka 30 deltagare och de som anmält sig via mail kunde följas upp med en utvärdering. Majoriteten av besökarna var nöjda med aktiviteterna. Programmet fanns med i Prides program ”På stan” och det genererade en del besökare även utifrån.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd deltog tillsammans med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd i årets Järvavecka. Underlag från arrangören av Järvaveckan visar på dagliga publikrekord och efter fem dagar summerades antalet besökare till cirka 53 000 personer (detta är inte unika besökare utan totala antalet besök). Förvaltningens tält var välbesökt under samtliga dagar med fler ungdomar än förra året. En förklaring kan vara veckans fokus på rekrytering. Detta innebar att många ungdomar sökte feriejobb och extrajobb under veckan. Ytterligare en orsak kan vara att varje dag avslutades med en gratis konsert med en lokal, populär artist. Vidare var detta en bra plats för uppsökande funktioner i förvaltningarna att komma i kontakt med ungdomar. Veckan visade också den betydelse det haft att ha medarbetare från medborgarkontoret på plats för att informera i samhällsfrågor i allmänhet och om förvaltningens verksamheter.

Den 6 juni firade stadsdelsområdet traditionsenligt Sveriges nationaldag. Firandet ägde rum på Spånga IP och var en familjefest med cirka 350 besökare.

Förväntat resultat och aktiviteter har uppnåtts. Nämnden bedömer därför att målet är uppfyllt. Utmaningar med att hitta former för samverkan med och inom civilsamhället kvarstår.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Arrangerar Nationaldagsfirande och event under Prideveckan med tillhörande HBTQ-seminarium. Deltar på Järvaveckan. Därutöver uppmärksammas Internationella kvinnodagen.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Stygruppsmöten hålls med föreningar som har IOP, idéburet offentligt partnerskap, med förvaltningen.	2019-01-01	2019-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelsområdets invånare har tillgängliga, meningsfulla kultur- och fritidsaktiviteter.

● Uppfylls helt

Beskrivning

Fritidsgårdar och parklekar erbjuder meningsfull, attraktiv, trygg och innovativ verksamhet för barn och unga i hela stadsdelsområdet. Verksamheterna präglas av ett främjande synsätt där positiva förväntningar på barn och unga som aktiva, engagerade och skapande individer finns. De aktiviteter som erbjuds ska främja delaktighet, tillhörighet, god fysisk och psykisk hälsa samt stödja ungas identitetsutveckling och framtidstro. Fritidsgårdarna har fokus på digital innovation, samhälle, identitetsutveckling och på att unga ska hitta ett fritidsintresse. Förvaltningen arbetar trygghetskapande med tydliga handlingsplaner, personalen reagerar och agerar i tidigt skede vid oro, när unga befinner sig i riskmiljöer och uppvisar ohälsa. Parklekar spelar en viktig roll för många barn. Parklekarna har fokus på lek, natur, miljö och odling.

Vidare ska fritidsverksamheten utvecklas utifrån ett normkritiskt förhållningssätt, jämställdhet och tillgänglighet. Det är prioriterat att nå de grupper som idag inte nås av annan fritidsverksamhet såsom unga med funktionsnedsättning, flickor, nyanlända och hbtq-personer. För detta krävs bland annat ett utvecklat jämställdhets- och integrationsarbete, aktiviteter och platser som parklekar och fritidsgårdar för specifika målgrupper. Förvaltningen arbetar systematiskt för att unga hbtq-personer och funktionsnedsatta har lika rättigheter och möjligheter som andra unga.

Blå huset samordnar och erbjuder ett brett utbud av kultur och fritidsaktiviteter som till exempel teater, dans och musik. Behov finns att fortsätta arbeta för att verksamheten ska vara tillgänglig, meningsfull, tryggt och innovativ.

Förvaltningen ska fortsätta arbeta för att öka andelen barn som deltar i kolloverksamhet från områden som är underrepresenterade samt verka för att erbjuda fler barn och unga med funktionsnedsättningar möjlighet att delta i ordinarie kolloverksamhet.

Inom förskolan står barnen för ett stort eget kulturskapande i form av dramatisering, dans, egengjord musik och egna berättelser. Samtidigt får barnen tillgång till professionell kultur i form av teater, muséer och andra utställningar bland annat genom stadens kultursatsning Kulan som erbjuder rabatterade kulturupplevelser.

Förväntat resultat

- Fritidsgårdar och parklekar är trygga och jämställda mötesplatser som erbjuder meningsfulla aktiviteter.
- Stadsdelsområdets kultur- och fritidsutbud är tillgängligt för alla.
- Kultur- och fritidsutbud finns fördelat över hela stadsdelsområdet.
- Unga med funktionsnedsättning, flickor och hbtq-personer prioriteras.
- Öka andel barn som deltar i sommarkolloverksamhet
- Barn i förskolan ges möjlighet till skapande verksamhet och professionella kulturupplevelser.

Analys

Under året har Blå Huset återinvigts efter renovering och trygghetsåtgärder. Positiv respons från besökare, gällande exempelvis bättre information och ökad upplevd trygghet. Nämnden har tagit beslut om att förlänga avtalet med Stockholms stadsmission, vilka driver fritidsgårdsverksamheten i Blå huset, fram till 31 januari 2021. Nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden med förslag på driftsform, mål och inriktning för samtliga fritidsverksamheter, inklusive House of Tensta. En utredning har påbörjats och förväntas bli klar under tertiäl 1 2020.

Nämnden har under året drivit ett utvecklingsarbete inom fritidsgårdsverksamheten och parklekarna. Förbättrade rutiner kring personal- och verksamhetsuppföljning har införts och fortbildningsinsatser inom främjande förhållningssätt, allas rätt samt evenemangssäkerhet samt kurs i orosanmälan och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar har genomförts. TechTensta har utbildats inom design thinking och insikter för innovation.

Resultatet visar fortfarande viss variation av antalet besökare mellan fritidsgårdarna men variationen har minskat under året. Den största andelen besökare har utgjorts av pojkar. Nämnden har arbetat aktivt för öka andelen flickor på fritidsgårdarna exempelvis genom att se över de fysiska miljöerna samt öka flickornas delaktighet i planering och val av aktiviteter. Arbetet har bidragit till att öka andelen flickor under året.

Nämnden har under året ökat samarbetet mellan fritidsgårdarna vilket lett till ökat antal gemensamma aktiviteter och att ungdomarna besöker flera av stadsdelsområdets fritidsgårdar. Även lovaktiviteter har samorganiserat. Utifrån Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022 har nämnden under året nyttjat närliggande idrottsanläggningar och utvecklat samarbetet med idrottsföreningar. Exempelvis har fritidsverksamheterna arrangerat olika idrottsaktiviteter så som skidåkning i Romme, skridskor, bad samt samverkat med Spånga basket. Användandet av delaktighets- och inflytandemetodik har ökat under året exempelvis som arbetsmetod vid planering av sommarlovs läger och speciella kvällsevenemang. Fritidsgårdarna har infört gårdsråd varje månad i syfte att utveckla ungdomars delaktighet och inflytande i verksamheten.

Inom parklekar är fördelningen mellan andelen besökande flickor och pojkar mer jämställd dock har det totala antalet besökare minskat under året. Nämnden har under året haft fokus på de skapande aktiviteterna i parklekarna samt utvecklat arbetet med odling och lekpedagogik. Exempelvis har aktivitetstavlor monterats i syfte att levandegöra parken även när parkleken är stängd. Samtliga odlingslådor varit uppbokade av boende i området. Ledarledda lekaktiviteter har fått barn i rörelse och biblioteket har erbjudit högläsning i parklekarna. Förvaltningen har

arrangerat aktiviteter i parklekarna under Prideveckan. Nämnden har erbjudit studiehjälp med stöd av civilsamhället inom parklekar och fritidsgårdar.

Under året deltog åtta familjer med femton barn på en prova-på-helg inför kolloverksamhet. Antalet ansökningar inför kollo ökade i alla stadsdelsområden däremot minskade andelen barn som åkte på kollo. Antalet deltagare från Tensta-Hjulsta var dock detsamma som under 2018. En anledning till lägre deltagande är att antalet sökande är betydligt fler än antalet platser som erbjuds. I Spånga-Tensta nekades 53 barn kolloplats på grund av platsbrist. Sökande familjer i lägsta inkomstklass ökande under året, från fyra familjer 2018 till tretton 2019, vilket tyder på att informationen om kollo har nått målgruppen. I den gruppen tackade samtliga tretton ja till erbjuden kolloplats. Det är fortfarande fler flickor än pojkar i stadsdelsområden som söker och åker på kollo. I år ökade dock antalet pojkar som söker på kolloplats samtidigt som antalet flickor minskade. Detta speglar inte stadens siffror där flickorna fortfarande ökar mest.

Barn och unga har haft tillgång till meningsfull kultur. Under året har totalt 78 kulturaktiviteter erbjudits varav 50 föreställningar har ägt rum i Blå huset. Nytt för året var att även erbjuda föreställningar i Bromstens fritidsgårds lokaler. Förskolorna har under året arbetat enligt stadens program Kultur i ögonhöjd och har genomfört utställningen Spår av barn på Spånga och Tensta torg. Förskolorna har tagit del av professionell kultur via bibliotek, museum, teater, dans och musikföreställningar.

Nämnden har under året tilldelats statliga medel för att genomföra sommarlovsaktiviteter för barn och unga. Föreningar, som var intresserade att anordna aktiviteter för barn mellan 6-12 år, gavs möjlighet att ansöka om bidrag om högst 50 000 kronor. Totalt ansökte 16 föreningar om bidrag, fyra av dessa bedömdes inte uppfylla ställda krav. En mängd olika aktiviteter har under sommaren erbjudits barn och unga i stadsdelsområdet. Exempel på aktiviteter är utflykter, friidrott, rörelseinspirerande träningsformer, tennis, bordtennis, handboll, fotboll och prova-på parkour. Soltunets parklek har bemannats under sommaren. Under året har kalendarium tagits fram inför varje lov i syfte att synliggöra kulturevenemang i hela stadsdelsområdet. En sommarlovsfolder togs fram i samarbete med Rinkeby-Kista. Sommarlovsfoldern distribuerades till stadsdelsområdets skolor och förskolor. Medarbetare på medborgarkontoret, bibliotek, parklek, fritidsgårdar samt fältare fick information om folders innehåll i syfte att kommunicera folders innehåll till invånarna.

Invånare med funktionsnedsättning har under året erbjudits olika aktiviteter utifrån de enskildas intressen, behov och förutsättningar. Aktiviteterna planeras utifrån de enskildas önskemål inom ramen för verksamheternas brukarråd. Utflykter, studiebesök, musikunderhållning, teaterbesök och lägerverksamhet är några av de aktiviteter som genomförts. Högtider har uppmärksammats genom olika arrangemang och festligheter. Verksamheterna inom funktionshinderområdet och träffpunkterna för seniorer och personer med psykisk ohälsa är hbtq-certifierade och har under året fortsatt arbetet med att verksamheterna ska vara tillgängliga genom implementering av handlingsplan för hbtq.

Förväntat resultat och aktiviteter har uppnåtts. Nämnden bedömer därför att målet är uppfyllt. Utmaningar med jämställda mötesplatser som är tillgängliga för alla kvarstår.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Bredda LSS-verksamheten i Spånga By	2019-01-01	2019-12-31	
Analys			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Organisatoriska förutsättningar och pågående utredning gällande nämndens fritidsverksamhet har gjort att arbetet försenats.			
✓ Fritidsverksamheter arbetar med miljöfrämjande åtgärder som till exempel källsortering.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ I samverkan med civilsamhällets aktörer erbjuda studiehjälp på fritidsgårdar.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Ta fram ett kalendarium för att samordna och synliggöra kulturaktiviteter som sker i hela stadsdelsområdet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Utveckla arbetet med att stimulera barn och ungdomar till att vara fysiskt aktiva i enlighet med "Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022.	2019-01-16	2019-12-31	
✓ Utveckla Blå huset till en trygg, tillgänglig och innovativ verksamhet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Utveckla uppföljning av förvaltningens fritidsverksamhet.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Utvecklar öppna fritidsgårdar och mötesplatser till att motsvara dagens ungas behov och levnadsmönster	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

● Uppfylls helt

Analys

Nämnden har under året uppnått nivå 2 i kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola. Arbetet fortlöper enligt kriterier på nivå 3.

Nämndens verksamheter har under året arbetat med att öka andelen inköpta ekologiska livsmedel och målet har nåtts. Exempelvis har förskolan arbetat med att samordna inköp av livsmedel i syfte att effektivisera inköp och köpa in ökad andel ekologiska livsmedel.

Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts. Bedömningen baseras på att samtliga fullmäktigeindikatorer samt underliggande nämndmål har uppnåtts. Utmaningar med att minska nämndens klimatpåverkan kvarstår.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %			100 %		100 %	75%	2019
● Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %		100 %	100%	2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinn or/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Förvaltningen har påbörjat arbetet med att implementera BVB i samtliga ny- och ombyggnationer som stadsdelsförvaltningen ansvarar för. Utbildning inom BVB på enheten har genomförts. I de ramavtal som finns med olika entreprenörer krävs BVB.								
 	Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	60 %				60 %	60 %	2019
 	Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	52,5		39,77		51 %	50%	2019
 	Köpt energi (GWh)	1,5 GWh		1,6 GWh		1,7 GWh	1735 GWh	2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 	Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och berörda bolag utreda om flytande papperskorgar i anslutning till stadens strandbad kan förbättra den lokala stadsmiljön och minska plasten i stadens vattendrag	2019-01-01	2019-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är hållbara med låg miljö- och klimatpåverkan

 Uppfylls helt

Beskrivning

Med en hållbar livsmiljö avses bland annat att energianvändning är effektiv och att energianvändningen i förvaltningens lokaler minskar. Därför kommer en plan upprättas för ökat nyttjande av energieffektiv teknik. Mängden avfall från verksamheterna minimeras genom att verksamheterna ökar insamlingen av förpackningar och fler verksamheter sorterar ut sitt matavfall för biologisk behandling. Mängden engångsartiklar minskar i verksamheterna. Vid beställning av livsmedel och färdiga måltider väljs i möjligaste mån ekologiska och vegetariska alternativ.

Förvaltningen följer Stockholms stads kemikalieplan och förskolorna genomför som planerat åtgärder enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola. Förvaltningen bedriver miljöarbetet i enlighet med nämndens miljöhandlingsplan 2017-2019. Förvaltningen genomför en utvärdering av miljöhandlingsplanen med fokus på resultat och effekt under planperioden.

Förvaltningen anpassar parker och grönområden till nya klimatförutsättningar som intensiva värmeböljor och skyfall. Den biologiska mångfalden och ekosystemtjänsterna synliggörs och förstärks. Förvaltningen arbetar vidare med att förbättra vattenkvaliteten och miljötillståndet i Bällstaån.

Förväntat resultat

- Minskad energianvändning i nämndens lokaler.
- Andelen ekologiska livsmedel ökar.
- Minskad förekomst av farliga kemikalier i nämndens verksamheter.
- Ökad källsortering i nämndens verksamheter.

Analys

Vitvaruinventering har försenats och arbetet med inventering planeras därför att genomföras första halvåret 2020. Detta gäller även arbetet med att möjliggöra för alla nämndens verksamheter att källsortera.

Vid samtliga ombyggnads- och renoveringstillfällen tas ställning till om energieffektiv teknik är lämplig att använda. Förvaltningen för dialog med fastighetsägare gällande utbyte till energieffektiv belysning samt andra energikrävande inventarier.

Dialog har påbörjat med berörda leverantörer och driftentreprenörer gällande utplacering av källsorteringskärl på parkmark i stadsdelsområdet.

Förvaltningen deltar i ett kommunövergripande, flerårigt projekt för att förbättra vattenkvaliteten i Bällstaån. Under året har en styrgrupp skapats med representanter från Stockholm vatten och avlopp, Miljöförvaltningen och Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning. Projektet omfattar anläggande av reningsdammar och översvämningssyta med omkringliggande rekreationsytor i Tenstadalen.

Förprojektering med bland annat geotekniska provtagningar och analyser har utförts. Denna visar att detaljplaneändring är nödvändig vilket sannolikt kommer att försena projektet. Den visar också på att eventuell förstärkning av marken kan behövas vilket kan medföra ökade kostnader. Påverkan på vattenkvaliteten kommer inte att kunna påvisas förrän efter anläggningsperiodens slut vilket förväntas vara 2023.

Under året har nämnden fortsatt arbetet med att minska förekomsten av farliga kemikalier i inom förskola, fritidsgårdar och parklekar.

Förväntat resultat har uppnåtts. Två aktiviteter har genomförts helt och två har påbörjats. Nämnden bedömer därför att målet är uppfyllt. Utmaningar med att ha möjlighet att källsortera i samtliga verksamheter kvarstår.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra en utvärdering av miljöhandlingsplan.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Förvaltningen har påbörjat arbetet med en utvärdering av den lokala miljöhandlingsplanen. Utvärderingen förväntas färdigställas i början av 2020.			
✓ Implementera källsortering på fritidsgårdar och övriga verksamheter.	2019-01-01	2019-12-31	Avvikelse
Analys Personalförändringar har medfört att arbetet har försenats. Förarbetet och planering har gjorts men genomförandet kommer att utföras under 2020.			
✓ Upprätta en plan för ökat nyttjande av energieffektiv teknik i förvaltningens lokaler.	2019-01-01	2019-12-31	
✓ Utredda möjligheten till att införa källsorteringsfunktion i stadsdelsområdets utemiljö.	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Kommunfullmäktiges inriktningsmål innebär att en god ekonomisk hushållning av resurser kombineras med verksamheter av god kvalitet och med en hög innovationskapacitet.

Nämnden redovisar ett resultat efter resultatöverföringar om 1,0 mnkr vilket innebär att målet om en budget i balans uppnås. Planerade insatser av engångskaraktär inom förskolan innebär att ett underskott redovisas innan uttag ur fond. Prognossäkerheten har för nämnden som helhet varit god och målet uppnås.

Förvaltningen har följt upp och analyserat ekonomi och verksamhet ur ett helhetsperspektiv med fokus på effektivitet och kvalitet. Analyserna har legat till grund för beslut under året. Vid befarade underskott har åtgärder tagits fram och följts upp.

Nämnden bedriver ett systematiskt arbete för att identifiera och förebygga risker för att skapa en hållbar och inkluderande arbetsmiljö. Digitalisering används för att lösa konkreta utmaningar för invånarna och i verksamheterna, samt för att öka effektiviteten och därmed bidra till att klara välfärdens kvalitet och kompetensförsörjning.

Bedömning av måluppfyllelse

Nämnden bedöms ha uppfyllt kommunfullmäktiges inriktningsmål helt. Bedömningen baseras på att de två verksamhetsmålen uppnås helt, se bild ovan för andel måluppfyllelse baserat på indikatorer. Samtliga aktiviteter har genomförts enligt plan.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen har löpande analyserat verksamheternas kostnader och måluppfyllelse. Prognoser har gjorts och åtgärder tagits fram vid befarade avvikelser från en budget i balans och måluppfyllelse. Sammantaget uppnås en budget i balans efter resultatöverföring. Förskolan har ett planerat uttag ur fonden för kvalitetshöjande åtgärder av engångskaraktär. Underskott finns dock främst inom individ- och familjeomsorgen samt äldreomsorgen. Åtgärder som vidtagits kommer att fortsätta att följas upp, se vidare under rubriken uppföljning av ekonomi.

Under året har förvaltningen deltagit i projektet för ett nytt stadsgemensamt

budgetplaneringsverktyg. Genom att digitalisera och standardisera processer ges utrymna för effektivare styrning och uppföljning, möjligheter till benchmark m.m. Det stadsgemensamma projektet är fördröjt men förvaltningen har fortsatt att genomföra insatser för att bättre stå rustade inför ett kommande införande, detta främst genom att standardisera processer och att höja chefers kompetens inom ekonomistyrning.

Nämndens bedömning är att målet har uppfyllts. Bedömningen baseras på att två av tre fullmäktigeindikatorer uppnåtts helt, en delvis samt på att underliggande nämndmål har uppnåtts. Utmaningar med att få en budget i balans inom främst individ- och familjeomsorg samt hemtjänst kvarstår.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,9 %			100 %		100 %	100 %	VB 2019
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100,2 %			99 %		100 %	100 %	VB 2019
Analys Budgetavvikelsen före resultatöverföring beror på att förskoleenheter enligt plan har tagit ut medel ur fonden för kvalitetshöjande åtgärder av engångskaraktär.								
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			1 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2019

Nämndmål:

Nämndens resurser används effektivt och med ett långsiktigt perspektiv

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen har noga analyserat verksamheternas kostnader och intäkter i relation till uppsatta mål och uppdrag för att säkerställa förutsättningar för en budget i balans vid årets slut. Cheferna gör under året rättvisande prognoser och vid befarade underskott vidtas snabbt åtgärder. Under året kommer förberedelser att göras inför införande av ett nytt budgetplaneringsverktyg. Genom att digitalisera och standardisera processer ges utrymna för effektivare styrning och uppföljning, möjligheter till benchmark m.m. Införandet kommer samtidigt att innefatta insatser för att höja chefers kompetens inom ekonomistyrning.

Förväntat resultat

- En effektivare verksamhet.
- God prognossäkerhet och budgetföljsamhet.
- Åtgärder vidtas snabbt vid befarade underskott.

Analys

Nämnden har uppfyllt målet om en budget i balans och de prognoser som lämnats under året

har varit rättvisande. I månatliga ekonomiska avstämningar på enhets- och avdelningsnivå har den ekonomiska utvecklingen följts. Eventuella avvikelser i förhållande till budget har analyserats och varje enhet och avdelning har haft handlingsplaner för hur underskott ska åtgärdas.

Under året har ett omfattande analysarbete bedrivits med genomlysningar av effektivitet, kvalitet och måluppfyllelse. Arbetet har involverat samtliga avdelningar och legat till grund för planeringen av verksamhetsplan och budget år 2020 och har också inneburit åtgärder under innevarande år.

Införandet av ett stadsgemensamt planeringsprojekt är försenat men det lokala arbetet fortsätter. För att få klarhet i vilka utbildningsinsatser som behövs inom stadsdelsförvaltningen gjordes en mognadsanalys som legat till grund för utbildningsinsatser som genomfördes under hösten.

Förväntat resultat och aktivitet har uppnåtts. Nämnden bedömer därför att målet är uppfyllt. Utmaningar med höga kostnader för placeringar inom individ- och familjeomsorgen samt högre kostnader än intäkter för hemtjänst i egen regi kvarstår.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Planera och genomföra implementering av nytt budgetplaneringsverktyg	2019-01-01	2019-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Nämndens verksamheter har under året strävat efter att bli effektivare för att uppnå högsta möjliga kvalitet till lägsta möjliga kostnad. Förvaltningen har fortsatt arbetet för att främja ett tillåtande och öppet ledarskap för att därigenom skapa bästa möjliga förutsättningar för ett innovativt och hållbart arbetsklimat.

Genom att se över möjligheter till digitalisering skapas utrymme för att använda nämndens resurser på ett effektivt sätt och öka kvaliteten inom kärnverksamheterna. Under året har bland annat i en av stadsdelsområdets parklekar installerats ett fritt WiFi-nätverk och den förvaltningsinterna administrationen har fått fler digitala verktyg.

Nämndens mål bedöms uppfyllt delvis, då fyra av sju av kommunfullmäktiges indikatorer uppnåtts helt, två delvis och en har ej uppfyllts.

Nämnden bedömer att målet har uppnåtts. Bedömningen baseras på att fyra fullmäktigeindikator har uppnåtts helt, två har uppnåtts delvis och en inte alls. Ett underliggande nämndmål har uppfyllts helt och ett har uppfyllts delvis. Utmaningar med att öka andelen elektroniska inköp och andelen tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys kvarstår.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	82	82	82	83		83	82	2019
  Andel elektroniska inköp	51 %			46 %		55 %	tas fram av nämnd en	VB 2019
Analys Nämnden nådde inte upp till årsmålet i huvudsak beroende på att ett stort avrop gällande bevakningstjänster inte registrerats av avropande enhet.								
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	81,25 %			93,33 %	100 %	100 %	tas fram av nämnd	VB 2019
Analys Målet har inte uppnåtts under 2019. Informationsinsatser ska genomföras under 2020 för att förbättra måluppfyllelsen.								
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			100 %		100 %	87%	2019
  Index Bra arbetsgivare	85			83		84	85	2019
  Sjukfrånvaro	6,3 %	3,9 %	6,7 %	6,8 %	6,3 %	7,3 %	tas fram av nämnd	VB 2019
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,1 %	1,7 %	2,1 %	2,1 %	2,1 %	2,3 %	Tas fram av nämnd/ styrelse	VB 2019

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samverkan med socialnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av resursfördelningssystem inom funktionshindersområdet	2019-01-01	2019-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna fortsätta arbetet med att ta fram en handlingsplan för att förbättra arbetssituationen för barnskötare och förskollärare	2019-01-01	2019-08-31	

Nämndmål:

3.2.1 Nämndens verksamheter är effektiva och innovativa och tar tillvara digitaliseringens möjligheter

 Uppfylls delvis

Beskrivning

Nämndens verksamheter ska sträva efter att bli mer effektiva genom att kontinuerligt se över processer och organisation för att uppnå högsta möjliga kvalitet till lägsta möjliga kostnad. Ett led i att öka effektiviteten är att utveckla ledarskapet och i högre grad nyttja digitaliseringens möjligheter och innovation.

Förväntat resultat

- Högre innovationskapacitet.
- Högre grad av digital användning inom nämndens verksamheter.
- Resurser och arbetsprocesser är effektivare.

Analys

Förvaltningen bedriver ett systematiskt arbete för att identifiera och förebygga risker för att skapa en hållbar och inkluderande arbetsmiljö. Digitalisering används för att lösa konkreta utmaningar för invånarna och i verksamheterna, samt för att öka effektiviteten och därmed bidra till att klara välfärdens kvalitet och kompetensförsörjningen. Under året har förvaltningen digitaliserat rekryteringsprocessen, informationsflödet mellan chefer och medarbetare samt introduktionen av nya medarbetare.

Förvaltningen har under året installerat fritt WiFi-nätverk i parkleken Spånga By. Spånga By är därmed den första parkleken i staden med fritt och allmänt WiFi. Därutöver har förvaltningen installerat digitala mötesbokare utanför samtliga mötesrum i förvaltningshuset på Fagerstagatan 13-15 för att effektivisera lokalutnyttjandet.

Ett personligt digitalt verktyg för förskolans medarbetare har möjliggjort ökad digitalkompetens samt effektivisering av arbetsprocesser. Exempelvis har nämnden till viss del kunnat effektivisera personalresurserna utifrån från- och närvarorapporteringen i skolplattformen.

Införandet av stadens nya gemensamma it-servicen GSIT har genomförts i nämndens verksamheter. It-servicen inkluderar webbverktyg, molntjänster, nya datorer, surfplattor, smarta telefoner, skärmar och skrivare samt serverdrift och en sammanhållen support. Totalt har 700 datorer och ett hundratals skrivare byts ut samt 1200 konton har migrerats.

För att utveckla det uppsökande arbetet har medborgarkontoret genomfört ett pilotprojekt. Syftet är att nyanlända i stadsdelområdet snabbare får information genom att använda sociala medier eller digitala kanaler. Enheten har skapat ett videoinnehåll som riktats till målgruppen nyanlända. Projektet resulterade i att samhällsinformationen fått en gedigen spridning bland målgruppen.

Nämndens förväntade resultat har uppnåtts. En indikator uppnås helt och tre uppnås delvis. Nämnden bedömer därför att målet har uppfyllts delvis. Nämndens utfall för AMI är högt i jämförelse med staden men årsmålen för nämndens indikatorer nåddes inte helt. Utmaningen med att bibehålla höga resultat i medarbetarenkäten och utveckla det strategiska innovationsarbetet kvarstår.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Aktivt medskapandeindex (AMI) Ledarskap	80 %			82 %	80 %	83 %		VB 2019
Analys								
Nämndens utfall för AMI är högt i jämförelse med staden men årsmålen för nämndens indikatorer nåddes inte helt.								
 Aktivt medskapandeindex (AMI) Styrning	83 %			84 %		84 %		2019

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2018	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys Nämndens utfall för AMI är högt i jämförelse med staden men årsmålen för nämndens indikatorer nåddes inte helt.								
 Aktivt medskaparindex Motivation	83 %			84 %		84 %		2019
Analys Nämndens utfall för AMI är högt i jämförelse med staden men årsmålen för nämndens indikatorer nåddes inte helt.								
 Andel chefer som genomgått utbildning i kompetensbaserad rekrytering.	85,51 %			70 %	85 %	70 %		VB 2019

Nämndmål:

3.2.2 Nämndens verksamheter har en tillitsfull kultur och en hållbar arbetsmiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom ett tillåtande och öppet ledarskap ges förutsättningar för ett hållbart och innovativt arbetsklimat. Kompetensförsörjning är långsiktigt hållbar.

Förväntat resultat

- Minskad sjukfrånvaro inom verksamheter med hög sjukfrånvaro.
- Goda resultat i medarbetarenkäten.
- Ett tillåtande, tillgängligt och öppet ledarskap på alla nivåer i organisationen.
- Långsiktig kompetensförsörjning inom kärnverksamheterna.
- Medarbetares kompetensutveckling är i linje med verksamhetens mål.

Analys

Kompetensförsörjning

Nämnden beviljades medel för att öka demenskunskapen hos äldreomsorgens myndighetshandläggare samt nyckelpersoner inom utförarverksamheter i egen regi. Vidare har samtliga handläggare inom äldreomsorgens beställarenhet genomgått en utbildning i psykisk ohälsa i syfte att utveckla och effektivisera handläggningen av ärenden som rör samsjuklighet och demens.

Kompetenssatsningar inom verksamheterna har under året inneburit att medarbetarna inom socialtjänsten utbildats inom Signs of Safety, Alternativ Kompletterande Kommunikation (AKK) samt supported employment. Inom förskolan har ett omfattande språkhandledningsmaterial utarbetats. Vidare har förskolans stödenhet utbildat förskolans personal och fritidsledare i lågaffektivt bemötande samt bemötande och metodhandledning riktat till barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

För att säkerställa förvaltningens behov av långsiktig kompetensförsörjning upprättas

kompetensförsörjningsplaner på enhets-, avdelnings-, och förvaltningsnivå. För att säkerställa kvalitativa prognoser utarbetas ett brett analysunderlag av tvärprofessionella team med HR, ekonomi och verksamhetskompetens.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att uppmärksamma behov av kompetensutveckling hos chefer och erbjuder under året utbildningar, frukostseminarium och workshops. Under perioden har chefers förmåga att styra och leda genom en ökad kunskap om sammanhanget mellan verksamhetsplaner, kompetensförsörjningsplaner och medarbetaråtaganden varit i fokus. Kompetenshöjande insatser i process- och förändringsledning samt svåra samtal har stärkt förvaltningens chefer att utöva ett tillgängligt och öppet ledarskap.

Nämnden arbetar aktivt för att vara en attraktiv framtida arbetsplats för studenter inom identifierade bristyrken. Förvaltningen har under året bland annat deltagit på två rekryteringsmässor riktat mot forskollärare och socionomer. Att arbeta systematiskt med professionsutveckling och att ta emot studenter på verksamhetsförlagd utbildning och praktik är därför viktigt. Förvaltningen följer löpande upp att kompetensbaserad rekrytering används och att personer med rätt kompetens anställs.

Ledarskap och hälsofrämjande arbetsmiljö

Nämnden bedriver ett systematiskt arbete för att identifiera och förebygga risker och skapa en och inkluderande arbetsmiljö som präglas av en tillitsfull kultur. För att nå stadens mål om en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor har förvaltningen arbetat utifrån handlingsplanerna för att förbättra arbetssituationen för socialsekreterare och biståndsbedömare samt för forskollärare och barnskötare.

Nämnden har under året haft fokus på att minska sjuktalet, vilket visat sig i fortsatt stabila siffror både gällande den totala sjukfrånvaron och korttidssjukfrånvaron. Spånga-Tensta är den stadsdelsförvaltning i staden som uppmätte lägst total sjukfrånvaro (6,2 % rullande 12 månader) vid oktobermätningen. I jämförelse med stadsdelarnas genomsnitt 7,2 % (oktober 2019 rullande 12 månader). Den genomsnittliga korttidssjukfrånvaron i förvaltningen har ökat marginellt de senaste två åren, från 1,9 % (november 2017) till 2,1 % (november 2019). I jämförelse med samtliga stadsdelar i staden, i oktober 2019, hade Spånga-Tensta lägst korttidssjukfrånvaro rullande 12 månader med 2,1 % (stadsdelarnas genomsnitt var 2,4 % samma månad). Förvaltningen konstaterar en könsskillnad i sjukfrånvaron, där kvinnor generellt har en högre sjukfrånvaro än män, vilket motsvarar stadens genomsnitt och även nationella siffror.

Under året har förvaltningen fortsatt utveckla det förebyggande arbetsmiljöarbetet i samverkan med skyddsombud och fackliga organisationer. Förvaltningen kommer fortsätta arbeta aktivt med den arbetslivsinriktade rehabiliteringen för att förkorta de längre sjukskrivningarna och bibehålla det positiva utfallet kring sjuktalet.

Nämndens förväntade resultat har uppnåtts. Förvaltningen har låg sjukfrånvaro, goda resultat i medarbetarenkäten och bra rutiner och arbetssätt för att fånga upp och följa arbetsplatsernas systematiska arbetsmiljöarbete. Nämnden bedömer därför att målet är uppfyllt. Utmaningar med att säkra den långsiktiga kompetensförsörjningen kvarstår.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning – uppföljning av driftbudget

Nämnden redovisar ett sammanlagt överskott om 1,0 mnkr efter bokslutsdispositioner. Resultatet innebär att målet om budgetföljsamhet är uppfyllt.

Analys av resultaträkning

Resultaträkning, mnkr	20181231	20191231	Avvikelse
Intäkter			
Försäljning, bidrag mm	-235,9	-244,9	-9,0
Summa	-235,9	-244,9	-9,0
Kostnader			
Köp av verksamhet, entreprenad mm	559,4	553,6	-5,8
Personalkostnader	597,1	615,2	18,1
Lokalhyror och drift	158,5	141,7	-16,8
Övriga verksamhetskostnader	53,0	66,7	13,7
Avskrivningar och finansiella kostnader	7,7	9,1	1,4
Summa	1375,7	1386,3	10,6
Totalt netto	1 139,80	1 141,40	1,6

Nämndens resultaträkning har netto ökat med 1,6 mnkr jämfört med 2018. Intäkter har ökat med 9,0 mnkr jämfört med tidigare år. Det beror främst på ökad försäljning av verksamhet med anledning av att Fristad servicehus övergått i egen regi från och med december 2018.

Köp av verksamhet och entreprenader har minskat med 5,8 mnkr, vilket i huvudsak beror på övertagandet av Fristad servicehus till egen regi.

Personalkostnaderna har ökat med 18,1 mnkr och avser främst årets lönerrevision, särskilda lönesatsningar i staden och ändrad regiform för Fristad servicehus.

Lokalhyror och drift har minskat med 16,8 mnkr och avser främst drift av lokaler och beror på att IT-kostnader konterats under denna post till och med 2018.

Övriga verksamhetskostnader har ökat med 13,7 mnkr och motsvarar delvis förändrad kontering av IT-kostnader enligt ovan.

Gräns för periodisering av kostnader och intäkter har liksom i föregående års bokslut fastställts till 50 tkr.

Uppföljning av driftbudget

Mnkr	BUDGET 2019		BOKSLUT 2019		Avvikelse
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	
Nämnd- och förvaltningsadministration*	-37,5	53,0	-4,2	51,3	-31,6
Individ- och familjeomsorg	-76,2	274,1	-49,3	255,1	-7,8
varav socialpsykiatri	-5,3	29,9	-7,2	33,5	-1,7
Stadsmiljöverksamhet	0,0	9,9	-0,3	10,9	-0,7
avskrivningar	0,0	6,1	0,0	4,9	1,2
internräntor	0,0	0,4	0,0	0,5	-0,1
Förskoleverksamhet	-16,8	288,6	-30,2	303,9	-1,9
Äldreomsorg	-35	276,9	-37,0	284,2	-5,3
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-15,6	240,8	-36,9	258,1	4,0
Barn, kultur och fritid	-2,7	39,7	-5,5	42,5	0,0
Flyktingmottagande*	0,0	0,0	-71,6	33,7	37,9
Arbetsmarknadsåtgärder	-10,4	32,7	-6,5	26,9	1,9
Ekonomiskt bistånd	-4,4	115,4	-3,4	114,4	0,0
varav handläggare	0	33,8	-0,3	34,6	-0,5
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat före bokslutsdispositioner	-198,6	1 337,6	-244,9	1 386,4	-2,4
Kontroll	-198,6	1 337,6			
Bokslutsdispositioner					
Resultatenheternas ingående fond					29,1
Resultatenheternas utgående fond					25,7
Resultat efter bokslutsdispositioner					1,0

* I tabell för nämnd och administration nedan inkluderas flyktingmottagande.

Stadsdelsnämnden redovisar ett sammanlagt överskott mot budget om 1,0 mnkr efter resultatöverföring. Före resultatöverföring redovisas ett underskott om 2,4 mnkr som beror på planerat uttag ur resultatfonden avseende förskoleverksamheten.

Resultatet i bokslutet är sammantaget nära det resultat som prognostiserats i 2019 års tertialrapporter. Mindre differenser finns dock mellan verksamhetsområden.

Nämnden har resultatenheter inom fyra verksamhetsområden. Den sammanlagda fonden uppgick vid årets början till 29,1 mnkr. Från 2019 tas ut 3,4 mnkr från resultatfonden vilket innebär att den utgående fonden för 2019 uppgår till 25,7 mnkr. Förskolans resultatenheter redovisar ett underskott om 2,7 mnkr vilket beror på planerade uttag ur resultatfond för kvalitetshöjande åtgärder av engångskaraktär. Resultatenheterna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt resultatenheten inom individ och familjeomsorg har överskridit gränsen för vilket belopp som får föras vidare relaterat till budgetomslutning, max

10 procent vilket innebär att de utgående fonderna blir lägre än de ingående och uppgår till 8,2 mnkr respektive 1,5 mnkr.

Äldreomsorgens resultatenhet Fristad servicehus avvecklas och det negativa resultatet om 2,6 mnkr ingår i nämndens utfall för 2019.

Nedan redovisas årets avvikelse mot budget per verksamhetsområde, föregående års budgetavvikelse samt årets prognoser i tertialrapport 1 respektive 2.

Nämnd- och administration

Nämnd och administration, mnkr	Bokslut 2018	Prognos 2019 - T1	Prognos 2019 - T2	Bokslut 2019
Avvikelse mot budget	1,5	10,8	10,2	6,3

Budget för 2019 är 15,5 mnkr. Under nämnd och administration finns inom nettokostnadsramen intäkter om 37,5 mnkr budgeterat. Intäkterna avser generalschablon för flyktingmottagande varav 10,0 mnkr reserverats som buffert för oförutsedda kostnader. Dessa poster redovisas tillsammans i ovanstående tabell. Budgetavvikelsen är 6,3 mnkr. Förändringen jämfört med tertialrapport 2 beror på att övriga verksamheter uppvisar positivare resultat och att avsatt buffert därmed inte behövt tas i anspråk fullt ut.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorg, mnkr	Bokslut 2018	Prognos 2019 - T1	Prognos 2019 - T2	Bokslut 2019
Avvikelse mot budget	-7,8	-10,0	-9,1	-7,8

Det ekonomiska utfallet visar en negativ avvikelse jämfört med budget om 7,8 mnkr, vilket är i nivå med bokslutet föregående år. Avvikelsen beror på högre kostnader än budgeterat inom Barn och ungdom, Beroendevården (Vuxna missbruk) och Socialpsykiatri.

Barn och ungdom

Avvikelsen för placeringskostnader uppgår till -16,8 mnkr jämfört med budget. Placeringarna på bland annat jourhem, stödboende och SiS har ökat under året. Svårigheter att hitta lämpliga familjehem för stadigvarande placering har lett till längre jourhemsplaceringar. Även kostnad per dygn har ökat och påverkat utfallet negativt. Inflödet av orosanmälningar har ökat sedan årets början. Många anmälningar gäller allvarliga våldsärenden. Kostsamma placeringar och insatser har därför varit nödvändiga.

Med anledning av en stabil personalsituation och få konsulter, har personalkostnaderna minskat och bidragit till att minska underskottet.

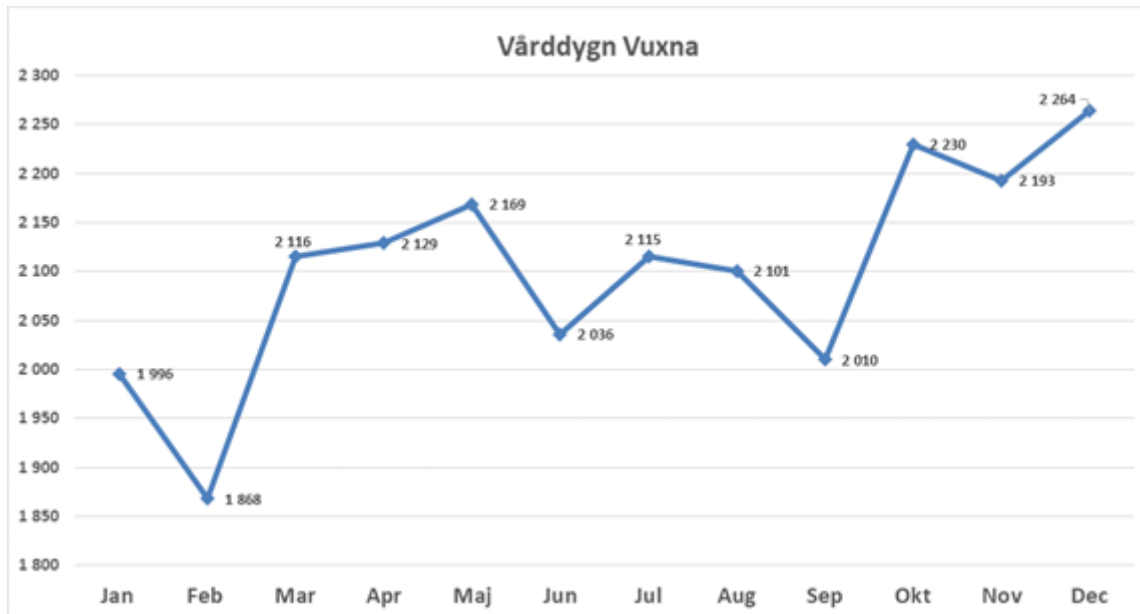
En handlingsplan togs fram av enheten Barn och Unga efter prognostiserat underskott i tertialrapport 1. Handlingsplanen reviderades under året och ytterligare kontroller infördes.

Missbruk/vuxna

Insatser för vuxna missbrukare överskrider årets budget med 2,0 mnkr.

Framför allt beror avvikelsen på ökade kostnader för stödboende, LVM, samt andra boendeformer som har överskridit planeringsnivån. Ökningen beror på att fler missbrukare har ett omfattande vårdbehov som inte kan tillgodoses genom öppenvårdsinsatser samt ökat inflöde av klienter under årets sista kvartal.

Vakanshållning av tjänster under det gångna året har minskat underskottet.

Resultatenhet

Bromstengården är helt intäktsfinansierad och är verksamhetsområdets enda resultatenhet. Bromstengården har en resultatfond om 1,7 mnkr. Fonden överskrider nivån för vad som får fåras vidare till nästa år i relation till budgetomslutning vilket innebär att utgående fond blir lägre än ingående.

Socialpsykiatri

Verksamheten redovisar ett underskott om 1,7 mnkr, vilket är en förbättring mot bokslutet 2018 och i nivå med prognosen i tertialrapport 2. Inklusivt interna transaktioner inom stadsdelsnämnden, som inte syns i utfallet enligt stadens centrala verksamhetskoder, beräknas underskottet till 1,0 mnkr. Underskottet återfinns framför allt hos ledningen och beror på ökade hyreskostnader och tomma stödlägenheter.

Beställaren redovisar ett överskott om 0,3 mnkr trots högre kostnader framför allt för externa placeringar inom HVB-hem, stödboenden och boendestöd. Detta tack vare att bostäder med särskild service och sysselsättning redovisar ett lägre utfall än budgeterat.

Enheten ingår i samma avdelning som beställarenheten inom verksamhetsområdet för stöd och service till personer med funktionsnedsättning. På grund av hög arbetsbelastning under våren har socialpsykiatrin, för att bibehålla en god arbetsmiljö, haft en tillfällig lösning med en konsulttjänst under två månader. Tjänsten som avtalshandläggare, som tillträdde under våren, stöttade framför allt chefer och handläggare i avtalsfrågor. Enheten samverkar även med individ- och familjeomsorgen gällande samordningen av brukare med samsjuklighet.

Utförarenheter

Stödboendet i egen regi redovisar en negativ avvikelse med 0,2 mnkr jämfört med budget på grund av färre brukare med stödlägenheter. En planerad renovering av lägenheterna innebär begränsade möjligheter att ta in nya brukare. Antalet brukare med boendestöd har emellertid ökat från beställarenheten Äldre, vilket bidrar med en positiv avvikelse med 0,1 mnkr mot

budget. Båda enheterna redovisar ett mindre underskott än prognostiserat i tertialrapport 2.

Antalet brukare inom den dagliga sysselsättningen Praist är oförändrad jämfört med föregående år. Det nya ersättningssystemet som trädde i kraft vid halvårsskiftet har inneburit en positiv påverkan på intäkterna. Utfallet visar dock en negativ avvikelse mot budget med 0,2 mnkr i likhet med prognosen i tertialrapport 2.

I maj startade en ny enhet med namnet Innovation och Prevention. Enheten består av träffpunkter för äldre och personer med psykisk ohälsa samt av stöd från personligt ombud. Träffpunkten för psykisk ohälsa har ingått ett samarbete med organisationen Hjärnkoll, som även bidrar finansiellt till verksamheten. Samarbete sker även med psykiatri inom Järva, bland annat i form av öppet hus-temakvällar, allt för att öka de preventiva insatserna för målgruppen. Antalet besök vid öppna träffpunkter blev för året 317 och överskrider därmed målet om 250.

Stadsmiljöverksamhet

Stadsmiljöverksamhet, mnkr	Bokslut 2018	Prognos 2019 - T1	Prognos 2019 - T2	Bokslut 2019
Avvikelse mot budget	-3,0	-1,2	-1,2	-0,7

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 0,7 mnkr. Underskottet är en förbättring om 0,5 mnkr jämfört med tertialrapport 2 vilket beror på att kostnaden för en ny parkplan inte belastat året i sin helhet. Av parkplanens totala kostnad om 1,2 mnkr har 0,7 mnkr förbrukats, resterande kommer att belasta år 2020.

Budgeten för stadsmiljö har under året huvudsakligen använts till reparationer, underhåll och skötsel av stadsdelsområdets lekparkar, parkmark, parkvägar, plaskdammar i enlighet med entreprenadavtalet. Nämndens stadsmiljöverksamhet har även uppdraget att hantera mindre parkinvesteringar och reinvesteringar. Större investeringar ansvarar trafiknämnden för och utförs av trafikkontoret i samråd med stadsdelsförvaltningen.

Förskoleverksamhet

Förskoleverksamhet, mnkr	Bokslut 2018	Prognos 2019 - T1	Prognos 2019 - T2	Bokslut 2019
Avvikelse mot budget	11,4	-2,2	-1,7	-1,9

Förskoleverksamheten redovisar ett negativt resultat om 1,9 mnkr. Förskolan har sju resultatenheter varav tre resultatenheter redovisar ett överskott och fyra resultatenheter redovisar ett underskott före i ianspråktagande av fond. Den ingående resultatfonden från 2018 är 18,7 mnkr och utgående fond 2019 har minskat med 2,7 och uppgår till 16,0 mnkr. De enheter som tar ut ur sin fonder har vid årets början planerat kvalitetshöjande åtgärder av engångskaraktär för dessa medel, så som anpassningsåtgärder i lokalerna och utbildningar.

Lönekostnaderna inom verksamhetsområdet har ökat med 3,2 procent. Den höga löneökningen beror till viss del på hög efterfrågan av utbildade förskolelärare som det råder brist på i landet vilket lett till att lönerna trissats upp.

Verksamheten erhöll statsbidrag för mindre barngrupper om 2,8 mnkr för höstterminen 2019. Enheterna har därmed anställt fler barnskötare och organiserat barnen i mindre grupper. Andel förskolelärare har minskat från 35,9 procent till 32,3 procent, delvis på grund av att andelen

barnskötare ökat mer än förskolelärarna.

Sedan fem år tillbaka har antalet inskrivna barn minskat vilket medfört att enheterna behövt anpassa kostnaderna och effektivisera verksamheten utifrån givna ramar. Antalet inskrivna barn 2018 var i genomsnitt 1 815 och har under 2019 minskat med 20 barn till 1 795, 784 små barn och 1 011 stora barn. Antalet små barn har ökat sedan 2018 medan antalet stora barn har minskat mer. Den minskade inskrivningsgraden går i linje med demografin där vi ser att antalet barn i åldern 1-5 år boende i stadsdelen minskat de senaste åren.

Att öka inskrivningsgraden i förskolan är ett fortsatt prioriterat område. Höstterminen 2017 öppnade introduktionsförskolan Opalen för att marknadsföra förskolan och introducera fler till verksamheten. En samordnare har anställts för att se över behov och utvidga arbetet vidare. För att tillgänglighetsanpassa har introduktionsförskolan under året flyttats till en lokal närmare Tensta centrum. Nämnden erhöll under 2019 medel om 1,0 mnkr av kommunstyrelsen för introduktionsförskolans verksamhet.

På grund av minskat behov av platser i Solhem avvecklade förskolan på Älvkvarnsvägen 132 verksamheten hösten 2019.

Äldreomsorg

Äldreomsorg, mnkr	Bokslut 2018	Prognos 2019 - T1	Prognos 2019 - T2	Bokslut 2019
Avvikelse mot budget	-3,2	-3,2	-5,3	-5,3

Utfallet för verksamhetsområdet äldreomsorg visar en negativ budgetavvikelse om 5,3 mnkr. Jämfört med tertialrapport 2 är resultatet oförändrat.

Ledning

Verksamhetsledningen visar en positiv budgetavvikelse om 0,4 mnkr. Det är en förbättring jämfört med tertialrapport 2 då prognosen var ett underskott om 0,4 mnkr. Den 1 december 2018 tog nämnden över driften av verksamheten vid Fristads servicehus i egen regi. Servicehuset har ett omfattande renoveringsbehov med bland annat stambyte och under 2019 har uppemot en tredjedel av lägenheterna stått outhyrda. Det finns en betydande överkapacitet av servicehuslägenheter inom staden samtidigt som efterfrågan på servicehusplatser minskar. De äldre efterfrågar istället andra boendeformer såsom seniorboende. Nämnden vill arbeta för ett ökat utbud av anpassade och tillgängliga boendeformer för äldre i stadsdelsområdet, till exempel seniorboende. Nämnden beslutade mot bakgrund av detta i oktober 2019 att avveckla Fristad servicehus från 1 februari 2021 samt Fristad vård- och omsorgsboende som drivs på entreprenad av Bräcke Diakoni som längst till och med 31 januari 2021. De äldre som bor på Fristad servicehus kommer i samband med avvecklingen att ges möjlighet att välja annat boende i staden.

Beställarenhet

Beställarenheten visar en budget i balans. Det är en förbättring jämfört med tertialrapport 2 då prognosen var ett underskott om 0,2 mnkr. Köp av hemtjänst i ordinärt boende visar ett underskott om 5,2 mnkr. Antal beviljade timmar under 2019 har ökat, utförandegraden ligger på ca 93 procent av beviljad tid och utförda timmar är i genomsnitt 20,5 timmar högre per månad jämfört med 2018. För hemtjänst i servicehus är antalet beviljade timmar under 2019 i genomsnitt 20 timmar lägre per månad jämfört med 2018.

Hemtjänst	Genomsnitt 2018	Genomsnitt 2019
Hemtjänst ordinärt boende		
Antal utförda timmar	12 228	12 248
Antal personer	424	432
Hemtjänst i servicehus		
Antal beställda timmar	2 677	2 657
Antal personer	95	90

För köp av platser i vård-och omsorgsboenden är det ett överskott med 6,7 mnkr jämfört med budget. Antalet platser är 6,9 färre än budgeterat. Antalet platser med demensinriktning och somatisk inriktning har minskat jämfört med 2018.

Platser Vård och omsorgsboende	Genomsnitt 2018	Genomsnitt 2019
Sjukhem	47,1	44
Demens	105,5	103
Profil	8,5	10
HVB	3,9	4
Summa vård-och omsorgsboenden	165,0	161,0

Under året har projektet Tryggt mottagande i hemmet bedrivits. Projektet har bedrivits i samarbete med Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och har finansierats av äldrenämnden. Projektet har fungerat mycket bra och gett ett stort mervärde för brukaren samt kompetensutveckling för medarbetarna. Avvikelsen i bokslutet visar på ett överskott om 1,6 mnkr för köp av korttidsvård. Det är dock för tidigt att koppla de lägre kostnaderna till effekter av projektet Tryggt mottagande i hemmet.

Utförarenheter

Utförarenheten Spånga-Tensta Hemtjänst visar ett underskott om 4,1 mnkr vilket är en förbättring om 0,1 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Enheten har inte tilldelats stimulansmedel under 2019 vilket skedde 2018, då för ökad bemanning för hemtjänst med 0,8 mnkr och 0,1 mnkr för dagverksamhet. Underskottet för hemtjänsten 2018 inklusive stimulansmedel var 3,4 mnkr. exklusive dessa medel har enheten förbättrat sitt resultat med 0,2 mnkr i jämförelse med 2018. Enheten arbetar kontinuerligt för att nå en kostnadseffektiv verksamhet. Under 2019 har enheten köpt in elcyklar och elscootrar för beviljade medel avseende klimatinvesteringar.

Resultatenheten Fristad servicehus redovisar ett underskott om 2,6 mnkr vilket är en försämring jämfört med tertialrapport 2. Denna förändring beror främst på för höga personalkostnader under året vilket inte fångats helt i tidigare prognoser. Verksamheten har arbetat mer med schemaplanering och bemanning för en bättre kvalitet och kostnadseffektivisering. Samlingssalen är en viktig del i verksamheten för att samla de boende för olika aktiviteter. I lokalen inträffade det en vattenskada under våren som Micasa åtgärdat. Micasa tekniska analys av beståndet visade att flera av byggdelarna har uppnått sin tekniska livslängd, huset är byggt 1980. Störst problem idag är sönderrostade avloppsledningar vilket skapar läckage i fastigheten. Micasa har konstaterat behov av omfattande underhåll för badrum, fönster/entrédörrar, fasad, balkongplattor, mark, sophantering, tvättstugor och ytskikt. Nämnden beslutade mot bakgrund av detta i oktober 2019 att avveckla Fristad

servicehus från 1 februari 2021. De boende kommer att erbjudas andra boendialternativ och innebär att förutsättningarna att fortsätta som resultatenheter under det sista året in finns och enheten föreslås därmed avvecklas i samband med bokslutet. Underskottet förs därmed inte med till 2020 utan belastar nämndens resultat för 2019.

I maj 2019 startade en ny enhet med namnet Innovation och Prevention. Enheten består av träffpunkter för äldre och psykisk ohälsa, uppsökande verksamhet, anhörigkonsulent, dagverksamhet inom demens, färdtjänsthandläggning samt personligt ombud. Träffpunkterna redovisar ett överskott om 0,7 mnkr. Enheten tilldelades under 2019 0,45 mnkr avseende projektet ”matlyftet” i syfte att bryta isolering och stärka aktiviteter i samband med måltider. Studiecirklar gällande nutrition, inköp av livsmedel och matbudget har bedrivits. Enheten har även genomfört insatser för att minska ensamhet och ofrivillig social isolering bland äldre, med hjälp av för ändamålet riktade statliga stimulansmedel på 1,0 mnkr under 2019.

Dagverksamheten redovisar ett överskott om 0,3 mnkr. Överskottet beror på fler brukare med insats demensdagvård. Inom arbetet med demensteam har planerats insatser i samband med måltider inom projektet ”matlyftet”.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning, mnkr	Bokslut 2018	Prognos 2019 - T1	Prognos 2019 - T2	Bokslut 2019
Avvikelse mot budget	-0,8	1,6	2,8	4,0

Verksamhetsområdet redovisar en positiv avvikelse mot budget om 4,0 mnkr, vilket är en förbättring jämfört med tertialrapporterna och bokslut 2018. Den största förändringen mellan bokslut och prognoserna är de båda resultatens överskott, tack vare lägre kostnader respektive högre intäkter. Båda enheterna har uppnått maxgränsen för vad som får föras vidare i resultatfonden i relation till budgetomslutning och utgående fond blir därmed lägre än den ingående.

Ledningen redovisar ett underskott om 0,6 mnkr till följd av högre kostnader för hyror och transporter inom daglig verksamhet.

Beställarenhet

Beställarenheten för funktionsnedsättning redovisar ett negativt resultat om 1,7 mnkr. Enheten har fått kompensation från Migrationsverket för vissa placeringar av asylsökande, men har haft ytterligare kostnader som man återsökt medel för vilket ännu inte beviljats. Resultatet är en stor förbättring mot årsbokslutet 2018 men en försämring jämfört med tertialrapport 2 där samtliga återsökningar från migrationsverket inkluderades.

Den mest kostsamma insatsen för beställaren är bostäder med särskild service för vuxna, vilket också visar på en stor negativ avvikelse mot budget. Antalet individer med insatsen har ökat sedan mätningen hösten 2018. Även kostnaden och antalet barn med särskilt boende inom LSS har ökat, dock inte i samma grad som förväntades i budgeten. Eftersom behovet av LSS-bostäder tilltar planerar stadsdelsnämnden att öka utbudet.

Kostnaderna för daglig verksamhet har ökat på grund av fler individer och högre kostnader hos externa utförare. Med fler komplexa diagnoser och utåtagerande beteenden har vissa nivåer justerats, men totalt sett har den genomsnittliga nivån minskat. Insatsen redovisar en

negativ avvikelse mot budget trots kompensation för vissa höga externa kostnader i form av särskild redovisning.

Beställarenheten anställde under våren en avtalshandläggare som fokuserat på kvalitetsuppföljning och avtalsförhandlingar för att minska andelen kostsamma externa placeringar. Därmed använder man enhetens resurser effektivt och med ett långsiktigt perspektiv. Genom återkommande ärendedragningar beaktar man både individens perspektiv samtidigt som man skapar en kostnadsmedvetenhet hos biståndshandläggarna, i enlighet med KF:s verksamhetsmål 3.2 om att ”Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna”. Kollegiegranskning ökar jämställdheten i biståndsbedömningen och bidrar till uppfyllelsen av nämndmålet ”Stadsdelsinvånare med funktionsnedsättning i behov av stöd och insatser möter en rättssäker socialtjänst av god kvalitet”.

Utförarenheter

Resultatenheten bostäder med särskild service och resultatenheten för daglig verksamhet redovisar tillsammans ett överskott om 6,4 mnkr vilket för båda enheterna är högre än prognostiserat i tertialrapport 2.

Bostäder med särskild service inom Spånga-Tensta fortsätter att generera överskott tack vare delaktig personal, välplanerad schemaläggning och rätt tilldelade nivåer för brukarna. Överskottet för 2019 uppgår till 5,7 mnkr.

Fridagruppens dagliga verksamhet visar ett överskott om 0,7 mnkr, vilket inkluderar den särskilda ersättningen för extra kostsamma brukare. Verksamheten har ett väl fungerande samarbete mellan enheterna inom förvaltningen och en förmåga att anpassa arbetet utifrån förutsättningarna. Färre interna brukare har haft insatsen under året, men antalet externa brukare fortsätter öka. Den dagliga verksamheten med inriktning mot bageri bytte under året lokaler och är numera belägen på Stormbyvägen.

Verksamheterna bidrar även till KF:s inriktningsmål om ”En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden”, genom att flera medarbetare har möjlighet att beställa via e-handelssystemet, el-cyklar har köpts in för transporter mellan enheterna, därtill används smartboards och Ipads för att öka brukarnas självständighet.

Stadsdelsnämnden hade tidigare en restaurang som avvecklades under 2018 till följd av otjänliga lokaler och återkommande underskott. Nämnden har fortsatt kvar kosthanteringen i form av matlådor till äldreomsorgen och daglig verksamhet vilket för 2019 redovisar ett underskott om 0,3 mnkr.

Enheten med verksamhet inom assistans, ledsagning och personlig assistans redovisar en budget i balans istället för ett mindre överskott som prognostiserades i tertialrapport 2.

Barn, kultur och fritid

Barn, kultur och fritid mnkr	Bokslut 2018	Prognos 2019 - T1	Prognos 2019 - T2	Bokslut 2019
Avvikelse mot budget	6,9	0,0	0,0	0,0

Verksamhetsområdet redovisar en budget i balans. Under det gångna året har ett brett utbud av kulturaktiviteter erbjudits stadsdelsområdets invånare, så som teater- dans- och musikföreställningar. Fritidsgården Tech-Tensta drivs av medel från sociala investeringsfonden under åren 2017-2020 om 2,7 mnkr per år vilket också är utfallet för året.

Även fältverksamheten ingår i verksamhetsområdet vilken redovisar en budget i balans.

Den avdelning som tidigare bedrivit verksamheterna under barn, kultur och fritid avvecklades i början av året och underliggande enheter integrerades i befintliga avdelningar i syfte att effektivisera och utveckla verksamheten. Från och med mars ingick enheten kultur och fritid i avdelningen förskola medan enheten prevention och trygghet ingår i avdelningen individ och familj.

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsåtgärder, mnkr	Bokslut 2018	Prognos 2019 - T1	Prognos 2019 - T2	Bokslut 2019
Avvikelse mot budget	4,8	2,0	2,0	1,9

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 1,9 mnkr. Överskottet beror på att medel för statligt subventionerade anställningar överbudgerats med anledning av förändrade ersättningar.

Inom verksamhetsområdet finns insatser såsom Stockholmsjobb, OSA och feriejobb.

Budgeten för feriearbetande ungdomar redovisar ingen avvikelse, kostnaderna har uppgått till 8,8 mnkr och inneburit att 807 ungdomar har haft en ferieanställning under året.

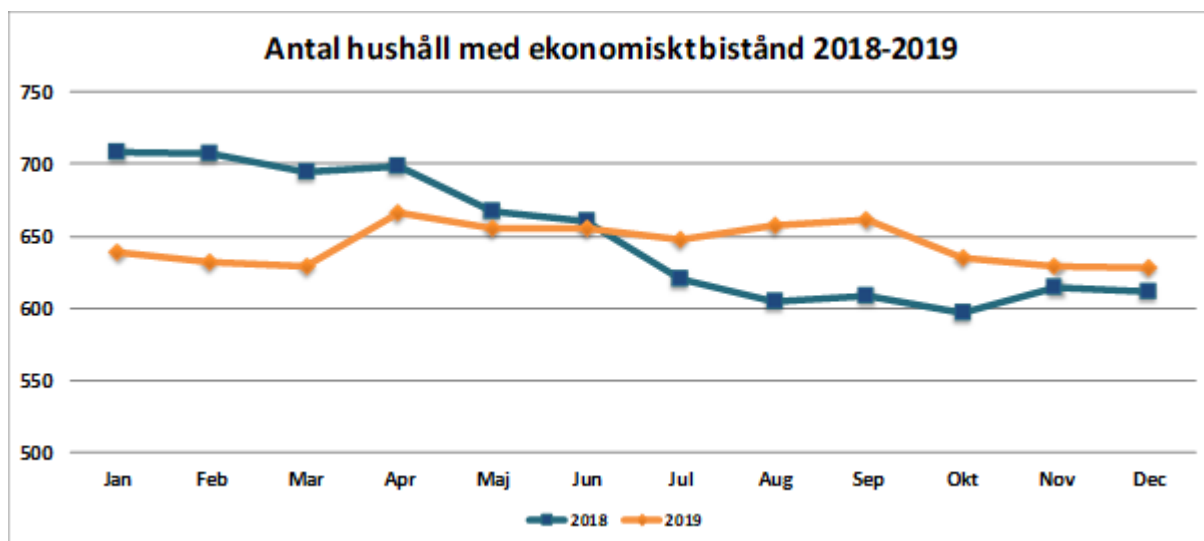
Verksamhetsområdet innefattar även visstidsanställningar genom projektet Stockholmsjobb samt OSA. Under 2019 har totalt 60 personer haft pågående anställning inom dessa insatser. Ytterligare 7 personer har haft pågående anställning inom insatsen Extra tjänster. Dessa anställningar har bidragit till sänkta kostnader för ekonomiskt bistånd.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd, mnkr	Bokslut 2018	Prognos 2019 - T1	Prognos 2019 - T2	Bokslut 2019
Avvikelse mot budget	1,5	0,0	0	0,0

Verksamhetsområdet redovisar en budget i balans.

Ekonomiskt bistånd har under verksamhetsårets första halvår genomgående haft färre hushåll med ekonomiskt bistånd jämfört med motsvarande period föregående år. Från och med juli 2019 passerade dock antalet hushåll 2018 års antal. Under kvartal fyra kan ses en stabilisering av antalet. Den preliminära siffran för antal hushåll för december 2019 är 628, vilket är 17 hushåll fler jämfört med motsvarande period föregående år.

Enheten arbetar aktivt med att få individer att komma ut i egen försörjning genom samverkan med arbetsförmedlingen och arbetsmarknadsnämnden. Förvaltningen har under året arbetat med att samordna och utveckla arbetsmarknadsinsatserna för de individer som står längre ifrån arbetsmarknaden i syfte att effektivt använda de insatser som tillhandhålls.

Kostnader avseende nyanlända ingår i utfallet för verksamhetsområdet.

Resultatenheter

Resultatenheter, mnkr	Prognos 2019 Tertial 2	Summa fond från 2018	Summa fond till 2020
	T2	från 2018	till 2020
Individ- och familjeomsorgen			
- Bromstengården	1,7	1,7	1,5
Omsorg om personer med funktionsnedsättning			
- Två resultatenheter	8,7	8,7	8,2
Äldreomsorg			
- Fristad servicehus	0,0	0,0	0,0
Förskoleverksamhet	17,0	18,7	16,0
- sju resultatenheter			
Summa resultatenheter	27,4	29,1	25,7

Resultatenheterna har en ingående fond om 29,1 mnkr. Resultatenheterna för förskola tar ut 2,7 mnkr ur fonderna för planerade kvalitetshöjande insatser av engångskaraktär. Resultatenheterna inom individ- och familjeomsorg samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning har överskridit maxgräns för utgående fond och för vidare en lägre

utgående än ingående, 1,5 mnkr respektive 8,2 mnkr till 2020. Resultatenheten Fristad servicehus upprättades som resultatfond 2019 och har inte någon ingående fond. Nämnden har beslutat att avveckla servicehuset med slutdatum 1 februari 2021. Arbetet med avvecklingen kommer att pågå under 2020 vilket innebär att enheten inte längre har förutsättningar att definieras som resultatenhet. Enheten har ett negativt resultat om 2,6 mnkr som vid avveckling belastar nämndens resultat för innevarande år.

Nämndens resultatfond minskar sammantaget med 3,4 mnkr och den utgående fonden till 2020 uppgår därmed till 25,7 mnkr.

Investeringar

Investeringar

INVESTERINGAR, mnkr	BUDGET 2019	BOKSLUT 2019	AVVIKELSE	PROGNOS AVVIKELSE T2 2019
Parkinvesteringar (stadsmiljö)	3,6	5,6	-2,0	0,0
Reinvesteringar (stadsmiljö)	2,0	0,0	2,0	0,0
Investeringar med nycklade medel (stadsmiljö)	4,4	2,9	1,5	0,0
Maskiner och inventarier	3,4	1,0	2,4	0,0
Klimatinvesteringar	0,1	0,0	0,1	0,0
Vattenförbättrande åtgärder	3,0	3,2	-0,2	0,0
Trygghetsinvesteringar	10,8	2,1	8,7	5,0
Summa	27,3	14,8	12,5	5,0
Återredovisning/begäran om ombudgeteringar				10,7
Klimatinvestering El-cyklar ÄO				0,1
Trygghetsinvestering Hjulsta torg				0,3
Trygghetsinvestering Åtgärder mot olovlig trafik				5,5
Trygghetsinvestering Pilparken				2,8
Skyltprojekt				2,0
Avvikelse efter återredovisning/begäran om ombudgetering				1,8

Investeringsbudgeten för 2019 uppgår till 27,3 mnkr. Av dessa avser 10,0 mnkr investeringar i stadsmiljöverksamhet, 3,4 mnkr avser maskiner och inventarier, 0,1 mnkr klimatinvesteringar, 3,0 mnkr vattenförbättrade åtgärder och 10,8 mnkr trygghetsinvesteringar. Avvikelse mot budget uppgår till 12,5 mnkr. Nämnden föreslås begära ombudgetering med totalt 10,7 mnkr. Efter återredovisning uppgår avvikelsen till 1,8 mnkr, se tabell ovan.

Stadsmiljö

Investeringarna inom stadsmiljöområdet redovisar ett överskott om 1,5 mnkr jämfört med budget. Överskottet avser investeringar med nycklade medel där delar av investeringsprojekt inte blivit helt färdigställda under 2019 men kommer färdigställas under 2020.

Trafikkontorets parkinvesteringar omprioriterades till att enbart innebära projektet Nydalsparkens plaskdamm under 2019.

Maskiner och inventarier

Budgetram för maskiner och inventarier uppgår till 3,4 mnkr, varav 2,0 avser beviljad budgetjustering avseende nya och förbättrade skyltar till stadsdelsnämndens lokaler. Maskiner och inventarier visar ett överskott om 2,4 mnkr varav 2,0 avser skyltprogrammet om 2,0 mnkr som inte färdigställts under året utan begärs ombudgeteras till 2020.

Klimatinvesteringar

Nämnden har beviljats 0,1 mnkr för inköp av elcyklar inom hemtjänsten. Beloppet begärs ombudgeterat till 2020.

Vattenförbättrande åtgärder

Projektet Tenstadalens dagvattenpark som drivs av Stockholm Vatten och Avfall har genererat kostnader om 3,2 under 2019. Av projektets totala budget om 22,0 mnkr var 3,0 mnkr budgeterade för 2019.

Trygghetsinvesteringar

Trygghetsinvesteringarna Skyltar lekplats och Röjning förebyggande boplats har färdigställts under 2019. Hjulsta torg, Åtgärder mot olovlig trafik samt Pilparken begärs ombudgeterat till 2020.

Ombudgeteringar

Nämnden föreslås hos kommunstyrelsen begära ombudgetering om sammanlagt 10,7 mnkr avseende investeringsprojekt som kommer att fortsätta under 2020.

Trygghetsinvesteringar

Åtgärder mot olovlig trafik, 5,5 mnkr

Det så kallade bom-projektet innebär insatser för att motverka olaglig körning av allehanda fordon på parkvägar i syfte att förbättra den upplevda tryggheten. Projektet innebär att bristfälliga hinder byts ut och att nya hinder installeras. I projektet ingår också att hindren förses med relevant låssystem så att räddningstjänst, akut myndighetsutövning och övriga behöriga får tillträde.

Belysning Hjulsta torg 0,3 mnkr

I syfte att förbättra upplevd trygghet avser stadsdelsnämnden att förbättra belysningen på torget, befintlig belysning kommer att bytas ut samt en effektbelysning på fasad kommer att installeras.

Pilparken 2,8 mnkr

Projektet avser en investering för att uppgradera belysningsanläggning i syfte att mildra de trygghetsutmaningar som karakteriserar platsen idag. Det övergripande målet är att öka den upplevda tryggheten med behovsanpassad belysning samt att öka invånarupplevelse och utnyttjande av det offentliga rummet efter mörkrets inbrott. Utformningen kommer sannolikt att behöva göras om då en del träd förväntas behöva fällas samt att arbetet med tätskiktet och markarbeten i samband med detta kommer att försena projektet en hel del.

Klimatinvesteringar

Elcyklar, 0,1 mnkr

Medarbetare inom nämndens hemtjänst och daglig verksamhet i egen regi använder dagligen elcyklar och el-scootrar i sitt arbete, vilket innebär mindre bilåkande. Nämnden begärde under året ytterligare medel om 0,1 mnkr för ytterligare inköp något som inte skett innan årets slut och därför begärs ombudgetering till 2020.

Maskiner och inventarier

Skyltprogram, 2,0 mnkr

Ett flertal lokaler för stadsdelsnämndens verksamheter saknar namnskyltar på fastigheten. Arbetet har inneburit inventering och förberedelser men ingen beställning har gjorts 2019. Med anledning av det begärs ombudgetering av medlen till 2020.

Medel för lokaländamål

Analys av balansräkning

Balansräkning, mnkr	20181231	20191231	Avvikelse
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	65,4	74,7	9,4
<i>Mark, byggnader, tekniska anläggningar</i>	54,5	62,1	7,6
<i>Maskiner och inventarier</i>	10,8	12,6	1,8
Omsättningstillgångar	72,5	62,9	-9,6
<i>Kundfordringar</i>	13,6	19,5	5,9
<i>Diverse kortfristiga fordringar</i>	26,0	11,5	-14,5
<i>Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter</i>	32,3	31,4	-0,9
<i>Kassa och bank</i>	0,5	0,5	0,0
Summa	137,9	137,6	-0,2
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	23,4	13,8	-9,6
Långfristiga skulder	-1,0	-1,3	-0,3
Kortfristiga skulder	-160,2	-150,1	10,1
<i>Kortfristiga skulder till kreditinstitut & kunder</i>	-3,0	-2,9	0,1
<i>Leverantörsskulder</i>	-73,1	-73,7	-0,6
<i>Övriga kortfristiga skulder</i>	-37,7	-40,5	-2,8
<i>Upplupna kostnader & förutbetalda intäkter</i>	-49,1	-33,0	16,1
Summa	-137,8	-137,6	0,2

Förvaltningens balansomslutning i bokslutet 2019 har en förändring om -0,1 mnkr jämfört med 2018.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna är 9,4 mnkr högre jämfört med föregående år och avser aktiverade anläggningar av färdigställda investeringsprojekt inom stadsmiljö samt aktiverade

anläggningar av finansiellt leasade bilar.

Omsättningstillgångarna är 9,6 mnkr lägre jämfört med föregående år.

- Kundfordringar har ökat med 5,9 mnkr.
- Diverse kortfristiga fordringar har minskat med 14,5 mnkr. Förändringen avser minskad fordran mot Migrationsverket än föregående år.
- Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter är 0,9 mnkr lägre jämfört med föregående år.
- För kassa och bank är det ingen förändring jämfört med föregående år.

Skulder och eget kapital

Förändringen av eget kapital är -9,6 mnkr.

Långfristiga skulder är 0,3 mnkr högre jämfört med föregående år.

Kortfristiga skulder är 10,1 mnkr lägre jämfört med föregående år.

- Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder är 0,1 mnkr lägre än föregående år.
- Leverantörsskulder är 0,6 mnkr högre jämfört med föregående år.
- Övriga kortfristiga skulder är -2,8 mnkr högre jämfört med föregående år och avser balanspost för generalschablon.
- Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter är 16,1 mnkr lägre jämfört med föregående år och är kopplade till förvaltningens periodiseringar. 23,1 mnkr avser ändring av skuldkonto vid uppbokning av generalschablon.

Gränsen för periodiseringar har i bokslutet fastställts till belopp överstigande 50 tkr.

Övrigt

Nedskrivning av fordringar

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning, kapitel 3 paragraf 2 ska en obetald fordran skrivas ned i bokföringen efter det att alla inkassoåtgärder vidtagits eller senast ett år efter förfallodatum. Detta innebär enbart en bokföringsteknisk åtgärd. En gäldenär är fortfarande betalningsskyldig även om fordran avskrivits i bokföringen och avförts i räkenskaperna. Förvaltningen bedömer utifrån försiktighetsprincipen om gäldenärer inte har möjlighet att betala av sina skulder.

För året föreslås nedskrivning av upptagna fordringar om totalt 1 802 264,56 kronor. I tertialrapport 2 beslutade nämnden om nedskrivning av 430 868,46 kronor. Resterande belopp om 1 371 396,10 kronor föreslås skrivas ned i samband med detta ärende.

Enligt stadsdelsnämndens delegation får ekonomichefen skriva ned belopp som understiger 50 000 kronor, övriga belopp redovisas i tabell nedan. Nämnden föreslås godkänna nedskrivning om 231 753,00 kronor.

Kundfordringar

Kundnr	VT	Ver.nr	Antal fakturor	Förf.dat	Rest valuta	Senaste krav	Kravkod	kommentar
1007537	EL	760001627 2	1	2019-03-19	164 853,00		KRAV01	Avliden
1010856	BL	810000688	1	2016-08-31	66 900,00	2016-09-14	KRAV07	Eftergift, 3-årsregel
Summa					231 753,00			

Bedömning av nämndens interna kontroll

Analys

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2019 varit tillräcklig. Totalt har sex processer kontrollerats under året. För processerna informationssäkerhet, fusk och oegentligheter samt inköps- och upphandlingsprocessen har granskning genomförts på verksamheternas samtliga enheter. Tre enheter har inte genomfört åtgärder utifrån handlingsplanen men kommer att färdigställa åtgärderna under början av 2020. Granskningen har synliggjort behov av ytterligare information och utbildning. Dessa tre processer bedöms väsentliga och kommer att granskas även under 2020.

Processen säkerställa god arbetsmiljö och hög personalkontinuitet har granskning genomförts genom stickprovskontroller av fem enheter. Resultatet är tillräckligt tillfredsställande.

Två verksamhetsspecifika processer har granskats inom förskola och äldreomsorg. Samtliga enheter granskades och resultatet var tillräckligt tillfredsställande.

Kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet och nämndens kvalitetsfunktioner har bidragit till verksamheternas utveckling genom planering, analyser, styrning, stöd och uppföljning av gemensamma processer. Strategier och processer har utvecklats för en effektivare styrning och bättre måluppfyllelse med syftet att ge nämndens ledning nödvändiga verktyg för att säkerställa kvaliteten i arbetsprocesserna.

Analysteamben har arbetat utifrån budget- och uppföljningsprocesserna samt utifrån särskilda uppdrag under året. I teamen ingår verksamhetscontroller, ekonomicontroller och HR-strateg. Som underlag för verksamhetsplanering tar analysteamerna fram budget-PM för respektive verksamhetsområde samt genomför verksamhetsplanerings- och analysdagar. Underlagen beskriver nuläge, trender och utmaningar. Andra uppdrag för teamen har varit implementering av stadens program för mänskliga rättigheter, ANDT-programmet, Agenda 2030, översyn av processerna för verksamhetsplanering, väsentlighets- och riskanalys samt internkontroll.

Analysteamben informerar och tar fram anvisningar till chefer och medarbetare i verksamhetsplanering och uppföljning. Enheternas verksamhet följs upp i nära samarbete med medarbetarna vilket ger en ökad förståelse för verksamheternas måluppfyllelse vilket också ger bättre möjligheter att vid behov sätta in åtgärder för att säkerställa goda resultat.

Två av nämndens enheter deltog i årets kvalitetsutmärkelse, enheten barn och ungdom inom individ och familjeomsorg samt beställarenheten inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Genom deltagandet har verksamheterna mottagit återkoppling som är värdefull i den fortsatta verksamhetsutvecklingen.

Innovationskapacitet

Nämnden har främjat innovation i verksamheterna på flera sätt. Förutom särskilda projekt pågår kontinuerligt metodutveckling genom exempelvis innovationsgrupper, fokusgrupper och metodtimmar.

Under året har två medarbetare deltagit i en utbildning i tjänstedesign. Det är en innovativ metod som utgår från brukares behov och önskemål och som planeras att användas i nämndens fortsatta verksamhetsutveckling.

På nämndens utredningshem för vård och boende (HVB) planeras ett forum för att skapa mer utrymme för innovationer och utveckling av arbetssätt. Inom myndighetsutövningen för barn och unga arbetar ett förbättringsteam med att fånga upp utvecklingsbehov och idéer från medarbetare samt bearbeta och pröva nya arbetssätt inför eventuell implementering på hela enheten.

Nämnden har under året arbetat med ett antal innovationsprojekt, exempelvis projektet "Den praktiska utföraren (DPU)" som har drivits med medel från uppdrag psykisk hälsa. Projektet har utmynnat i ett arbetssätt som har implementerats i arbetet med personer med långvarig psykisk ohälsa. Tillsammans med Skärholmens stadsdelsnämnd har nämnden bedrivit ett projekt om olovlig andrahandsuthyrning. En inventering av förekomsten av olovlig andrahandsuthyrning inom ekonomiskt bistånd samt fokusgrupper med hyresvärdar har genomförts. Inom ramen för Digital Demo Stockholm (DDS) och med finansiering från stadens sociala investeringsfond driver nämnden projektet TechTensta som är en innovativ fritidsgård, en techinriktad mötesplats och digital skaparverkstad för ungdomar 13-19 år. TechTensta har utvecklat metoder och strukturer i verksamheten i syfte att erbjuda fler teknikbaserade aktiviteter för och nå den äldre målgruppen.

Lex Sarah

En del i nämndens systematiska kvalitetsarbete är hanteringen av lex Sarah. Nämnden rapporterar missförhållanden eller risk för missförhållanden för den enskilde som uppstår på grund av brister i verksamheterna. Syftet är att komma till rätta med brister i den egna verksamheten och förhindra att liknande missförhållanden uppkommer igen.

Under året har 23 lex Sarahrapporter inkommit till nämnden. Flest rapporter kommer från ekonomiskt bistånd och äldreomsorg. Av de inkomna rapporterna avsåg åtta kvinnor och 13 män. Två av rapporterna rörde flera personer och därmed båda könen.

Antalet händelser som efter utredning utmynnat i beslut om missförhållande, påtaglig risk för missförhållande eller allvarlig påtaglig risk för allvarligt missförhållanden är elva. Av dessa elva händelser bedömdes sex utgöra missförhållanden, tre utgjorde påtaglig risk för missförhållande och två utgjorde en påtaglig risk för allvarligt missförhållande. En av dessa händelser har rapporterats till IVO. Tre rapporter har avskrivits. Antalet händelser som inte har utmynnat i beslut om missförhållande eller påtaglig risk för missförhållande är fyra. Några av händelserna utreds fortfarande varför beslut ännu inte är fattat.

I nedanstående tabell redovisas en sammanställning över inkomna rapporter enligt lex Sarah

under året.

Typ av brist	Äldreomsorg	Funktionsnedsättning	Barn och unga	Socialpsykiatri	Ekonomiskt bistånd	Missbruk	Totalt
Psykiska övergrepp	0	0	0	0	0	0	0
Fysiska övergrepp	0	0	0	0	0	0	0
Brister i bemötande	1	0	0	0	0	0	1
Brister i rättssäkerhet vid handledning och genomförande	0	0	1	0	8	3	12
Brister i utförande av insats	4	3	0	0	0	0	7
Sexuella övergrepp	0	0	0	0	0	0	0
Ekonomiska övergrepp	2	0	0	0	0	0	2
Brister i fysisk miljö, utrustning eller teknik	0	0	0	0	0	0	0
Annat, ange vad (brist i verksamhet)	0	0	0	0	0	1	1
Totalt	7	3	1	0	8	4	23

Under 2018 inkom totalt fem lex Sarahrapporter. Rapporterna kom från äldreomsorg, LSS-verksamhet samt barn och unga. Under 2019 har 23 rapporter inkommit vilket är en kraftig ökning jämfört med tidigare år. Nämnden har genomfört utbildningstillfällen för medarbetare och chefer vilket antas vara en del av förklaringen till ökningen av antalet rapporter.

Synpunkter och klagomål

Inkomna och diarieförda synpunkter och klagomål följs upp varje tertiäl. Det som inkommit till och med augusti har sammanställts, analyserats och åtföljts av åtgärder. Nedan redovisas synpunkter och klagomål registrerade under perioden 1 september till 31 december.

Äldre, funktionsnedsättning och psykisk ohälsa

Inom äldreomsorgen har 23 klagomål inkommit. 13 av dessa rör uteblivna eller bristfälligt utförda insatser inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende. Det rör sig om till exempel uteblivna promenader, tillsyn och sällskap vid måltider, utebliven eller bristfälligt utförd städning och tvätt som lämnats kvar i tvättstugan. I ett av fallen handlar klagomålet om att insatser inte utförts på överenskomna tider. Fyra av klagomålen gäller otrevligt bemötande samt personalbrist inom hemtjänsten samt vård- och omsorgsboenden. Det har även inkommit ett beröm som handlar om tillmötesgående personal inom hemtjänsten.

Inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri har ett klagomål inkommit under perioden. Klagomålet handlar om insatsernas utförande inom boendestöd. Vad beträffar klagomålen har

dessa följts upp genom att utförarna har ombetts inkomma med yttrande kring klagomålen och vilka åtgärder som planerats. Tre klagomål handlar om handläggning av ärenden. I ett fall gäller det försenat tillträde till ett serviceboende. Två fall gäller beställarenheten äldreomsorgen där handläggningen inte uppfattats som rättssäker och att överblick över ärenden saknas. Dessa klagomål har besvarats skriftligen. Tre klagomål rör verksamhetsfrågor, det rör sig om hantering av nycklar, om frånvaro av planering vid ett vård- och omsorgsboende samt försämring av seniorverksamhet för finsktalande. Även dessa har besvarats skriftligen.

	Beröm	Klagomål	Synpunkt
Insatsernas utförande		13	
Handläggning		3	
Bemötande	1	4	
Verksamhetsfrågor		2	1
Övrigt		1	
Total	1	23	1

Individ- och familjeomsorg

Inom avdelningen för individ och familj har tre klagomål inkommit. Alla tre rör Bromstensgårdens verksamhet. Av dessa rör två inomhusmiljön i fastigheten. Ett klagomål handlar om bemötande från personal. Åtgärder har vidtagits vid samtliga klagomål, och den klagande har fått återkoppling.

	Beröm	Klagomål	Synpunkt
Bemötande		1	
Handläggning			
Utförande			
Övrigt		2	
Total		3	

Förskola

Inom avdelningen för förskola har 39 stycken synpunkter och klagomål registrerats. 14 av dessa rör barnsäkerhet på förskolor. I två av fallen handlar det om utomhusmiljön kring förskolor, åtta av klagomålen handlar om att barn skadat sig på olika sätt.

Sex synpunkter gäller förskolans organisation så som bemanning och trygghet. Åtta synpunkter handlar om personalens bemötande. Fem synpunkter gäller förskolans uppdrag och berörde firande av högtider, omvårdnad, utflykter samt dokumentation av barnets lärande och utvecklingssamtal. Sju synpunkter är av övrig karaktär.

Synpunkter har följts upp genom att rektor eller personal varit i kontakt med den vårdnadshavare som lämnat synpunkten.

	Beröm	klagomål	synpunkt
Organisation	2	1	3
Uppdrag		2	3
Barnsäkerhet		1	13

	Beröm	klagomål	synpunkt
Bemötande	1		7
Övrigt		3	3
Total	3	7	29

Medborgarkontoret

Ett klagomål rörande medborgarkontorets verksamhet har inkommit. Detta handlar om bemötande. Den klagande har fått svar från medborgarkontorets enhetschef.

	Beröm	klagomål	synpunkt
Organisation			
Uppdrag			
Övrigt			
Bemötande		1	
Total		1	

Stadsmiljö

Under perioden 2019-01-01 till 2019-12-09 har 444 synpunkter inkommit till stadsdelsförvaltningen. Synpunkter kategoriserade efter medborgarord fördelar sig främst mellan; buskage, parkunderhåll samt lekredskap i park. Synpunkterna har analyserats av enheten för vidare åtgärder.

Kategori	Antal
Beröm	10
Felanmälan	173
Fråga	124
Idé	20
Klagomål	117

Övrigt